

SAN MARCOS

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi Marcoou phā pumatarr

Chi phātarr. Marcos chan Mateojö Jesús däi ãba iyüü thach khöba, irua nem jaaumamjä thum ich jügucha ūrba, ni irua õor dauderra nem waau-jerrjä thum oobajim ich daúacha. Magua chi mág maach meúa traduciitarr khüunau pöd sii negöon meúa simjö thum ich daúa ootarrjö phābajim, ichdëujä chi Jesús däicha wënurraajerr khüunag jëeu oowi amau jaaumamta phātarr aawai. Mamü Jerusalenpierr arr aawai tale irua chi oon ich daúacha Jesús oojim. Mamü maagwai agtha chi jöiocha khaba sii ëwan siejim. Õrau khñirjuawai ich khäijä ajim aajem Jesús thõopääig pür autarr edaar ëwan ãb börrjöou öpuurnaa i ëudee matarr (14:51-52).

Simón Pedro khapeer anaa (1 Pe. 5:13) Bernabé khod ajim aajem (Col. 4:10), ich Marcos. Mag Pedro khapeer arr aawai irua õrag jaau nürrarr üurjerrta jürr ichdëu phājim anaabá. Ich mág Marcopai ïchab Juan a thüürjeejim; ajapcharan Juan Marcos ajim i thür (Hch. 12:12).

Khan jawaag ají. Chadcha Marcoou Jesuu iekhamatarrta jaau sim, mamü ürcha õrag jaaum ig simün irua nem waumatarrta dawaacha oopi sim. Magua Marcoou oowai Jesús chadcha ich Ëwandam Iewaa atarrta sii ich Aai chogkha bëejim; mag i chog aawai ich Jöoirau nem waupim khõsimpierr wawaagta bëejim. Magua chadcha

ichdëu ley jaaunaa, mepeenjä õor mor eemua
dau daau öbeerpäinaa, amag meeurrau aadéphum
aig irua dawaata ich jua theeg õrag oopiejeejim.
Mag irua nem waumatarr gaai ich jua theeg oop-
ijieb mamä, chikhamnau i juau thõotarrjä deeu
iiu phiidubarm gaaita ürcha õrav i juau theeg oo-
jierram. Maguata peer libro järrchapaím Marcoou
aata jaau sim (11:1-16:18).

*Juan õor pör choomieu Ÿwandam iek jaau nərrarr
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9; Jn 1:19-28)*

¹ Warrcha maach peerdüajem iek jawaag Jesu-
cristo Ÿwandam Iewaa bëetarran mügta ajim aajem:

² Warr jöoringar Ÿwandam i jaaumie Isaías kharar-
rag Ÿwandamau ich iek phäpiewai ich Chaai püijuuta
jaaujim anaabá. Pari mag ich Chaai püiju na
deuem igwia ich Chaairagta magjim anäm:

“Iewaa, mua pü na mëch iek jaaujem püiju.

Mag wounauta pü na pü maju ee õrag pü barju ja-
jawagmaju, thumaam khäunau pü iek ūrm
khösi sñi pü nü naamkhüir” ajim anäm. (*Mal.*
3:1)

³ “Mag woun ajappai õor barba aajem aar
sñejemuata ich aar õor barbaimaawai pü
jaauumamua, ‘Ya maach Pör bëeimüü sim’ a
jaaumaju, pü igwia.

Mag pü igmamua, ‘I bëeju nawe pääch thäär khüir
khaugbat’ a jaaumaju, thäraucha khösi pü
iek ükhamkhüir.” (*Is. 40:3*)

Magta ajim aajem Ÿwandamau ich Iewaag, Juan
igwia.

⁴ Mag chi Êwandum Iewaa maju na i jaau nərrarr Juan ajim aajem, chi òor pör choomie. War-garwe chi Juan igwia mag nərraju jaautarr aawaita chadcha thum ich agjoo öbëbërgmamua Juanau òrag, “Pāach khaibag ãsie ewag khiiрjuwia, Êwandumag chugpaapi jéeuwia, murg pāach pör choopibat; magbaawai Êwandumau chadcha pāar khaibag chugpaapüju” a jaaujeejim anaabá.

⁵ Mag irua jaau nərrum ūrbaawai bëejeejim aajem: Judea durram khun dëi Jerusalén phöbör eem khunpa, i iek ūraan. Mag amach jügucha ūrwia, ãsie ewag amach khaibag khiiрjuwia, meerba jaaunaa amach pör choopibaawai, Juanau am pör choopümajim aajem, döjä Jordán ee.

⁶ Juan chi òor pör choomie khajūan camello éu dënta kha sñejim aajem. I ãi jüajemjä nemhëu dën ajim aajem. Maagwai irua khoojerr, asphit ajim anaabá pamiel däi.

⁷ Mag wounau òrag jaauwai, “Mag ed gaai mu ëudee jöpcha woun äb bëejugui” aajeejim anum. “Ma mu khääijä ürcha iek theeg sim. Mag mu khääijä ürcha iek theeg sñewaita mu chan mug chirum aig sñi i chogkhaagpajä serbiiba chirum.

⁸ Muan sñi dödamaupai pāar pör choo chirum. Pari ichcha bëem ed gaai ichdëun pārag ich Êwandum Akhaarchata deejugui” aajeejim aajem òrag, mag Jesúus bëeju igwia.

*Juanau Jesúus pör chootarr
(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)*

⁹ Mag Juanau òor pör choo nərrum jaarta Jesu-cristo Êwandum Iewaa bëejim aajem, Galilea dur-

ram phöbör Nazaretmua. Mag ich aig pierrwai Juanau döjä Jordán ee i pör choopäijim aajem.

¹⁰ Mag pör choowia dö eemua öbéraau oowai, edaujääata weeudubaadäm eemua Êwandam Akhaarta duburjöö khitum i gaai jupcheeg wewewë urum oojim anum.

¹¹ Magbarm ee īchab ügtharmua õor iekjö, “Iewaa, püta mʉ Chaai mʉchdēu jāsehne wai chitumuu; pʉ gaaimua mʉ onee chiraajem” abarmjā ūrjim aajem.

*Dösätau Jesús khügurju ēkhatarr
(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)*

¹² Mag pör choo aaipawi i durrpabaadäm ee, ich Êwandam Akharaucha warp õor chukag ee i warrjim aajem.

¹³ Mag mam mawia cuarenta días s̄ejim anaabá, durr warp õor chukag ee, maach khoojem nemkham ee. Mag i sim aigta dösätau b̄eewia irig s̄ukhabaichëjim anaabá, i khügur awaag. Maigmua chi dösät petarr īudee jūrr Êwandam chognaanauta ügtharmua b̄eewia i khīir jāsenkhachëjierram aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Êwandam iek jaauubaaderr

(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

¹⁴ Mag khur Jesús majim aajem Galilea durr, õrag “Êwandamau õor thumta ich dënka aum khōsi sim” a jawaan. Mag i maawai rey Erodeeu Juan pʉr auwi cárcel deg päitarr khur ajim aajem.

¹⁵ Mag Êwandam iek jawaanta marr aawai ichpai igwia jaumamua, “Warrgurwe Êwandamau Juan īudee woun āb päiju a jaaujerr īsta barbaichëmgu”

ajim anum. “Maagwai ūsin chad Ūwandamau thumaam khuen ich dēnkhā aum khōsita sim. Pari magaagan pāach khaibag ūsie ewag khūirjunaas iseg nūm dāi thāraucha maach peerduajem iekta ūkhabat” aajeejim aajem ich Jesuucha ūrag.

*Dō ūamien jayap Jesuu ich dāi thārphē arrtarr
(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)*

¹⁶ Biek āb Jesús thārrdō Galilea anum igaaum nūrrāmua ūor numí dō ūrēu nūm ooimajim aajem. Makhuen Simón ajim aajem ich naam Andrés anum dāi. Ich makhuen dō ūamien ajim aajem.

¹⁷ Makhuenag Jesuu, —Idēu pāach red pūawia mu dūita wēttarau ajim anum. Ich jāg pāach mug sii dō ua gaaipai nūmjö, mug atag jūrr mu iek ūrag jaau gaaipaita nūisijugui ajim anum amag.

¹⁸ Mag chadcha amachig magbarm bürre amach red pūawia Jesús dāi ērēujim aajem.

¹⁹ Mag ērēubaadeeu ag atkhajārpai deeu ūor numí botedam ee amach red thārrdā ūsidām kha nūm ooimajim aajem. Makhuen jōoi Zebedeo chaain ajim aajem, Santiago Juan dāi.

²⁰ Makhuenjā Jesuu ūeurrjim anaabá ich dāi. Magbaa amach aai Zebedeo ich phidkhaajem khuen dāi bote ee pūawia i dāi wētjim aajem.

*Jesuu woun āb dōsāt bēnēu baarjerr monaautarr
(Lc 4:31-37)*

²¹ Mag wētwi, Capernaum phöbör ee barwia, juu ūijem ed aadeewai, judionaan Ūwandam iek jaaujem ee mawia, ūrag Ūwandam iek jaaubaadējim aajem, ich Jesuu.

²² Mag irua jaaumam ūrwia, aig ūor i iek ū narr khuen jügderra naajim aajem, amachdēu

ñurwai Jesuu jūrr Moiseeu ley phā p̄uarr jawaag chi khaphām khaphām aajem khān khāyaujā jaau khapcha jaaumam ūrwia.

23 Mag Jesuu Êwandam iek jaau sim aig woun āb mor ee bēn khaigbam wai sim s̄ejim aajem.

24 Mag wounau Jesús oo athaawai chi bēn i mor ee simuata thet äa anaa irig, —¡Jesús Nazaretpierr! Idēu maar s̄i khajapha s̄lubá ajim anum. Puan s̄i maar öpääinta urum. Mua p̄u khaphā chirāmgui ajim anum, p̄u jammua urú. P̄u Êwandam Iewaa ügtharmua bëetarr khabahab, warrgurwe Êwandamau p̄äiju a jaaujerr ajim anaabá irig chi mepeer garmua.

25 Magbaawai jūrr Jesuu chi meperagta meeukhanaa, —Khīu abá. Puchta warag jäg woun mor eemua öbérbaad ajim anum.

26 Jesuu mag iekhabaa, chi mepeer mag woun mor eemua wiwiug öbérbaadeeu, warre jēkhät phaph̄rgp̄iwigia, chi wounta iek chuk p̄ajim anaabá.

27 Õrau amach daúa mag oobaawai dauderraanum iekhau amach wir aigpai, “¿Jāga jäg wounau iekhaawai meperaupa i ipierraa n̄ma?” anaajim aajem.

28 Jesuu mag woun mor eem mepeer jurbapüim jöpchata Galilea durr ee maimua ag bigaau phöbördam n̄n̄aidum eem magwe khakhapdö jösisijim aajem.

*Simón phaauhūan Jesuu monaaupüitarr
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)*

29 Mag judionaan Ÿwandam iek jaaujem deg Jesuu õrag Ÿwandam iek jaau s̄lewia öbëraau igbaadëjim aajem, Simón Andrés d̄ai joobaajerr di aar. Mag i mam d̄ui i khapeen numí wëtjim aajem. Makhuun, Santiago ajim aajem Juan d̄ui.

30 Mag wëtwia Jesús deg pabaimaawai aiguim kh̄uunau irig jaaujim aajem, Simón phaauhūan put ee kh̄uumieeu mor mas sim.

31 Ichig mag jaaubaa, aar dubwia, i juu gaai purnaa ügthaag phiriu aujim anaabá. Mag phiriu atham bürre chi kh̄uumiejā thumbabaadeewai warag phiiduwia am jãogjim aajem.

*Khëubaadëm ee Jesuu õor pöm monaaupüitarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)*

32 Maimua ya edau khëubaadëm ee, õrau amach aaunaan khamor machag kh̄irpierr wai narr kh̄uun d̄ui dösät bénëu s̄sidumpa Jesús aig waibëemajim aajem.

33 Mag warag thum phöbör eem kh̄uun bëewia i sim di aig puertdi igaauta daaugajärm magwe pos aphöbaadëjim anaabá.

34 Mag, sii khajapham khamor machag kh̄irpierr wai s̄sidum ich aig aubëemarr kh̄uun monaau-mam d̄ui ïchab mepeenpa õor mor ee s̄sid arr jär wërpermajim aajem. Chi mepeenau i khaphu naajim anaabá, i chadcha Ÿwandam Iewaakha sim. Mamu ich Jesuu büürjä amag iekhapiba aajeejim aajem.

*Jesuu Galilea durr Ÿwandam iek jaau phuurd#
n̄urrarr
(Lc 4:42-44)*

35 Jesuu ichdëu mag õor pöm monaaautarr ag noram edaraawe phiidawia phöbör igaaau warphaaapai ich ap majim aajem, õor chukag ee, Ŋwandumag jëwaan.

36 Magbaawai Simonau tagam khun ich khapeen düimua i jür wënärrawi oobaimaawai

37 irig jaaujierram aajem, õor thumaam khunau mag i jür wënärrum.

38 Mamu magbaawai jürr ichdëu amag magjim anum:

—Chawag dewam phöbör dakhapaim aarta wëttarau, jürr mamaam khunagjä Ŋwandum iek agjö jawaag. Warrjä mag jawaanta mu bëejimgui ajim anaabá.

39 Ich mag Jesuu Galilea durr õor nñnidampierr Ŋwandum iek jaau nñrranaa judionaan Ŋwandum iek jaaujem degjä jaaujeejim aajem. Mag nñrrumua õor mor ee mepeer khaibgam wai sñsidumjä warre dau daau öbeerpuü maajeejim anaabá.

Jesuu woun äb kokobé bënëu bar sñerr monaaupüitarr

(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

40 Biek äb woun phë kha dodoso sim Jesús aig bëewia i khñirphee kanieu phöbkachëwia irig, —Pua khösi chirum khai, mug phñledau warre mu gaaimua chugpaabapüi aichëjim anum irig.

41-42 Magbaa Jesuu i dau aug khaugwi i gaai purnaa irig, —Mua mu monaaupüm khösi chirum. Monaau chirsí magan ajim anum irig.

43-44 Magwia Jesuu irig, Mua mug puch monaaubarm oob õrag jawam ajim anum. Magju

khääi nacha Jerusalén mawia Aai i jëeujem degam phadëg pach mor oopibaimá. Maimua Moiseeu iek phätarr gaai jaau simjö pach monaaubarm paar nemchaain ofrendakha deebá ajim anum, pach mág monakha chirsim õrag khap amkhíir.

45 Mam Jesuu mag ich monaautarr õrag jaaupiba arrta ich nurrampierr jaaubaadéjim anaabá. Mag gaaimua Jesús tag phöbör ee parhooba öbérju khaba, õor chukag chuita sísijim aajem. Mam magum ãba, mam phöbör igaau i sim aar durrpierram khun i aarbaarjeejim anaabá.

2

*Jesuu woun ãb khapá juser khitum monaautarr
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)*

1 Jesuu mag woun monaaupäitarr khur khääi khapancha khaba nám ee, phöbör Capernaum anumag majim aajem. Mag mawia barbaimaawai sii phöbör eem khunau i barbaimam khakhapdö jösisijim anaabá.

2 Mag amachdëu i deg pabaichém khaug athaawai aig bée thunumua õor pöm pos sii puertdi igaum magwe phëu thunuisijim anum. Jesuu mag pos thunum khunag Ëwandum iek jaau siejim aajem.

3 Mag nám ee õor jayapam khunau woun ãb khapá juser khitumta pa buurkham gaai jiir aibëejierram aajem.

4 Mag aibëewi Jesús sim aar mag woun wai dubaag ëkha naajim aajem; pari mag puertdi igaau õor phëu thunum khurau pöd ierrag wai dubju khaba aawai, ügthaa dihéu

ür waaidatkhawia, chi Jesús sim üruu dihëu magar auwi, chi pa buurkham gaai jügadau jükhanaa mag chi khapá jüser khitum eeg jiir burrpüijierram anaabá, Jesús sim aigcha, amach aaunaan monaaupüiju khaphu narr aawai.

⁵ Jesuu amau mag khiirju nümjä khaphu süerr aawai chi khapá jüser khitumugta, —Pu pekau thum ya mua chugpaabapüimgui ajim anum.

⁶ Mamu mag iekhabarm ūrwia Êwandam iek jawaag ithee chi machnaan aig narr khuunau amach wir aigpai,

⁷ “¿Ma chijäg wounta Êwandam dau na mag khaigba i jüur iekha süma? Äba Êwandamau khabam chan maach pekau chugpaa auba aajem” ajierram anum.

⁸ Mamu amau amach ödegpai mag khiirju nümjä Jesuu khaphu süerr aawai amag, —¿Pärau khanthee päach ödeg jäg khaigbata khiirju nüma? ajim anaabá.

⁹ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjä dau daau ooba naawai pärau khiirjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam khuunau mag iekhaju aai nüm a nüwa? Mamu mua irig, “Phiidüwia püch pa buurkham äbamüg phüe auwia petá” akhiin, òrau amach daúacha ooju, i monaau süsi wa monaauba khaijä ich mag süsim. Magua pärau mu düenjö chan cha mua jawaagpamjö abajugui ajim anum.

¹⁰ Mamu müch chi Emkhooi Iewaa Êwandamau ich juapá deetarrau chadcha müg jüb gaai ðor pekaujä chugpaaju aai chirum pärag khap amkhiir, mua pärag oopikhimgui ajim anum.

¹¹ Magnaa chi khapá jüser khitumugta, —Phiidüwia, püch put äbamüg juurwia, püch diig

petá ajim anum.

¹² Magbaawai ag bürre chadcha phiiduwia, ich wai bëetarr pa buurkham däi ich putpa äbamug phë auwia, thumaam khuen dakhir nem moná dawag öberbaadëjim anaabá. Mag öberbaadëm oowi aig narr khuen dauderraa nusijim anum. Mag num iekhau Ëwandam thö iekhamamua, “Ëwandam, ag na marau bürjä mug nem ooba aajemta ïsta chadcha pua marag puch jua theeg oopibarm. Puchta chadcha chi jua thierriu Ëwandam” anaajim aajem, irig jeeumamua.

Jesuu Leví ich däi eeurrtarr

(Mt 9:9; Lc 5:27-28)

¹³ Jesuu Capernaum phöbör ee mag woun monaautarr khur petajim aajem deeu Galilea thärrdöog. Mag mawia i barbaimaawai, ich aig jürram khuen phëphëukhamua õor pos aadeewai, amag Ëwandam iek jaaubaadëjim aajem.

¹⁴ Mag jaau siewi petaau jöoi äb Alfeo anum iewaa Leví anumta ooimajim anum. Mag Leví Romaam gobierno dën dëbpaar jeeujem arr aawai õrau ichig dëbpaar phagaan bëejem ag mes bigaau pär siejim anum. Mag oobaimaawita Jesuu irig, “Mu däi marrau” abaawai, phiiduwi, chadcha i däi petajim anaabá, i kha ogduba nurraag.

¿Khan jägwia Jesús pekaupan däi thach khoojeejí?
(Mt 9:10-13; Lc 5:29-32)

¹⁵ Biek äb Jesús ich khapeen däi Leví di aig thach khö siejim aajem. Maig naajim aajem ïchab ich Leví khapeen agjö gobierno dën dëbpaar jeeujem khuen. Maimua ïchab õor khapan i eudee bëetarr aawai amach khaibagau thärrphöökham khuenpa

aig thñnaajim aajem, Jesús d*ü*i ãbam mes gaai thach khoowai.

¹⁶ Mag i makhuun d*ü*i ãba thach khö sim aig fariseonaanau Êwandam iek jawaag chi machnaan düimua chi Jesús d*ü*i wñurraajerr khñnagta j*ü*euchëjierram anum:

—Jäga jäg päär maestro s*ñ*i dëbpaar j*ü*ejjem khñun d*ü*i pekau põm s*ñ*sidum khñnpa ãba thach khö s*ñ*? ajierram anum.

¹⁷ Mam amau mag iekhabarm ūrwia Jesuu amag magjim anum:

—Kha monakha nñm khñnau chan doctor igba aajem. Mor masim khñnta doctor iigjem. Mu chan b*ü*ürjä pekau chukhu wajapha khithëem aajem khñun juraanjä b*ü*eba, muun õor pekau põoma khithëem khñun peerdu awaanta b*ü*ejimgui ajim anaabá, kh*ü*irjug iiur aumkh*ü*ir. Maguata mag am pekau põm nñmjä igba, am d*ü*i thach khö chirahab hab ajim anum, amjä Êwandam d*ü*enkha awaag.

¿Khan jägwi Jesús khapeen surkhaba aajeejí?
(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

¹⁸ Kh*ü*ai ãb fariseonaan igar nñm khñun Juan chi õor põr choomie khapeen d*ü*i thach khöba surkha naajim aajem. Mag nñm ee õrau Jesús sim aar wñetwia irig maguimajierram anum:

—Fariseonaan igar nñm khñun maimua Juan khapeenjä surkha nñmta, ¿khan jägwi pa d*ü*i wñurraajem khñnta jäg surkhaba nñ? ajierram anum.

¹⁹ Magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Pärau oowai, ¿chi jua pur sim woun onee ich ñui d*ü*i thach khö nñmich, irua õor ich jua pur nñm ee

thärtarr khuuun sīi bëewia ökhñirjuu ohoodö naajē, surkhaawai büürjā thach khöba? Magba aajem.

20 Magua ich agjö m✉ däi wënñrraaajem khuuunjā surkhaba nám. Am surkhajuun, m✉g atag m✉ am jaaijö am däi chitum par atham ed gayan chadau am amach khñrauta surkhawia īchab thachjā khöba naisip aju, gaai machgau. Mam✉ m✉ugwaiwe chan am surkhaju khaba nümgui ajim anum, agtha m✉ am däi chiraawai.

21 Magnaa, 'Pāadē khñirjubat ajim anum. Pāraun chadcha pāach jöoinau jaaujerrjö thach khöba surkha nám. Mam✉ pārau jäg mua iek iiur jaau chirumjā khōsinaa agjö warrgarm khñirjug chi jöojā agtha khōsi wënñrrumun, magan mag khñirjugan sīi put iiur auwia jūrr khajūa jöoi gaai phēekhabarmjöta sīsim. Ābmua khāijā put iiuriu khajūa jöoi gaai phēekhakhiin, mag put iiur i pächdubaadēmua chi kha sim ee thñrrdubaadeeu warag ich warr sīerr khāaijā nem wäg sīsiju. Magua chi m✉ iek ükha simua chan m✉g iek iiur mua jaau chitumjā ükhanaa pöd amach jöoin ijā agjö ürkhaju khaba simgui ajim anum.

22 Wa magbam khai, vino õrr achpamkhñir nemhēu jöoi dēn thñrkha sim ee pabarmjöta aju: Chi vino õrr achpabaadeewai, chi nemhēu jöoiraa s̄lewai, āwatba jégdubaadee chi vinojā ārbaadēm däi chi nemhēujā ya tag serbiiba sīsiju. Maguata vino õrr achpamkhñran, agjö nemhēu iiur eeta puajemgui ajim anum amag.

Jesuu khan nemta juu üuijem ed wauju aai sī a jaautarr

(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

23 Khāai ãb jua üuijem ed Jesús ich khapeen dūi trigodö ee dich wētumua chi khapeenau trigo phier ahaug wētmajim aajem.

24 Mag trigo phier nūm oowia Moiseeu Ĝwandam iek phā p̄atarr wajapcha ūrkhaajem khūnau Jesuug, —Pudē oobá: Jua üi nūm ed aawai būrjā phidkhaju khaba nūmta p̄ khapeenau jāg trigo phieraa khō wēnūrrūmwai ajierram anūm. ¿Pua chan khaugbahab ajierram anūm, jāgpai phier nūmjā nem pōm eeu nūm dūi ãba sim?

25 Magbaa jūrr Jesuu amag magjim anūm:

—Mamu ¿khani mu khapeenau khaigba abar? Magan ¿pārau chan Ĝwandam iek phā sim gaai thūrwai būrjā khaugbata aajeeb, rey David khakhitarrau ich khapeen dūimua amach jāsōo aphōbaadee pan khötarr?

26 Pārau khaphu nūngui ajim anūm, warr Abiatar phadnaan pōrkha sim jaar David ich khapeen dūi Aai i jēejem deg dubwia ag ee pan ofrendajō Ĝwandam ithee wai narr khöpüitarr. Mag pan parhoobam khūnau khōju khaba, ãba phadēupaita khōju aai sīejim anaabá. Mag sīrrta ichdēujā khōwi ich khapeenagjā deejimgui ajim anūm amag. Mamu mag khötarr paarjā Ĝwandamau am chig abajim.

27 Jesuu amag mag iekhawi ichdēupai deeu ūmaai amag magjim anūm:

—Jua üuijem edan, ūu ūordam jua üi wēnūrramkhīrta Ĝwandamau deejim; mamu mag nūm chan mag jua üuijem ed surkha wēnūrrūm gaaimuata maach ūu wēnūrrūm anūm khabam.

28 Maguata mach chi Emkhooi Iewaa mug jeb gaaijā iek theeg chiramuata thumaam khunnag khan nemta wauju aai nu a jaauju aai chiramgui ajim anum, jua üuijem ed awiajā.

3

*Woun āb jua jusar khitarr
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)*

1 Biek āb deeu jua üuijem ed Jesús mawi Judion-aan Ŋwandam iek jaaujem deg dubimajim aajem. Maig woun āb ooimajim anum thoom juadam jusar khitum.

2 Maig naajim aajem īchab fariseonaan, Moiseeu Ŋwandam iek phā puatarr wajapcha uurkhaajem khunn. Makhunanau Jesuug bürjā dau thoba naajim anum, amach dakhir Jesuu jua üuijem ed mag woun monaabapäiwai irig, “Jāgan pua chan jua üuijem edjā uurkhabata chirab” a iekhaag, mag num dei īchab magum gaaimua thethem khunnagjā i khaibag waipi jawaag.

3 Mamu Jesuu amau mag khirju num khaphsíerr aawai warag chi jua jusar khitumugta, — Phiidwia dayag pidú, maimua mau ðor jārr dunuubaiché ajim anum.

4 Magnaa jūrr chi fariseonaanagta, —Pārau oowai ḡkhan nemta maadeu wauju aai nu ajim anum, jua üuijem ed? ḡOordam dei ajapha aju wa ðor khaibag wauju? ḡOor peerdu auju, wa ðor thoju? ḡKhani üucha sí? a jeeujim anum amag.

Mamu amachig mag jeeutarr ni ābmuajā bürjā i iek ükhabajierram anaabá.

5 Mag ni ãbmuajã ich iek äkhaba abaawai amag khiiр masi eerpanaa warag ökhiiрjuu aadëjim anum, ichdëu oowai amau biiрjã wir aig amach khapeen dau ee aug khaugba nüm oowia. Magwia chi jua jasar khitumugta, –Dayag jua uabá ajim anum.

Mag chadcha i ipierr ügthaag jua uabaawai warre jua monakkha sisijim anaabá.

6 Mag chi fariseonaanau amach dakhiiр mag woundam monaaubapüim oobaawai khiiр machgau warag amachta daau paaukhabaadëjierram aajem. Maimua rey Erodes igarm khuuн chi thethemnaan düi ãba biirduwia, “Jäga akhiin maadëu jäg Jesúس pür auwia thöopüikhamgui” a khiiрju naisijim anaabá.

Jesuu Galilea thürrdö igaaу õor pöm monaaupüitarr

7 Maigmua Jesuu ich khapeen ich düi phë arrjim aajem, ich ag Galilea eepai thürrdö pöoma simug. Mag i mam düi õor khapaana Galileapien Judeapi-enpa wëtjim aajem.

8 Jesuu mag õor mor masim khuuн monaaу nürrüm a ürphöbaadeewai õor pöoma i aig bëe thünaisijim anaabá: Jerusalenpien, phöbör Idumea anum aram khuuн, döjä Jordán anum ee edau Öbeerjem garm khuuн, maimua phöbör Sidón anum düi Tiro dakha phöbördam nüñidum eem khuuンpa bëejierram aajem.

9 Mag õor pöm bëe thünaawaita Jesuu ich khapeenag ya ag nawe jaau wai sïejim aajem, sii ich ithee bote khiiр khaug wai naamkhiiр, atcha õor

pöm aadeewai thet ich phēeuthh aum ugua ag ee waaidhag.

10 Ich mag ed Jesuu õor pöoma monaaukhapüijim aajem. Mag õor pöm monaaumam amach daúa oo narr aawaita warag jūrram khhnau i gaai juacha purchëm iigjeejim anaabá, amachjä monaaumkhhir.

11 Mag õor pöm wëjom ee naajim aajem īchab, mor ee thôthôrrsöm bën paraa s̄isidhm khhn. Magum khhnau Jesús oowai warag aig bëenaa, i khhirphee kanieu phôbkhanaa wiwiukhamuata, "Puun chadcha Ēwandam Iewaau" aajeejim anhm.

12 Mamh Jesuu chi mepeenag meeurraru s̄lujeejim anaabá, thumaam khhn jügdaar mag ich jaau wënhram ugua.

Jesuu ich däi ogdhba wënhramkhhir doce jhr autarr

(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)

13 Mag Jesuu õor pöm monaaau nherrarr khur durrsí gaaí waaidhwia ich däi wënhrrarr khhn eem ichdëu khôsim khhn ich aig thûrkha aujim aajem.

14 Mag ich aig thûrkha auwia mag õor khapan ich däi wënhrrhm khhn eem ichdëucha doce jhr aujim aajem, ich iek õor ee jaau wënhramkhhir püyaag. Ich makhuhanta ich iek jaaujem khhunkha thûrjim aajem, apostolnaan.

15 Maimua mag doce jhr autarr khhunag īchab ich juu theegjä deejim aajem, ich dënjo õor mor masim khhn monaaunaa mor ee mepeer khaigbam s̄isidhmpa jhr wërpamkhhir.

16 Mag ichdëu doce jär autarr khüün thür, makhüün ajim:

Simón, (ichpai Jesuu Pedro a thürjim);

17 Santiago, jöoi Zebedeo iewaa, (ichpai īchab Jacobo aajeejim);

Juan, agjö jöoi Zebedeo iewaa, chi Santiago eeum; (Makhüün Santiago Juan däita amach numwe Jesuu “Boanerges” a thürjim aajem, am ibuar wau thär; mag “Boanerges” a sim aiguin, khōrg pagthümjö sīerrjëem a simu.)

Maimua mag tag

18 Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo, (ichpai Leví a thür sīejim);

Tomás,

Santiago, chi Alfeo iewaa, (ichpai agjö Jacobo a thür sīejim);

Tadeo, (ichpai Judas anaa Lebeo aajeejim);

Simón chi Cananista, maimua

19 Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawi thethem khüünag Jesús pur deeju ajima, i thōomkhīr).

Mag ich khapeen ich däicha ogduba wënurraju khüün jürkha auwi degag bëejierram aajem.

*Õor iek meperauta Jesuug juapá dee sīejim aajem
(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)*

20 Mag bëewi õrau i deg pabaichëm khaug athaawai i aig õor pöoma biirdubaadëjim aajem. Mag õor pöm bée thünaawai bürjä jua par khabam gaaimua Jesujä thach khöba ni i khapeenjä pöd thach khöba naajim aajem.

21 Jesús aar mag õor põm jürr phēphēukham gaaimua põd thachjā khöba sim a ūr athaawai chi khodnaanau i awaan wëtjierram aajem, lokiebaadeewaita mag thachjā khöba simpii awia.

22 Mag nūm däi īchab Moiseeu Ėwandam iek phā pūatarr jawaag chi machnaan Jerusalén phöbör eemua bëetarr khūnaujā i igwia, “Jāan dösätnaan pör Beelzebú aajem düi khapeerkha s̄lewai ag juapaauta jāg õor mor eem mepeenjā dau daau jürkhūi nūrrabahab” anaajim aajem.

23 Mam̄ am mag iekha nūm ich Jesuu khaph̄ s̄lerr aawai warag ich aig am thürkha auwi amag, –Mua pārag jēeu ookhimgui ajim anūm: „Pārau khūirjuawai meperau ichdëupai wir aig ichjöm khūn dawag jürkhūiju khai? Meperau chan bēn khaibgam chawag jürba aajemgui ajim anūm.

24 Gobiernoou khāijā õor põm ich igar thūnūm jārrcha thöonaa amach wir aigpai wérbūpikhiin, amach wir aigpai öbapääwai mag gobierno ich mag nem jua theeg s̄errabaju.

25 Wa magbam khai, woun āb ich chaain däipai meeukhawi amach wir aigpai wérbūkhiin, warag aaidūju.

26 Ich agjöta simgui ajim anūm, mepeerjā. Meperau wir aig amach eepai juurhi phiriupükhiin, magan warre amach öpüjuuta ēkha phöbaadēm.

27 Magnaa amag, ’Pāadē m̄ s̄eu awi wajapha khūirjubat ajim anūm. „Khaíu m̄ug nūm aig s̄ii āb jierrnem wajapham düi ich di thūa sim aig dubwi i nem jīgkhaju khai? S̄ii khapanam khūnau wa i khāai ürūcharamua i ibūr auwi khabam chan pōd i nem jīgkhabam. Ich agjöta s̄iebahab ajim anūm,

mepeerjā. M₧ i khāai jua theeg khaba chirakhiin, muajā pōd ūor mor eem mepeen jāg dau daau jūr wērbajugui ajim anum.

28 Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: 'Pāadē pāach jügħucha wajapha ūrbat cha mua jawaagpam: Ěwandamaun chadcha ūor khaibag thumaa chugpaaju, am parhoob iekhamarrpa thum.

29 Mam₧ pekau āb sim, maan mua Ěwandam Akhaar jua theegau nem wau chitum oo nūmta warag mepeer gaai th₧ nūm₧. Mag pekau chan Ěwandamau būrjā perdonaabamgui ajim anum, i Akhaar igwiata mag iekha naawai. Magua Ěwandam Akhaar igwiata mag khaigba iekhaman, mag wounan Ěwandam dāi iekkhōr pōomata ich mag chirsijugui ajim anum, perdonaajā khaugba.

30 Jesuu amag mag iekhatrann, Moiseeu Ěwandam iek phā puarr jawaag chi machnaanau ich Jesús igwia "Jāan Beelzebú dāi khapeerkha s̄lewaita jāg nem jua theeg ūor mor eem mepeenjā jūrkħuun narrum" a iekha narr aawai ajim aajem.

*Jesús eeugpeenau amach ād dāimua i dāi iekham
ig narr*

(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)

31 Mag nūm ee ich Jesús ād i eeugpeen dāi i aig bēejierram aajem. Mam₧ s̄i ūor pōm thħnūm khurau pōd i aar dubba, daaugajārpai nūsiwia jūrr amach garmuata dawag i thür naajim aajem.

32 Magbaawai i aig narr khħuunau irig, —Pu ādau pu eeugpeen dāimua pu üphħuunipa daaugajār pu

jär wënərram, p✉ däi iekhaag aajem a jaaujierram anum irig.

³³ Magbaa ichdēu amag, –¿Chijā agá mag m✉ ãd, maimua chijā khūn agá mag m✉ eeugpeen? ajim anum.

³⁴ Magnaa ich bigaau ohoodö narr khūnag eerpanaa magjim anum:

—Chamu khūnta m✉ ãd anaa m✉ eeugpeenau.

³⁵ Mərəgan Ėwandamau khōsimjö nem wau nəm khūnta m✉ ãd anaa m✉ üphūinai, maimua īchab makħūnta m✉ khodnaanau ajim anum amag.

4

*Wounau nemjür dau phōthurtarr ag nem īgkhaa
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)*

¹ Deeu ūmaai Jesuu Galilea thərrdö igaau Ėwandam iek ūrag jaaubaadējim aajem. Mag irua jaa sim ūurwai, sīi ūor pōoma ich bigaau pos phūrbaadeewai, aig bote sierr ee waaiduwia, dö jārraapai oo jōisijim aajem, jūrr mammua jawaag. Magbaawai ūor pōm mag thənarrau durrpaimuata i iek ūr naajim aajem.

² Mag mos igaau ūor pos thənəmug ejemplodampa jaaumamua, —Mua pārag nem īgkhaadam jaaukhim; wajapha m✉ iek ūrbat ajim anum.

³ Maimua magjim aajem:

—Biek ūb, woun ūb trigo dau phōon majimgui ajim anum.

⁴ Mag mawi chi nemjür dau irua phötarr, ūaurag bū diichjem ee burrjim aajem. Magbaa nemchaain bēewia sīi thumaa khōkhūipäijim aajem.

⁵ Maimua ūaur khūn sīi mokpör jojoodög eeta burrjim aajem, ajappai jēb chukhu sierr ee.

Makhuunan chi tharrphéen üu jöpcha tharrphéjim aajem.

⁶ Mamu mag durrkhu üruu sim iekhau pöd ierr khaar jërkhaba üruta khaarkha khékhëd arr aawai, ed pechag wuubaadeeu, sii ë nanauk aadëmuu phuabaadëjim aajem.

⁷ Maigmua īchab tagam phötarr, miudö arr ee burrwia, chi miiuta nemjíir khääijä bääau khaphí bääauwi, sii chi nemjíirdam ichdëuta pör pürëu ich magpai dau aphuu naisijim aajem, sirphug ee ag gaaï jopjäj jopba.

⁸ Mamu tagam üu jëb wajaug ee burrtarran wa-jaug öbérwia üu nem ajaug sii phur jopjim aajem, nem bich dapag maimuajä bich thuu, maimua pogkha bich daii; mamu mag siisidum chan büurjä chi vano chukhu.

⁹ Mag īgkha öbaadeewai aig ich iek ür narr khuunag, 'Keena, jëg ürunaa chamug nem īgkhaadam mua jaaubarm wajapha ürbat ajim anum amag.

*Khanthee ejemploouta Jesuu mag nem jaaujeejī
(Mt 13:10-23; Lc 8:9-15)*

¹⁰ Mag Jesús aig õor pos thuunaawia ya õor jigidudu khabaadëm ee, õordam agtha i dakhapai i khapeen düi äba ohoodö narr khuunau khap aag irig jëeujierram aajem:

—Ma chaig pua nem īgkhaadam jaau siierrau çkhani jaau simma? Marag jaaubá ajierram anum, wajapcha khaphu aag ithee.

¹¹ Magbaa Jesuu amag magjim aajem:

—Pärau khaugam khösi ür naawai müchdëun warre pärag khaphu api chirum, jägata Ÿwandam

ðor thhaar ee s̄eicheejē. Pari ar i iek b̄äurpaijā ükhabam kh̄unag s̄i nem īgkha n̄amuapaita jaaujemgui ajim anum,

¹² maagwai mag s̄i khajapham nem īgkhaadamjöpai ūurwai par amau amach jüḡuucha ūrnaa amach dakhīir nem wau n̄em oo n̄emjā oobamjö amkhīir; mag n̄em gaaimua Ēwandamagjā amach khaibag chugpaapi jēeuba aawai Ēwandamau am khaibagjā chugpaaba amkhīir.

¹³ Maimua amag, '¿Mug nem īgkhaadam merag chukhu khit̄mjā p̄ārau khaugbata n̄? ajim anum. Mug phithur khaba simjā khaugba n̄em chan magan deeum nem jaaukhiinjā ¿p̄ārau jāga khaugjuma? ajim anum.

¹⁴ Cha mua nem īgkhaadam p̄ārag jaaubarm̄en m̄aga simgui ajim anum: Chi nemjīir dau phō narrarr woun, woun āb Ēwandam iek ðor ee jaau n̄err̄mjöta sim.

¹⁵ Maagwai mag chi nemjīir dau ðor b̄ä diichjem ee burrtarr, s̄i ar Ēwandam iek jaau n̄em ūrjem kh̄unta jaau simgui ajim anum. Mag ūrnaa b̄achkhun khaugtarrdam meperau b̄eewia pör eem warre khīir akhoopibapäaiwai ūrba arrjōo th̄aba n̄amgui ajim anum.

¹⁶ Maagwai ãaur kh̄un, chi nemjīir dau ar mokpör jojoodög ee burrtarrjöta naabahab ajim anum. Ēwandam iek ðrau jaau n̄em amach jüḡuucha ūurwai warrpem̄en amau khōchag ükha n̄em.

¹⁷ Pari mag chi nemjīir wajap khaar khaba arrjō agtha Ēwandam iek gaai ub̄a khaba naawai, mag Ēwandam iek amachdēu ükha n̄em gaaimua amach phithurg aunaa, bigaaum kh̄unaujā amach d̄ai

khaigbajujö aadeewai, sīi warag agug oobamjö öbērwi weetjemgui ajim aajem.

18 Maagwai ãaur khūun sīi nemjīir dau miudō arr ee burrtarrjöta nūmgui ajim anūm. Amau īchab Ēwandam iek ūrm khōsi ūr nūm,

19 pari ãsie deeu ewag khīirjuajerram. Am khīirjugan ãba riknaan khajuuta khīirju sīsidūm, nem thum paraa aag. Mag khīirju sīsidūm gaaimuata īchab, mag nemjīir sirphug ee aadeewai sīi dau aphū chēba nūsierrjö, Ēwandam iekjā thāraucha ükhawi i ithee nem wajapha wawaagjā serbiiba thūnaabahab ajim anūm.

20 Pari ãaur khūun thānūmgui ajim anūm, ar Ēwandam iek thāraucha ükhawi, i dau na agchanaa, nem wajapha waaujem khūun. Magūm khūunau ar Ēwandamau nem wajapha waipi jaauwaijā nem par daúa ooba aajem. Mag waum khōsi wau naawai amachdēu nem wauju ayagpierr waaujem: ãaur khūunau nemjīir chi chēmiejö dūrrcha, ãaur khūunau agpierrpai, maimua ãaur khūunau buckkhunpai. Mamū thumaam khūunau ichiita ichdēu khōsimjö aajem a jaaumajim aajem.

*Lámpara nem īgkhaa
(Lc 8:16-18)*

21 Mag jaautarr khur amag magjim aajem: 'Pārau oowai, ¿khaiú ðtdau paanaa sīi bathēe eegar wa nem bū ee khāijā ausīujē? Órau mag ausīuba aajemgui ajim anūm. Ótdaun paanaa dau garta ausīujemgui ajim anūm, dau araraa oog.

22 Ich jägta sīebahab ajim anūm agjö Ēwandam iekjā. Íswe chan òrau agtha wajappai khaugba

nūm, jāga Ŋwandamau õor peerdu auju. Mam₧ jāg õt būug nem oowai dawaa oojemjö, m₧g atagta amau wajapcha khaph₧ naisijugui ajim an₧m. Chi mag khaugba nūm khūnan agtha khīchag ee nem oo nūmjöta n₧mgui ajim an₧m, būurjā khaugba.

23 Magwi ich Jesuupai, 'Jūg ür₧nnaa cha mua jaau chirumjö abat ajim an₧m amag.

24 Maimua magjim aajem: Pārau mua nem jaau chirumta pāach thāraucha ükham khōsinaa, pōr ee aunaa warag khaugam khōsi am₧n, ich Ŋwandamau agjö pāar pōr öphēr apiju, ich iek ajapcha khaph₧ amkhūir.

25 Ar chi thāar onee ūrm khōsi ūr n₧m khūnag Ŋwandamau warag khīirjug deejugui ajim an₧m, ich iek khapcha amkhūir. Mam₧ ar ūrmaphapai ūr n₧m khūn khīirjug eem₧n, cha mua jaau chirumjö deeu ich iek s̨lepiba, khecheu aumajugui a jaaumajim aajem.

Nemjīir dau bāaumam ag nem ūgkhaa

26 Mag jajawagmamua īchab ich Jesuupai, 'Pārag deeum ejemplodam jaaukhimgui ajim an₧m, jāga aajē õrau mag m₧ iek ükham khōsi ükhawi amach thāar ee aauwai. Mag m₧ iek amach thāar ee au nām₧n, woun ābmua nemjīir daudam jīir s̨ubarmjöta simgui ajim an₧m.

27 Mag jīir s̨ubaawai tharrphēwia edaram magwe bāau ëeekham. Mam₧ mag bāau ëeekham chan chi jīirtaraujā būurjā khaugba sim, jāga mag ich appai bāaumamua ügthaa papagmā.

28 Maan mag sim₧n, ya jēb ee s̨ewai chi jēbēuta ich appaimua mag bāaupi sim khabahab. Nacha

tharrphëwi bāau sim, maimua därrcha aadeewai bi phūphūid aadëwi ūui jöisim.

²⁹ Maimua mag thunuu awi ya phur aadëm. Mag phur aadeewai thumaam khunau ya khaphu nüngui ajim anum, thuju aai aadëm. Magbaawai thuewi deg paa thunueujem. Ich agjöta simgui ajim anum īchab mu iekjā: Ōrau khaugmampierr bābwagmamjöta sim, warag ich Ēwandamau khōsimjö wēnurraa khaphu paaukhamaawai.

*Nemjīr mostaza dau ag nem īgkhaa
(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)*

³⁰ Jesuu mag jaaumamua, '¿Pārau khaphu nu, jāga sim abarí Ēwandam iek mua jaau chitum, maimua khanjöta sim a mua pārag jaaubarkhiin? ajim anum.

³¹ Mu g mua jaau chitum iekhan, mostaza daudam woun ābmua ich dikhu gaau jīr sīubarmjöta simgui ajim anum. Icba nemjīr daudam thumaam khun khāaijā bürueucha khitum.

³² Pari mag bürueucha khitumta jēb ee jīr khērbarmen sīi pabu pōm adée bāaujem. Magbaawai nemchaain bēewi chi piu gaai amach di eeujem. Ich agjöta simgui ajim anum īchab mu g Ēwandam iek mua pārag jaau chitumjā: Muugwaiwe chan kapan khabata ükha durrum; pari mag durru muata warag nem pōm aaidubapäaiwai ðor khapankham khunauta ükhaju a jaaumajim aajem.

*Jāgwi ejemplu jaaumamuata Jesuu nem jaaujee-jim aajē
(Mt 13:34-35)*

33 Mag ejemplodampa jaaumamuata Êwandamau maach peerdʉ aaujem iek Jesuu jaaujeejim aajem, magʉm gaaimua wajapcha khap amkhīir.

34 Mamʉ ejemplo chuk chan mag ñor póm wéjömʉg būrjā nem jaauba aajeejim anaabá. Mag ejemplodamaupa nem jaaumatarrta ich khapeen dūi amach appai aadeewain deeu wajapha amag jaaujeejim aajem, wajapcha khap amkhīir.

*Jesuu phū dūi phūas thumbapitarr
(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)*

35 Ich ag edpai ya kheeraa aadēm ee, Jesuu ich khapeenag, –Wëttarrau ajim aajem, dō khīijär thärrdō igaaau.

36 Maimua chadcha ñor aig narr khʉn phēpʉawi, ya ich Jesús bote ee waaidʉwia oo wéjorr aawai, chi khapeenau i joo arrjim aajem. Mag am wëtum dūi deeum bote aig narrjā agjō am dūi wëtjim aajem.

37 Mag am döjārr paaukha phöbaaderr agtha póm khaba nʉm ee, phū theeg wëbaadēmua sīi phūasdau baupa jöisijim anʉm. Mag phūas baupa aadēmua bote ee phūasdau sog bëbækhamua ya chi boteeu ãwatabajjö ierrpamaa ajim anaabá.

38 Mamʉ mag nʉm ee ich Jesús bote khua pörkhau gaai sīuba khāi jörrajim aajem. Magbaawai i khapeenau jāphierr nʉm iekhau i phiriupʉiwia irig, –¡Maestro, phiidʉbá! Pua chan mʉg maach khoomamjā khaugbahab ajim anʉm irig.

39 Magbaa Jesús phiidʉwia mag phū theeg thanʉmʉg meeurrtau sīunaa īchab phūas meeukha

thənəmugjā “Thumbabaad” abaawai, warre dōjā meuu sīsijim anaabá.

⁴⁰ Magwi ich khapeenagta, –¿Khan jāgwi pāar jāg atcha jāphierr nūma? ¿Pārau mə mug pāach dūi mə chitəmjā khaugbata nə ajim anūm, jāgcha jāphierraag?

⁴¹ Jesuu amach dakhīir mag phūas dūi phūpa meeukha thənarr thumba atham oowia dauder-raa nūm iekhau, “Keena, ¿mūan khanim wounta jāg phūujā phūas dūimua i ipierraa nūma?” a jējēeu aajeejim anaabá amach wir aigpai.

5

Jesuu woun āb dösāt bēnēu baarjerr bēn chug-paatarr

(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)

¹ Mag khodjörröö awia Gadara durr phēubaimajierram aajem, ich ag thərrdö eepai thoom igar.

² Mag phēubaimawia Jesús bote eemua waaiduwia durrpabaadēm ee, i khīrphee woun āb dösāt bēnēu bar simta durr ujā aarmua i aig khaphig bēejim aajem.

³ Mag woun sīi ujā ee õor aukheerjem jēbdegpai sīejeejim anaabá. Mag sim chan par õrau pūr aunaan cadenau jü sīsiukhamjā pōd jü wai naaba aajeejim anūm.

⁴ Mag juapa theeg sīewaita biek khapan pari õrau cadenau bü jūnaa juapa jü sīsiukhamjā, sīi warag chi cadenta thərrēu pūpua aajeejim anūm, ni ābmuajā pōd pūr wai sīeba.

⁵ Mag siman edaram magwe sīi pabū eeta nūrranaa ujā ürūm magwe nūrraajeejim anaabá.

Mag nərrəmən sīi parhooba ääagmamua mokdau juajā gar aunaa ichdëupaita ich phärmaajeejm anum.

⁶ Mamə mag nərrəmuwa warpwe Jesús oo athaawai sīi warag i simugta khaphig bëewia i khūirphee phōbkhabaichëjm anum.

⁷ Mag phōbkachēnaa thet wiiu anaa irig, —Jesús, cha Ěwandam ügthaa phuu nəm Iewaa! ¿Khantheeta pua mə mug khaibag waubaichëma? ajim anum.

⁸ Chi wounau ich garmua Jesuug mag iekhatarran, maan Jesuu ya ag nawe chi mepeer mag woun mor ee simug chawag öbérpi jaautarr aawaita irua mag iekhajim anaabá.

⁹ Magbaa Jesuu irig, —¿Pu khan a thüürjëwi? ajim anum.

Magbaa chi wounau, —Muun “Mepeen Phöbör” a thüürjemgui ajim aajem, maar nem khapan sñerrjëe aawai.

¹⁰ Ich mag wounau irig ö bürəu aadëp aajeejm anum, maigmua warp chi mepeen jürkhüüpäim uguia.

¹¹ Maig dakha durr bükħarr khūsnaan khapan phathau jür khö wënərrarr aawai

¹² chi mepeenau, —Magan ar chum khūsnaan khapan thənəm aar maar püwi jürr jākhüun khūsnaan eeta marag dubpi jaaubá ajierram anum Jesuug.

¹³ Magbaa chadcha Jesuu mag chi woun mor eem mepeenag öbeerpi jaauwi, jürr mag khūsnaan khapan dos miljö narr eeta dubpi jaaubaawai, chadcha makħħuun eeta dubphöbaadëjm anaabá. Mag mepeen khaigbam pöm khūsnaan ee dubphöbaadeewai sīi parhooba

khaphig phöbaadëwi ithurmäg ürmua thärrdö ee därbagkha sii dö ee jogaa khëchdubjim aajem.

14 Mag oobaawai ajap jäphierrwi chi thua narr khüan parhooba khaphig phöbaadëjierram anum, õrag jawaan. Mag wëtwi phöbör eeja jaaawi maimua phöbör igaau di äabdö nñnidum eem khünnagjä thumwe jaaumajierram aajem. Amachig mag jaaumaawai ag bärre õrau aar oon weetjeejim anum.

15 Mag wëtwia Jesús aar barimawia ooimaawai, chi woun mag dösät däi sïerr khajüa wajapha jüawia maach khüir ich mug yup oo sim ooimaajierram anaabá, sii magum bën khaibgam pöm mor ee chukhu sïerrjö, monakha. Mag oowai õor dauderra naajim anum.

16 Mam mag amach daúacha Jesuu mag woun bën chugpaapüiwia chi khüsnaanjä lökiewi dö ee jogaa khëchtarr orr khünnau jürr deeum khünnag nem īghamajierram aajem.

17 Chi ag perás joobaajerr khünnau mag ūrbaawai Jesuug jajaau aajeejim anum, amach durrmua chawag mamkhüir.

18 Mag ich jürbaadeewai, deeu maag awi, ich bëetarr boteeg mawi ag ee waaidubaadëjim aajem. Mag i mam oobaa mag chi dösät bën wai sïerrau ich arrmkhüir irig jéejim anaabá.

19 Pari Jesuu ich däi arrbajim aajem. Sii irig warag, —Puch diig mawia puch khodnaanag jaaubamí ajim anum, jäga Êwandamau üu pü dau ee aug khaugwia pu monaaubar.

20 Jesuu ichig magbaawai chadcha i ipierr mawia Decápolis durr phöbör nñnidum ee õrag

jaaumajim anum, Jesuu i dau aug khaugwi uu i bën chugpaatarr. Mag jaaumam ūrwi thumaam khunta jügderra naajim aajem.

*Jairo kha maimua uthi ābmua Jesús khajūa gaaipai partarr
(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)*

21 Mag chadcha Jesús deeu Gadaramua durbawia, thoom igar nacha ich sīerr aar barbaimaawai, õor pōm i bigaau phurbaadējim anum. Magbaawai pōd durragjā maba, ich aigpai dō igaau sisijim aajem.

22 Mag õor pōm phēphēukham ee, woun āb Jairo a thür sim i aig bēejim aajem. Mag jōoi judion-aan Ēwandam iek jaaujem deg chi pörnaan thunum eem ajim aajem. Mag bēewia, Jesús bükharr phōbkhachēwia,

23 chaigpamamua, —Mu khaan parba jā eemua-pai khérūmta oo p̄ajim, mu di aar marraugui ajim anum. Mua khaphu chirūm, puata mu kha juu p̄urmān uu i peerdu aujugui ajim anum ich Jairoou.

24 Mag Jairoou ich di aar eeurrbaicheewai Jesús chadcha i dūi majim aajem. Mag i mam dūi īchab õor pōm i ēudee phēeudu wētmajim anaabá.

25 Mag õor khapan pos wētum ee uthi āb sīejim aajem, doce años sī phōmieu bar sim.

26 Mag khitum wajap uthi dau aug waaujeejim anum, doctornaanag ich monaaupiju ēkha nūmjā pōdba aawai. Parii bēnhē gaai ich phatkondam wai khérarr thum gastaapūitarrjā būrjā monaauba, waragta eeg pamaa ajim anaabá.

27 Ich mag սսyau ūr athajim anսm, Jesuu ðor mor masim khսսn monaau nեrrսm. Ichdēu mag үrbawai i aar ðor pos thնnմ ee thet phēeuða mawia էugarmua meraa i khajüa gaaipai sii pւrimajim anaabá.

28 Irua mag meraa pւrimatarran, ich ödegpai, “Sii mua i khajüadam gaai pւrbarmuapai mս monaau սisiju” a khիirjuwiata mag pւrimajim anaabá.

29 Mag chadcha irua Jesús khajüa gaai pւrbarm bürre chi phօmie mag thնnarrjā warre thւbabaadee warre ich mag monaau sիsijim anսm. Magbaa սսyau īchab warre ich kha jսսubaaděmjā khaug athajim anaabá.

30 Mamս īchab mag ich gaai pւrbachěm bürre Jesuu khaug athajim anսm, Էwandam juapá ich gaai simua սսi ᾶb monaaubapăim. Magbaa Jesuu mag ðor pos thնnմug eerpanaa, –՞Khaiuta mս khajüa gaai pւrbachěma? ajim anսm.

31 Magbaawai jūrr ich khapeenaupai irig, –՞Jāga mag kaiuta mս gaai pւrbachě aju? Pua oobahab, ðor khapan pսch aig phēphēukham. Mag nսmս mag “Khaiuta mս gaai pւrbachě” a s̄eb ajim anսm irig.

32 Mamս mag jēeu buburrkhamjā ni ᾶbmuaјā ichig jaauba aawai ich bigaau ðor nսm khսսnagta oophսurdսdս aajeejim anսm, mag ich khajüa gaai purchētarr ookhaawai.

33 Mamս mag meraa i gaai partarrta ich khaug athaawai jāphierr nսm iekhau sii kha duui Jesús aig bēewia i khիirphee kanieu phōbkhabaichějim anaabá. Magwi chadcha meerba jaaujim anսm, mag ichdēu i khajüa gaai partarr.

34 Mag ichig meerba jaaubaawai Jesuu irig, — Mua pach monaauju khapha mu gaai parchetarr gaimua, üu pu monaauwi peerduja peerduisimgui ajim anum. Ya pu monakha uisiewai pach diig maju aai umgui ajim anum irig.

35 Jesús agtha mag iekha dunum ee, mag judsonaan Êwandam iek jaaujem degam chi pör Jairo anum di aarmua ðor bewi irig, —Kakë, ya aaunaanaauja pöd ãwatba abarm; ideu Maestro subá ajierram anum irig. Ya par maach aar i mabajup ajierram anum.

36 Pari Jesuu amau mag jaaubaichëmjä asekasba, chi Jairoogta, —Oob khirjum; sii mag khäai warag pach chaai oo wai chitaju khirjugta wai chirsí ajim anum irig.

37 Maimua ya warag Jairo düi i di aar mam arr aawai ich mam düi ðor khapan arrbjim aajem. Åba ich düi arrtarr khuanan Pedro düi Santiago ajim aajem, maimua Juan; makhun thärjuppai arrjim aajem ich düi.

38 Mag wëtwia di aar barimawia ooimaawai Jairo deg sii b*iep* sereu thunum düi ðor phogdu thunumjö thunum ee jürram khuanau üapepärkhamta ürimajierram aajem.

39 Magbaa ich Jesuu ierr mag am sereu thunum aar dubwia amag, —¿Khantheeta mag atcha sereu thunuma? ajim anum. Oob b*iemiet*. Chaai meeba sii khäi kherum khabahab ajim anum amag.

40 Mamu Jesuu mag chaai meeba siita khäi sim abaawai aig narr khuanau warag i wau iekha naajim anaabá. Mamu ich gaai iukha numjä am iek asekasba, warag thumaam khuanag

dawag öbérpi jaauwi, chi binaandam dënnaan maimua ich khapeen thärjup ich däi phë arrtarr khünpaita ich däi ierrag dubpijim aajem.

41 Mag chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pür aunaa irig, —Talita, kum ajim anäm. (Mag sim aiguin maach meúan, “Uukhaardam, phiidubaad” a simäu.)

42 Magbarm bürre chadcha phiiduwia õor dakhñir monakha dür nünäuu khabaadëjim anaabá. Mag oobaawai chi dënnaan maimua ich Jesús khapeenpa warre dauderraan nüsijim anäm. Ich mag chi daupeerdam Jesuu phiriu autarr, doce años sñejim aajem.

43 Mag phiriu auwi chi chaairag thachdam deepi jaaujim anäm, khömkhñir. Mamä mag daupeerdam ichdëu phiriu autarr chan büürjä aig narr khünnag jaaupibajim aajem.

6

*Nazaret phöbör eem khünnau Jesús isegtarr
(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)*

1 Mag chaai chi meem arrta deeu phiriu auwia, Jesús ich bääutarr durr phöbör Nazaret anämug petajim anäm. Mag i petam däi i khapeenjä i däi wëtjim aajem.

2 Mag mawi barimawia, ya juu üñijem ed pabaadee, maar meeun Ëwandam iek jaaujem deg mawi Ëwandam iek jaaubaadëjim aajem. Mag irua jaaumam ürwia aig õor põm thñnarr khünnau jügderraan nám iekhau amach wir aigpai jëjëeukhamua mag naajim anäm:

—¿Magum iek ichdëu jamta khaugjimta mag iek pöm jaaumáma? Jäga jäg õor monaau n̄rráma? anaajim anum.

³ Keena, pārāu oowai, ¿ich mug woun kalpinter khabá anaajim anum, María iewaa? I eeug-peenauwai, Santiago, José, Judas maimua Simón. I üphuun khabahab īchab ar mug ich mug phöbör ee naajem khun; maagwai ichjā maadëu khaphu num, ich muguiim aawai.

⁴ Pari magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Chadcha deeum durram khunaun mug Ŋwandam iek jaau wēnrrum khunag eenaa am düi ajapha aba aajeeb. Pari mag sim jurr dich bāautarr durrpai chan am kha khōchkhabanaa amach khodnaanau ni amach düi ābam deg joobaajem khunaujā am kha isée aajemgui ajim anum amach khīircha.

⁵ Mag warag maig chan Jesuu õor mor masi narr khun thum jua p̄rbajim aajem, amachdëu mag irua jaau sim ükhaba arr gaaimua. Daudam khapan khaba ichdëu jua p̄rtarr khunpai mon-aupäijim aajem.

⁶ Mag ichdëu Ŋwandam iek jaau khitum ükhaba num oowi ich Jesúpata warag thumaa khīirjuwi ökhīrjuu aadëjim anaabá.

Magbaawai ichta warag mawi jurr aigmua phöbödam dakha s̄isidum ee Ŋwandam iek jaau n̄rraajeejim aajem.

Jesuu ich khapeen doce Ŋwandam iek jawamkhīr p̄itarr

⁷ Mag n̄rrumua Jesuu biek āb ich khapeen doce ich düi ogdaba wēnrraajerr khun ābam

aig thärphë auwi nunumdö püyaagpajim aajem. Mag püyaagpamua īchab ich juapa theegjä amag deemajim anum, mag juapaau õor mor eem dösät bën khaigbampa ich dënjoj jür wérpmamkhii.

⁸ Magwia īchab khud ee khömaagjä büürjä amag nem inag arrpiba, ni talegdijöm, thachjöm, ni phatkhonjä arrpibajim aajem. Äba arrpitarran bordondampaita arrju aai nüm ajim anum.

⁹ Ich agjö zapatjä amachdëu jüa narrdampai arrpiwi khajüajä amach mor gayam däipaita wëtju aai nüm a jaaujim aajem, deeum theg jüjüa aagjä arrba.

¹⁰ Mag jaauwi īchab, —Päach wënurruMPIERR päächig di jaaubarm degpai kheepaawai khäibat ajim anaabá, pääch maigmua chawag wët nüm ora.

¹¹ Dëgölp khäijä õrau amach deg pääch dubpiba abaawai, wa päächdëu amachig Ëwandam iek jaau nüm khäijä ürba abaawai, warre amach dakhiiwe pääch bü gayam jëb ürphë ürphënaa päächta èréubaadët ajim anum. Pärau magmun magbar-muapai amag, “Pääch jäg Ëwandam iek ürba abarm gaaimua ich düita khiiir khaphü abat” anumugui ajim anum.

¹² Amachig magbaawai chadcha èréubaadëwia phöbörpierr õrag Ëwandam iek jaumamua, “Pääch pekau pöoma nüm äsie ewag khiiirjuwia Ëwandamagta chugpaapi jëeubat” aajeejim anum.

¹³ Mag jaau wënurrumua īchab dösät bënëu baarjerr khüun mor eem bën khaigbampa jür wérpnaa, pabü olivo anum khaúa õor khamor masim khüunjä kha phurnaa, Ëwandamag jëeubaa

õor pöm monaaupäi maajeejim aajem.

*Rey Erodeeu Jesuuta Juan õor pör choomie khararrpii sīerr
(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)*

14 Jesuu mag õor mor masim khūun pöm monaau nūrrūm gaaimua sīi õor ee thürphōo sīejim aajem. Mag nūm ee Rey Erodeeu ūr athajim anūm, irua nem wau nūrrūm. Mag ichdēu ūr athaawai Jesuuta Juanpii awi, “Maan Juan õor pör choomie khararrta deeu iiu phiidawia mag nūrrūm; maguata mag õor mor masim khūunpa monaau nūrrabahab” aajeejim anūm.

15 Mamū irua mag sim ee bigaaum khūunau, “Jā warr jöoingar Ēwandam i jaaumie Elías aajerr khabahab” aajeejim anūm, Jesús igwia. Mamū jūrr magbaawai ãaur khūunau, “Jā sīi warr jöoingar Ēwandam i jaaujerr khūunjö Ēwandam iek jaaujem khabahab” aajeejim anaabá.

16 Jūrram khūunau mamagkham ūrbaawai chi rey Erodeeu, “Mūrug chan ma chan deeum khabam. Mua khīirjuawain maan Juan chi õor pör choomieu, ar mua i ö thūappüipitarr. Ichta deeu iiuwia mag nūrrabahab” aajeejim anūm.

17-18 Irua mag sīerran mūg ajim aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe ūui Erodías anūmta khecheu auwi ag dīi sīejim anaabá. Mag itheeta Juanau chi reíg, “Pua pöd pach naam jua eem ūui khecheu auwi pach ūikha auju khaba simgui” ajim anūm. Mamū sīi ichig magbaawai warag Juan pūr aupi jaauwi, cárcel deg phāar sīupinaa, cadenau jü sīupijim anaabá.

19 Mamu mag nam ee chi Erodes uai Erodías anemuan Juanau mag iekhatarr gaaimua thoopimjā khosi thunaajim anaabá. Pari mag numta pod thoba aajeejim anem, mag chi jayau thomkhir jaaubam aawai.

20 Mag nam dui chi rey Erodeejā Juan ökhö aajeejim anaabá, irua oowai Juanau chadcha Êwandam dau na nem agcha waunaa aba i iekpai jaaujerr aawai. Maguata Juanau ichigcha ikhuaba iekhamamjā magmjā igba, warag ūrm khosi i iek ūrnnaa sii ich ödegpai, “Jāgata akhiina?” aajeejim anem.

21 Mag nam ee Erodeeu ich ano cumplii nam ed phiejab pom waupijim aajem, phiesta khaag. Magwi chi thethemnaan ich garcharam khuun dui, comandantenaan maimua Galileapien agjö chi thierrnaanpa aba tharkhuipüijim aajem, ich aig thach khoon bemkhir. Magbarm eeta īchab Erodiaaujā Juan khaibag wauju dawaa phithurg chukkhu oo athajim anaabá.

22 Mag am thach kho numta, chi Erodías kha bewia õor dakhir jemkhabaichejim anem. Mag jemkhabarm chi reiu ich dui aba thach kho narr khuun duimua khoigjierram aajem. Mag wajapha jemkhabarm oobaawaita chi reiu ich bäaurrag, — Puchdeu nem khosim murug jeeubá, mua purug deeju puchdeu nem igbarm ajim anem.

23 Mamu mag ichig nem jeeupikhamjā chi dau-perau bürjā jeeuba aawai ichdeuta deeu puaba irig, —Chadcha mach imeerba parhoobam nem puchdeu khosim murug jeeubarm mua purug deebajupa. Pua mug durr machdeu jüa chirum eem

järrcha khäijä märug jéeukhiinjä, ichiita mua deeb khaba pärug deejugui ajim anum.

24 Chi rey Erodeeū pääba ichig mag jéeupipikhamjä jéeuju khaugba aawai ich äd aar mawi jürr ich ädagta jaauwimajim anaabá, ichig khüirjugdam deemkhüir. Magbaa chi ädau ich khaag, —Pachig Juan pörta thüpnaa thëp ee deepi jaaujuma ajim anum.

25 Ich ädau ichig mag jaaubarm bürre deeu ich bääaurr jöoi aar mawia irig, —Rey ajim anum, muan nauwe pärug Juan õor pör choomie pörta thüpnaa mächig thëp ee deepim khösi umgui ajim anaabá.

26 Mamä ich bääaurrau mag ichig Juan pörta jéeubaawai chi rey warre ökhüirjuu aadëjim anum. Pari mag ich bääaurrau ichdëu nem khösim thumwe jéeuwiajä õor dakhüir ich imeerba deeju a iekhatarr aawai mag äsie deebamjä abajim aajem.

27 Magbaa ag bürre ich soldaan äb püijim anum, Juan ö thüpnaa ich aig chi pör appai aibëemkhüir.

28 Magbaawai chi soldaanau chadcha Juan cárcel deg sim aar mawia, i ö thüpäinaa, chi pör appai thëp ee chi dauperag deechëjim anaabá. Mag ichig deebaicheewai jürr ich ädag deejim anum.

29 Mag Juan cárcel deg pär wai narr ö thüpapäim a ūrbaawai i khapeenau chi mordam cárcel degmua arrwia aukhérthurjierram aajem.

*Jesuu õor cinco mil jäogtarr
(Mt 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

30 Magtarr khur Jesús khapeen mag ichdëu püitarr khüün deeu i aig barchëjierram aajem. Mag bëewia deeu äbam aig naaicheewai amachdëu

õrag Êwandam iek jaaujerr düi õor monaaumarrpa thum irig jaauchëjierram aajem.

³¹ Mamu mag jürram khuun phêphëukham gaaimua thachdam khoogpaijä büurjä juu par khaba narr aawai mag am nem ïgkha öpinaa jürr ich Jesuu amag, – Õor chukag ee maach appai juu üyaan wëttarau ajim anum.

³² Magwia chadcha amach appai aig botedam siierr ee éréubaadëjim aajem, õor chukag aar.

³³ Pari mag am wëtum õor khapankham khuunau oopüijierram aajem. Amachdeu mag oobapääiwai, i barjujä khaphu narr aawai, jürr khud ee khaphig phöbaadëwi, amachta i barju nawe bardatkhaimawia i nu naaimajim aajem.

³⁴ Maimua barimawia ooimaawai chadcha õor pöoma pos thunaajim anum, i nawe. Õor pöm mag wëjöm Jesuu oowai i dau ee aphuu durrajim anum, sii nemchaain papjä chukhu wënherrumjö narr aawai. Ichdeu mag oobaawai amag Êwandam iek jaau wai sii ajim aajem.

³⁵ Mag jaau simua ya kheearaa aadeewai i khapeenau irig, – Ya edau khëumamgui ajim anum. Mag numta maach chan thach khöjujä chukhu num.

³⁶ Maach düi muig õor pöm thunum khuunag wëtpi jaaubá ajim anum, õordam di dakhapaim aar wa magbam khai phöbör dakham aar khäijä amach khoog thach pér awaan wëtamkhiir.

³⁷ Ichig magbaawai jürr ich Jesuu amachigta, – Am püiju khäyau päachdëuta amag thach deeju-rauma ajim anum.

Magbaa chi khapeenau jürr irig, – ¿Magan õor pöm mug wëjöm thum thach khöpiegan doscientos

denariota pan gaaipai upi s̄eb? ajierram anum.

38 Magbaa Jesuu amag, —¿Pārau pandam kharr wai n̄wi? ajim anum. Chukhu num khai, òrag j̄eeu oobat, khaíu phiejāb waibēejī ich khoog khāijā, maimua m̄urug jaaubat ajim anum.

Magbaawai chadcha w̄etwi, òrag j̄eeu ohoogmamaua ābmua pandam cinco maimua āwarrdam numí wai sim oobaawai, deeu i aig b̄ewia, ich mag irig jaauchējim aajem.

39 Magbaa ich Jesuu ñor khapan mag th̄narr kh̄unag ph̄uk ûr khapanaa ph̄uer ohoodö juppi jaaujim aajem.

40 Amachig mag juppi jaaubaawai chadcha warphaa poso ph̄uer n̄nuid, ph̄uer n̄nuid, ohood aphōbaadējim anum, amach kh̄ikh̄ratdö pogkha chi khapanag cincuenta, maagwai pogkha cien; ñor pōm mag th̄narr thumaa ich mag ohood th̄n̄uisijim aajem.

41 Magbaawai Jesuu mag pan cinco narr d̄i mag āwarr dau numí narrpa ph̄e auwia, ügthaag eerpanaa, Êwandamag üu ajim anaa chi pan thorreunaa, jūrr ich khapeenag uap̄imajim aajem, tagam kh̄unag jigmamkh̄ir. Ich agjō chi āwarrjā agdaujō thumaam kh̄unag jigp̄ijim aajem.

42 Magdamaupai maig ñor th̄narr kh̄un thum biwaauwia imie phōbaadējim anaabá.

43 Mag imie phōbaadeewai chi pan āwarr d̄i sobtarrau th̄bat doce ipiirkha aajim aajem.

44 Mag chi thach khötarr kh̄un khapanag emkhooin appai cinco mil naajim aajem, uinjā beerba chaainjā beerba.

*Jesús döjā ür narrarr
(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)*

45 Mag thach khö aaipawia Jesuu ich khapeenag, —Pääar m✉ na thoom igar Betsaidaag durbagkhabaadët ajim anum, maimua jam phöbör eeta m✉ nubaimat. Muun nau m✉g õor ërëu thunum thum oopäiwiata majugui ajim anum.

46 Maimua chadcha mag õor wëtum khuan thum oopäiwiata durrsi gaai petajim aajem, Ëwandalamag jëwaan.

47 Mag ich khapeen bote ee ich na püitarr aawai, ya khëubaadeewai, döjarr wëtmajim aajem. Maagwai Jesús ich appai thabawi agtha durrsi gaai Ëwandalamag jëeu siejim anaabá.

48 Mammua Jesuu oowai i khapeen amach juadamau ökhar ëkha wëtmajim anum, khir garmua phu theeg wë thunum ee. Mag amach juadamau ëkha wëtum oobaawai ãspajuag am ëkha auwimajim aajem, sii döjä ürpai mamua. Pari mag am ëkha autarrjä sii khajapha am aig dichaag-pamjöö siejim anum.

49 Mam mag sii döjä ürta narrum oo athaawai akhaarpii awia jäphierr num iekhau äaa khaphöbaadëjim anaabá.

50 Ma chan mag äbpaimuajä ooba, amach thumaam khunauta oo narr aawai, amach thumta jäphierr naajim aajem. Pari mag sereubaadëm bürre ich Jesús garmua amag, —Keena, oob jäphierrmiet; m✉ khabahab ajim anum.

51 Magnaa am bote ee waaidubaadee chi phujä warre thumbamamua thumbabaadëjim aajem.

Mag oobaawai i khapeen warre dauderraan
naisijim anum,

⁵² ag noram Jesuu amach dakhñir pan ãwarr dñi
khapanjä khaba narraupai õor pöm thñnarr thach
khöpitarrjä khñir ee paba. Jesuu ich juapá oopi sim
khaphu aju aai nñmta warag magumjä khñirjuba
sñita jñphier naajim anaabá.

*Jesuu Genesaret durr õor mor masim khñun kha-
pan monaaupüitarr*

(Mt 14:34-36)

⁵³ Maimua warag ãba ërëubaadëwi
thoom igar deeum durr Genesaret anum
phëeubagkhabaimaawai warre amach wëttarr bote
jü sñujim aajem.

⁵⁴ Mag jü sñuwia ya am durr paaukhabaadeewai
aig õor narr khñunau warre Jesús khaug athajier-
ram anum.

⁵⁵ Amachdëu mag i khaugphöbaadeewai, amach
dakham khñunag i barbaichëm khap amkhñir, jürr
jaau nñrrjëe aphöbaadëjim anum. Amachdëu mag
ürphöbaadeewai phöbörpierr aaunaanpanau amach
aaunaan pa buurkham gaaipa i sim aig aibëemajim
aajem.

⁵⁶ Jesús nñrrñmpier phöbör ee didam kha-
pan khaba nññidum ee maimua sñi durr di-
dam ãäbdö nññidum eem magwe i na kaaijä ee
amach aaunaan aubëenaa irig, —Maar aaunaanag
puch khajñahidam gaaipai khñijä pñrpibá aajeejim
anum, monaaumkhñir.

Mag chadcha thum i khajña gaai pñrmam
khñunan warre monaaukha maajeejim aajem,
mag sñi pñrbarmuapai.

7

*Sii juu sūgba thach khö nūmuapai chan maach
ārba aajem.*

(Mt 15:1-20)

¹ Khääi äb Jerusalén phöbör eemua Jesús aig bëejierram aajem, Moiseeu Ēwandam iek phā pūatarr wajapcha ቤrkhaajem khūn düi ich ag Ēwandam iekpai jawaag chi machnaanpa.

² Mag bëewia amachdēu oowai i khapeen juajā ቤbata thach khö nūm oobaawai ህu khabata nūm ajim anaabá.

³ (Amau mag iekha narran, amach chi judionaan thum amach jöoin i pūaba warrgarwe thach khoopierr ajapha juu unaa khoojemta warm khūnau ich jäg juajā sūgba khö narr aawaita mag iekha naajim anaabá. Maguata am meeun chan juu ቤb khaba chan thach khöba aajeejim aajem, Ēwandam dau na amach ārju awia.

⁴ Maguata merrickau ee udthurwia bëejā, amach jöoinau jaaujemjö, juu ቤba chan pöd thach khöba aajem aajem. Mag tag amau nem waaujem khīir khapan thūnūm amach warrgarm khūn jöoin i pūaba, maguata amau thum amach dö doojem jarr, thëp, jiedöpjömjä thum ቤkhapüiwi īchab amach khääijem putjā thum jākhapäaijem anaabá.)

⁵ Amach ich mag sīerrjēem khapta chi fariseon-aanau maestronaan düimua ich Jesuug, — Khan jägwia pū khapeenau warrgurwe maach jöoinau jaaujem ipierraa khaba, sii juajā ቤba ich jägtä thach khö nūma? ajierram anaabá.

⁶ Mag ichig jëeubaa jūrr ich Jesús garmua amag magjim anūm:

—Pāach jāg Ŋwandum iek gayam pāachdēu nem jaaujemjō khaba jūrr ag chaaur nem wau sīerrjēem khapta Ŋwandamau ich i jaaumie jōoi Isaías khararrag pāach igwia ich iekhatarr iek m̄ug phāpijimgui ajim anum:

“Pāran sīi par iekhaupaita m̄u iek ükha n̄um ükha n̄um aajem.

Pari mag n̄um chan par chadcha thāraucha ükhabamta mag sīerrjēem.

Pāach mag n̄um gaaimua pāar thāar chan m̄u dakhajā khaba, sīi m̄u warpta th̄n̄um.

⁷ Jāg n̄um aiguin parii pāach iphithur pārāu m̄urug jēeuju.

Pārāu jaau n̄umjā sīi wir aig pāach khīrjugpai; jā m̄u iek khabam” ajim warrgarwe Ŋwandamau, pāar igwia. *(Is. 29:13)*

⁸ Mag chirum̄n pāachdēujā Ŋwandamau nem jaau sim ipierraā khaba, sīi pāach jōoin iigta ee am khōchgau warag irua nem jaau sim ichaaur sīi pāach juagam nem ükhakha aju appai khap sīerrjēe aawaita mag chirum̄gui ajim anum amag.

⁹ Amag mag iekhapüwi ichdēupai īchab magjim anum: ‘Sīi pāach jōoin iigta ürcha ee am khōchgau pārāu Ŋwandam iek chaar gaai jaau simta warag asekasmapha aajem.

¹⁰ Jāgu khapta warrgarwe jōoi Moisés khararrāu, “Puch aai puch ad d̄ui jāsenenaa ökhö abá” ajim anum. Maimua, “Ar iwiir ābmua khāijā ich aai wa ich ad khāijā thōpnaa āaukha sim̄n, maan warreta thōopüju aai n̄um” a sim.

¹¹ Pari Ŋwandamau ich iek gaai mag jaau simta jūrr pāar iek mag ābmua khāijā dich ayag wa dich

ãdag khãijã, “Pãrau ig nãm mua wai chirab mamã põd mua deeju khabam, ya thum Êwandam itheem aawai” a iekhaju aai sim anãm, dich dênnaan dau aug khaugba.

¹² Magnaa pãar iek mag ya chi mag iekhabar-mua chan mag dich dênnaan iwir ãb khãijã dau aphuu khérum oowiajã agug oobamjö aju aai sim aajem anãm, bãurjã agug ooba.

¹³ Jãg pãach jöoin iigta ee nãmua pãrau Êwandamau nem waipi jaau simta warag isegpüi nãm khabahab ajim anãm amag. Mag nãmta ewagam khãunagjã pãrau ich magta khaugpi wëtum; mamã magpajã khaba, mag tag pãrau nem khaigba jaaujem nem khãir khapan thãnaabahab ajim anãm amag.

Thach khö nãmuapai chan maach ãrba aajem aajem

¹⁴ Jesuu mag iekhawia ich aig õor thãrkha aunaam amag, —Päädë thumaam khãunau mä iek wajapha ûrbat ajim anãm.

¹⁵ Mag jãb gaai chadcha õor pekaudam paraa khithëem. Pari sii parhooba thach khö nãmuapai chan Êwandam na õor ãrba aajem. Êwandam na õor ãrpiejemun pãach thãar ee nem khaigbam khãirjunaa iekhaawaita pãachdëupai pãach ãrpiejemgui ajim anãm. [

¹⁶ Magnaa amag, Jüg ürûnnaa wajapha ûrbat ajim anãm cha mua pãrag jaau chirum.]

¹⁷ Jesuu õrag mag iekhawia ichta jürr aigmua chaaug petajim aajem. Maimua ya deg paaukhabaimaawai chi khapeenauta deeu ich ag iekpai irig jëeu naajim aajem, amachig jaaumkhãir.

18 Mag ichig jëeubaawai jaaumamua, —¿Wa mag chan pāraujā agtha mag iek khaugbata naab? ajim anum amag. Mua khabá pārag, “Sii thach khö num gaaimuapai chan pekau paarpaba aajem” a chirumgui ajim anum.

19 Thachdam khö numan sii buch eepaita s̄leimaajem, thāar eejā dubba. Mag buch eepai s̄lewi chēbapäaiwai deeu chukhu aadeejemgui a jaaumajim aajem.

Irua mag s̄ierr aiguin Ŋwandamau maachig nem khömkhīr deetarr chan ni ābjā khaigba khaba s̄isidum a sim ajim.

20 Mag iekhamamua phaba ich Jesuu amag, —Öor pekau paarpa numan thāar eemua khīrjug khaigbam öbēr numuata pekau paarpa numgui ajim anum.

21 ¿Khan jāgwia mag s̄i? Thāar eeta magum khīrjugjā thum ompaa auwia mammuata dawag öbēr thūnaawaima ajim anum. Mammuata öbēr thūnum: dich uai khabam d̄ui khapes aju khīrjug, nem jīgkhaju khīrjug, maimua ðor thōju khīrjug.

22 Mag tag öbēr n̄um: chikham nemta dich dēnkhā aum khōsi aju khīrjug, deeum uain wauju khīrjug, parhooba nem khaigbam nem wauju khīrjug, chikham khūgurju khīrjug, chikham ãaukha iekha n̄um, wir aig dich thō n̄um, maimua s̄i donjō khīrjug chukhu nem wau n̄um.

23 Magum nem thum thāar eemua dawag öbērd̄utkha thūnumuata Ŋwandam dau na ðor pekau paarpapiejem a jaaumajim aajem amag.

Uhi ãb Israelpie uhi khaba simua Jesuug chaig-patarr

(Mt 15:21-28)

24 Jesuu maig õrag jaau s̄iewia petajim aajem, Tiro durr Sidón düi n̄emug. Mag mawia õor aig jēerimajim aajem. Mam̄ mag ich deg pabaimamjā õrag khaugpimapha s̄ejim anaabá.

25 Mag ich khaugpimapha sim ãba, uukhaardam thōthōrrsöm bënëu baarjerr ãdau mag i barbaimam ūr athaawai, Jesús aar mawia i khīrphee kanieu phōbkhabaimajim anum.

26 Mag uhi deeum durr Sirofenicia anum durram ajim anaabá. Ich mag uuirau Jesús aar mawia chaigpaimajim anum, ich chaai mor eem thōthōrrsöm bën öbeerpüimkhīr.

27 Magbaa, judionaan khabam khūn chan agtha monaauju khaba chirum awi, Jesuu ich mag uuirag ogthompai, —Idēu nacha Ēwandam chaainta thachdam khöpi athá. Mua pua jaau simjö p̄u chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deeju arr panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim anum irig.

28 Magbaa chi uuyau p̄uaba, —Señor, pua jaau simn chadau. Pari iin saakienaujā chaain sua bigaau chi pichag mes eegar khūimam khoojemgui ajim anum. Maagjeewai m̄ Israelpie uhi khaba uab mam̄, ?pua m̄ chaaijā dau aug khaugbaju khai? ajim anum irig.

29 Magbaata Jesuu irig, —P̄uch jāg iekha um gaaimua p̄u chaai mor eem mepeer ya öberbaadēm. Ya p̄u p̄uch diig maju aai umgui ajim anum irig.

30 Mag Jesuu ichig “P̄uch diig maju aai um” abaawai, chadcha mawia ooimaawai, i chaai

chadcha monakha put ee werba jēer sim ooimajim aajem, Jesuu jaautarrjö chi mepeer ya i mor eemua öbérbaaderr aawai.

Jesuu woun ãb kach kh̄isunaa meu kh̄ukh̄aa khitarr monaautarr

³¹ Mag chaai monaaupäitarr khur Jesús majim aajem, Tiromua Galilea th̄rrdöog. Mag mamua Sidón phöbör ee dichwia Decápolis durrjā agjö dichjim aajem.

³² Mag Galilea pabaimaawai õrau i aig waibëejim anaabá, woun ãb kach kh̄isunaa meu kh̄ukh̄aa khitum. Mag chi waibëetarr kh̄unau Jesuug chaigpaimajim anum, amach aaunaandam gaai pürbarmua monaaupäimkhiiř.

³³ Magbaawai Jesuu chi woun mag kachdam kh̄isunaa meu kh̄ukh̄aa khitum ich ap chawag arrnaa, i kach ee jīgpriu phī oonaa, deeu ich jīgpir gaaipai ichöoujā omnaa, jūrr i meukhiiř gaai järpüijim aajem.

³⁴ Maimua ügthaag eerpanaa, jāphö duraa üinaa chi wounag, “jEfatal!” ajim anum. Mag sim aiguin maach meúan “jKach aardubaad!” a sim ajim anaabá.

³⁵ Jesuu mag iekhabarm bärre mag kach kh̄isu sīrrjā warre kach aardubaadēm düi chi meukhiiřjā agjö nem wajaug agua iekha sīsijim anaabá.

³⁶ Magbaawai õor aig narr kh̄unag, —Mag mua jāg woun monaabarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum ich Jesuu.

Mam̄ mag amachig jaaupiba arr äba, warag amachdēu jaaum aig jaaujeejim anaabá.

³⁷ Mag oowia õor thum dauderraa n̄um iekhau i igwia, “Jesuuwan nem thum wajaphata wau n̄urraajem. Maguata kach kh̄isum kh̄eunjā kach aardapinaa meu meraam kh̄eunjā wajapha iekhapimaajem” a iekha naajim an̄um.

8

*Jesuu õor cuatro mil jāogtarr
(Mt 15:32-39)*

¹ Biek āb deeu ūmaai Jesús aig õor pōoma bিirdubaichējim aajem. Mag n̄um ee būrjā thach khöju chukhu narr aawai Jesuu ich khapeenta ich aig thārkha aunaa amagta magjim an̄um:

² —Óor pōm m̄ug thunum m̄u dau ee dau aphuu durrum. Ya khāai thārjup pam am maach aigmua būrjā ogduba, thachdam khöjujā chukhu durrumgui ajim an̄um.

³ Ich jāg thachdamjā khöpiba amach diig püikhiin, khud ee wētumua jādaúa ph̄erēju, pōd amach di aarjā barba. Magum āaur kh̄eun chará warpmua bēe n̄um aawai pōd barba khāijā ajugui ajim an̄um.

⁴ Mam̄u Jesuu amachig magbaawai jūrr chi khapeen garmuata irig, —Mug maach õor chukag ee n̄um, ḥjamaam thach maadēu amag deebarju? ajierram an̄um.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag —Pārau pan dau kharr wai n̄u? abaawai, amachdēu, —Marau pandam sietepai wai n̄amgui ajim anaabá.

⁶ Mag pan siete wai n̄um abaawai Jesuu mag õor pōm wējomug, —Jēkhut jupkhabat ajim an̄um.

Magnaa mag pan siete narrdam jua ee phë au-naa, ag paar Êwandumag üu ajim anaa thorreuwia, jûrr ich khapeenag ɻapüimajim aajem, mag ðor pöm thʉnʉmʉg jigmamkhii.

⁷ Mag dëi īchab ãwarrdamjā daudam khapan khaba wai narr aawai mag paarjā Êwandumag üu ajim anaa jûrr deeu amag ɻapüimajim aajem, ðrag jigmamkhii. Magbaawai chadcha chi khapeenau ichdēu jaautarrjö thumaam khʉnag jigpüijierram aajem.

⁸ Mag jig phʉrduðgmamua agdaujö amachdēu khöm aig khöwi, khud biwaau phöbaadee thumjā khöpäiba, thʉbat siete ipiirkha aujim anaabá.

⁹ Mag khöjujā chukhu narr ee irua jāogtarr khʉn chi khapanag cuatro mil naajim aajem. Mag khö dichwi amachig wëtpi jaaubaawai, èréubaadee,

¹⁰ ich Jesujā deeu bote ee waaidʉjim aajem. Magbaawai chi khapeenau deeum durr Dalmanutaag i joo arrjierram aajem.

*Fariseonaanau amachdēu nem ooba aajem
waupi jaautarr*

(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)

¹¹ Mag mawia ya chi Jesús barbaimam khaug-phöbaadeewai i aig bëejierram aajem, fariseonaan. Mag bëewia ogthom daau chadcha i Êwandumau püitarrta jāg nʉrrʉm khai a khap aag awi irig, — Magan maar dau na ag na ðrau nem ooba aajem nem waubá aichëjierram anʉm irig, marau oog ithee.

¹² Ichig magbaicheewai chadcha am ipierr waukhiinjā ich iek ükhabaju khap warag sii jāphö

duraa üinaa, –¿Khan atchata mua pāar dakhīir nem wau chitajuuta pārāu mag mārūg nem waupi jaau nāma? ajim anām amag. Mua chan pāar dau na būurjā nem waubamgui ajim anām.

¹³ Amag mag iekhapüwi ichta warag am aigmua petajim aajem. Maimua mag mawi ich khapeen dāi bote ee waaidūwi ag khīrphee durbajim aajem, ich ag thārrdö eepai.

Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaattarr

¹⁴ Mag wētumjā khīir ee pab jap ee khoogjā khōju arrba awi pandam dau ābpaita wai khodjörrajim aajem.

¹⁵ Mag ērēu phōbaadēwia khodjörröm ee, Jesuu ich khapeenag, –Khīir khaphū wēnūrrat ajim anām. Oob fariseonaan bēn maimua Erodes bēnjā jāg levadurajö sim pāach gaai durbapimiet ajim anām.

¹⁶ Amachig mag iekhabaawai amach khoog panjā chukhu naawaita mag iekha simpii awi jūrr wir aig amach eepai mag pan aubēeba arrta ig naajim anaabá.

¹⁷ Pari Jesuu amachig mag iekhabarmjā būurjā khaugba naajim aajem. Mag ichdēu iekhabarmjā khaugba warag sīi ich ichaaur iyūū nām khaug athaawaita amag magjim anām:

–¿Pāach Ödegan pāraun sīi pan chukhum gaaimata mua pāachig magjimpii naab? ajim anām. Mua maata pārag jaauba chirām. Jāgan jāg nām aiguin pārāu chan mua nem waaujemjā agtha khaugbata naabma ajim anaabá.

¹⁸ Pāar dau paraanaa kachjā wai nām; pari mag nāmta sīi dau khīsumjönaa kachjā khīsumjöta nām.

Pārau mua nem wau chit m oojemj ,  kh ir ee paba n ,

¹⁹ ar pandam cincopai narrau mua  or cinco mil narr j ogtarr? Thumaam kh un kh  dichwia imie ph baadeewai,  th b t kharr ipiirkha auj , chi sob?

Amachig mag j eubaa i khapeenau, —Th b t khapan docen  b ipiirkha aujimgui ajierram an m irig.

²⁰ Magbaawai deeu ichd u amag, —Maimua agj  ar pandam sietepai narrau mua  or cuatro mil narr j ogtarr edj ,  amau kh tarr sob th b t kharr ph  auj wi? ajim an m.

Magbaawai, —Th b t siete ipiirkha aujimgui ajierram an m.

²¹ Magbaawaita ichd u, —Chadma ajim an m. Mam  pan igju awiaj ,  p r au chan deeu mua ompaa aujuj  kh irjubata naab? ajim an m. Mua chan levadura chaar jaauba, fariseonaanau nem khaigba jaaujemta jaau chir m; pari mag n mta p rau p d khaug auba n mgui ajim an m amag.

Jesuu woun  b dau kh su s err monaaup itarr

²² Mag w tmamua Betsaida ph b r ee barimajim aajem. Mag barbaimaawai  rau woun  b dau kh su khit m i aig waib ewi irig chaigpach jierram aajem, i gaai p r baawai i dau monaumkh ir.

²³ Magbaa Jesuu mag chi daudam kh su khit m juu gaai p rn a chawag phöbör igaau arrjim an m. Mag arrwi i dau ich ou phuurnaa i gaai p rn a irig, — Pua  u oo chir wi? ajim an m.

²⁴ Magbaa chi dau kh su khitümua, — Eera, mua  or p b j o s sid mta d rd r n rrj em oo chir mgu ajim an m.

25 Magbaawai deeu Jesuu i dau ëudam aaithhaaithhnaa irig, —Deeu dau ëe oobá ajim anm.

Magbaawai chadcha deeu dau ëe oobaraau warre warp dawaa ich mag oo sísijim anaabá.

26 Mag dau khísu síerr monaau sísiewai Jesuu ich diig püyaagpamua irig tag phöbör ee bëepiba jaaujim aajem.

Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich Œwandamau püju ajerrau a jaautarr

(Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)

27 Jesúus mag woun áb dau khísu síerr monaupütarr khur ich khapeen düi durr Cesarea de Filipo anm eem phöbördam nññidmug majim aajem. Mag wëtumua ich Jesuu amag, —Örau mu igwia iyü nüm ûurwai, ¿am iek mu khai aajé? ¿Pärau ûrba aajé? a jëeujim anm.

28 Jesuu amachig mag jëeubaa chi khapeenau irig jürram khunau, —Am iek pu Juan chi ðor pör choomie aajem. Deuum khunau jaauwai, puta Eliás aajem, warrgar Œwandam i jaaujerr. Maagwai pogkha jaauwai, pu síi warrgar agjö Œwandam i jaaujerr khun eem aajemgui ajierram aajem irig.

29 Magbaa jürr amachigcha, —¿Ma päächdëujäma? ¿Pärau khíirjuawai mu khai agá? a jëeujim anm amag.

Magbaawai Pedroou, —Pun Cristoou ajim anm, warrgarwe ich Œwandamaucha jür auwia ðor peerdu aumkhíir püju jaaujerr.

30 Mamu Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaaubapüim, mamu oob bëurjä chikhamnag jawam ajim anm.

Warm khunagjä jaaupibajim aajem.

*Õrau ich thõoju Jesuu jaautarr
(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)*

31 Maimua Jesuu wir aig ichpai jaaumamua magjim anum ich khapeenag:

—Mach chi Emkhooi Iewaa chadcha dau aphuu aju aai chirum. Mu dau ãaukha isegwia Jerusalempie jöoin chi thethem khunau phadnaan chi pörkha nem khunaupa Moisés iek jawaag chi machnaan däimua mu thõomkhiiir par deejogui ajim anum. Mamu amau mag mu thõowiajä khääi thärjupam ee phiidewi deeu mu iiu chirsijugui a jaaujim aajem ich khapeenag.

32 Mag, ich dau aug wauju ich khapeenag ūramkhiiir ajapha jaaumajim aajem. Mag irua iekhabarm ūrbaawai Pedroou Jesús chawag warrwia irig, —¿Khantheeta pu mag iekha sîma? Õrau pu düi magju khaba nümgui ajim anum irig.

33 Pedroou mag iekhabaawai Jesuu tagam khun ich khapeenag ewag phuurba eerpanaa jûrr Pedroogta khiiir masi, —Jöpkhaa mu aigmua chawag petá ajim anum. Pua chan Êwandamau nem waum ig simjä khaugba, sii parhoobam khunjöta khiiirju simgui ajim anum. Meperauta purug mag iekhapi sibahab ajim anaabá irig.

Jäga aai nu Jesús düi khapeerkhaag

34 Magwia Jesuu ich aig õor thünarr khun däi ich khapeenpa äba thürkha aunaa magjim anum:

—Chadcha pâraru mu iek pâach thâraucha ükha nüm khai, ed eepierr magan mua nem waupi jaauchirum appaita waubat ajim anum, “Machdëuta khap chirum machdëu nem wauju” a iekhaba. Mu gaaimua chikhamnau dau aphuu pâach

thōoju khīirjuwia khāijā, magumjā igba, waragta ükhanaat ajim anum.

³⁵ Ar chi mug jēb gaai mu gaaimua būrjā phithurg aumapha wēnurrām khūn chan meem edjā ügthar öbērbamgui ajim anum. Magarrau ar chi mua nem jaau chirām waum khōchgauta amach nemjā khīirjuba sīi warag mu gaaimua wa mug ñor peerdāajem iek gaaimua khāijā dau aphuu anum khūnan chadau ügtharcha öbērjugui ajim anum.

³⁶ Magnaa amag, Pārau oowai ḥkhan wajaug sī ajim anum, woun ābmua mug durr thum ichdēupai jūa wai sīsim, pari mag sim meebaraadee khīmie durr petam? ḥIrua ich durr thum ich dāi arrju aai sī? Pōd arrbam.

³⁷ ḥKhanta mug jēb gaai atcha nem parhēpagcha sīerrā ajim anum, agua dich akhaar ügthar phag wai öbēraag?

³⁸ Maimua ābmua khāijā īs mug ñor pekau pōomanaa Ŋwandam iekjā thāraucha ühaba thūnum eeta mu gaaimua wa sīi mu iekdam jaaujupai khāijā ñor dakhīr chigaa aman, mug much chi Emkhooi Iewaajā thumaam khūn Pōrkhanaa much Aai juu theeg dāi ügthar i chognaan thūnum khūnpa mug durr chachaan bēem edjā īchab ich khīircha eerpanaa chigaa warag, “Mua būrjā pū khaugba chitām” a iekhajugui ajim anum.

9

¹ Mag iekhamamua īchab, ‘Mu cha iekha chirām iekhau āaur khūn cha mu iek ūr nūm khūn chan muchta nem juu theeg thumaam khūn Pōrkha

bëeju edamjö aadëm oobam aigjä meeabajugui a jaaumajim anaabá.

*Jesús Moisés däi Eliapa iyüü narr
(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)*

2 Mag ich khapeen ãaur khueunag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seis días nüm ee Jesús durrsí pöm sim gaai majim aajem. Mag ich mam däi ðor thärjuppai phë arjim aajem. Makhuun Pedro ajim aajem Santiago düi, maimua Juan. Mag wëtwi ya durrsí gaai nümta amau oo nüm dakhíraa Jesús khüür chaaupabaadéjim anaabá.

3 Magbaadëmua sii i mor gayam khajüa jüa sïerrpa bühnaa phuumjö aadëjim anum ich bæpgau. Khajüa atcha bæphä magjö chan ðrau büürjä jää auba aajem aajem.

4 Magbaadëm ee oowai warrgarm jöoin Moisés düi Elíata iyüü dñuhñihdu naajim aajem Jesús düi.

5 Amachdëu mag oobaawaita Pedro iek irua Jesuug mag chirajim anum:

—Maestro, nem ajaug chi agamjö maar mæig nüm. Marau pãar ithee räichdidam thärjup ëu deeju: ãb pü ithee, ãb Elías ithee, maimua ãb Moisés ithee.

6 Mamü Pedroou Jesuug mag di ëu deeju a iekhatarran, maan amach chi khapeenta jäphierr nüm iekhau pöd iekhajujä khaugba aawaita irua mag iekhajim anaabá.

7 Mag am jäphierr nüm ee, dëgölp sii edjä eemua juanthumie baug bëewi, am jöodü athaicheewai, sii ag ee ierr paaukhabaadëjim anum. Magbarm ee woun iekjö, “Chamüta mu Iewaa mæchdëu jäsehne wai chitumæugui” ajim anum, “ðor peerdu

aumkhñir mñchdëucha jñr autarr. Irua nem jaau simta ipierraab abat” ajim anñm.

8 Maimua deeu chi jññthumie chukhu aadëm ee, amau oowai i dñi mag ñor numí narr ooba, Jesús ich appaita oo dñnum oojierram anaabá.

9 Mag durrsñe naawia jerag wëdurumua Jesuu mag ich khapeen thñrjup ich dñi arrtarr khññnag amachdëu ootarrijä deeum khññnag jaaupiba, sñ amach thñaar eepaita khaphñ apijim aajem, ich chi Emkhooi Iewaa meewia deeu iiu phiidñ nñm ora.

10 Magtarr aawai chadcha chi khapeenau bñurjä ñrag jaauba aajeejim aajem. Pari mag nñmñn wir aig amach eepain iyññ nñmua, —¿Ma khani maachig jaau sñejimta mag i meewia deeu i iiu phiidñju a sñejñma? aajeejim anaabá amach appai.

11 Mag amach appai mamag nññ awi alphin ichigcha, —¿Khan jñgwia Ëwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai mag Ëwandamau Cristo pñiju na Eliata bñeju aajë? a jëeujierram anaabá.

12-13 Magbaawaita Jesuu amag, —Chadma, chi machnaanau jaaujemjö, Eliata nacha bñema ajim anñm. Pari mag i bñeju jaautarran, mag Ëwandamau pñiju aajerr ñrag nñpi jaumkhñirta bñeju jaaujim. Pari Elian ya udthurjim. Mamñ mag i udthuurwai, Ëwandam iek phñ sim gaai jaau simjö, ñrau i dñi amachdëu ampierr awi warag i thñopñijierram. Magtarr aawai ¿pñrau khñirjuawai ñrau mñ dñijä i dñi atarrjö abaju khai ajim aajem, ich jñg Ëwandam iek phñ sñsidñm gaai mñch chi Emkhooi Iewaa igwia wauju a jaau simjö?

*Jesús khapeenau chaai mor eem mepeer pöd
jēupäiba arr
(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)*

¹⁴ Mag iyüü wëdurumua tagam ich khapeen
nueve narr aig pachënaa oowai, õor pöm warpham
magwe phäur thünüm järpta Ëwandam i jawaag
chi machnaan garmua am däi ijëjëbkham ochëjim
aajem.

¹⁵ Mag õor pöm thünarr khünau amach dakhñir
Jesús barbaichëm oophöbaadee onegau i khñirphee
pochag phöbaadëwi i däi saludaa nümua, “Uchata
jäg pü barbaichëm” ajierram anum.

¹⁶ Mag chi machnaan garmua ich khapeen däi
ijëjëbkham oobaicheewai, —¿Päär khan iekta ig
numa? ajim anum amag.

¹⁷ Magbaa mag õor pos thünüm eemua äbmua
magjim anum:

—Maestro, mua mach iewaa aibëejimgui ajim
anum, i mor eem bënëu pöd iekhapiba sii ichüp wai
slewai, purug warre jëu werbamkhñir.

¹⁸ Mag khitüm barbaadeewain sii jëkhüt bädä
aimaajem. Magbaadëmu sii isaphun bau aadëm
däi thet khierrpa küküerr khabaadëmu phithier-
rii aadeejemgui ajim anum. Mag bar nümua
warag nem dau aauga pabaadëmgui ajim anum.
Mua pü khapeenag jaaujim, amag mach chaai
mor eem bën warre jëupäimkhñir. Pari ni äbmujä
pödbajim a jaaumajim aajem.

¹⁹ Magbaawai Jesuu ich khapeenagta magjim
anaabá:

—Pärau chan jäg chaai Ëwandamau mon-
aaupäijujä khñirjubata num. Pärau jäg Ëwandam

juu theeg simjā khīirjubamjö nām, ¿ich jāgta sīi mua
āwat chitaju aai chirā pārau oowai? ajim anām.
¿Khan atchata pārau mā pāach dāi chitapim ig
nāma ajim anām, ajapcha ükhaag? Magnaa, Mag
chaai mā aig aipidut ajim anaabá amag.

20 Magbaawai chadcha chi chaai i aig
aibēejierram aajem. Mag aipierrwai, chi chaai
mor ee mag chi mepeer simua Jesús khīir eerpa
athaawai, sīi eeupemjö ich bēnēu barbaadēmua
warre jēkhut bājä aimajim anām. Mag bājä aimaa
sīi parhooba bū thūthug khabaadēm dāi ipēgchōo
isaphun bau aadējim anaabá.

21 Ich dakhīir magbaadeewaita Jesuu chi ayag,
—¿Pā chaai jāg bēnēu barbaaderr ya dürrūu sīwi?
ajim anām.

Magbaa chi ayau, —Jāan ich bürūu khitewe ich
jāg baarjemgui ajim anām.

22 Khar charā jāg barbaadēmua chi meperau
ōtdau eejā barpāinaa dō eejā barpāijemgui ajim
anām, i thōopāaig. Maagjeewaita mua pārug
chaigpa chirāmogui ajim anām. Pua ū i mon-
aaupüiju aai chirām khai, maar dau aug khaugwi
mā chaai monaaubapäi ajim anām irig.

23 Magbaawai Jesuu irig, —¿Jāgwi mag pua
mārug “ū i monaaupüiju aai chirām khai” a sīwi?
ajim anām. Ar Ėwandam gaaita ükha nām khān
itheee chan būrjā phithurm nem chukhum. Maag-
wai puajā chadcha thāraucha ükhamān, pā chaaijā
monaaubajup ajim anām irig.

24 Magbaa chi ayau, —Muan chadcha ükha
chirāmogui ajim anām. Mamā pua māch chaai

monaauju khiijugta ürcha mārūg khiijugibá ajim anum, warag Ŋwandalamag ükhaag.

25 Mag nām ee Jesuu oowai ich aig õor pōm biirdudukham oobaawai chi chaai mor ee mepeer simugta meeurraru aadéwi, —Mepeer, puchdēuta māg chaai jäg kach khīsunaa meu meraa wai simgui ajim anum. Magnaa, Mu iekhau jöpai chaai mor eemua öberbaad, maimua tag i mor ee dubaag khabamgui ajim anum.

26 Mag Jesuu ichig meeurraru aadeewai chi mepeer wiiu a baubaadéjim anaabá. Mag baubaadémua chi chaai deeu ich bēnēu barbaadéwi, jēkhut bājā aimawia, warre chi meemjō būurjā mimig chukhu apüijim anum. Mag aig õor pōm pos th̄narr khūunau amach dakhīir mag chi thōmjō aadém oobaawai, “Chadcha ya meeabaadébab” anaajim anaabá.

27 Mamū amau mag meeabaadém anum ee, Jesuu chi chaai juu gaai purnaa ügthaag phiriu athajim anum. Mag ich juu gaai purnaa phiriu athaawai düi phiidu warag būjāau dūnusijim anaabá.

28 Mag chaai mor eem mepeer jūrpüiwi ärubaadeeu, ya amach ap deg paaukhabaimaawai, iyūu nāmua Jesuug, —Khan jägwi jäg chaai mor ee bēn khaigbam wai sīerr marau pōd öbeerpi aubajī? a jēeuierram anum chi khapeenau.

29 Mag ichig jēeubaawaita, —Mua pārag jaaukhimgui ajim anum: Jāg mepeer khīir õor mor eemua jūrpääigan, jāan sīi thachjā khöba āba Ŋwandalampai jēeu nūu aawaita jūrpääijemgui ajim anum.

*Pħaba Jesuu chikhamnau ich thőoju jaautarr
(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)*

30-31 Maig naawia ērēu phöbaadëwia Galilea durr dichjim aajem. Mamħu Jesuu mag õrau ich pħar auwi ich thőoju anumta ich khapeenag jaau sierr aawai amach nūm jā õrag khaugpimapha sīejim aajem. Mag jaaumamua amag maagjeejim anum:

—Muċch chi Emkhooi Iewaan õrau chi thier-rnaanag pär deeju. Mag pär deebaawai amau mħ thőopäju. Mamħu mag amau mħ thőojup mamħu, ag khur khāai thārjup nūm ee deeu iiu phiidħi jugui a jaaumajim aajem.

32 Mamħu amachig mag jaaumamjā pōd i iekha sim khaugba aajeejim anaabá. Mag amachdēu pōd khaugba aawai jēwaag ēkhaajeejim anum; mamħu inagau awi ich mag jéeubajierram aajem.

*Chijāata ürħu cha aju aai sī a jaautarr
(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)*

33 Mag iyūu wēnarrumua phöbör Capernaum anum ee barimajim aajem. Mag barwia ya deg paaukhabaimaawai ichdēu amag, —Maach khud ee daaig wēduraawai pāar ɿkhan ata iyūu wēduraa ajir? ajim anum.

34 Mamħu amachig mag jéeubaawai, chi khapeenau ni ābmuajā i iek ükhaba, sīi khūu nūisijim anum, khud ee wēdurumua chijāata amach eepai thumaam khutn khāai ürħu cha sī a chikham ipeer ahaug wēdurarr khap.

35 Mag ich iek ükhaba abaawai am na jēkhut jupwi däi amach thum ich bigaau thārkha auwia amag magjim aajem:

—Ãbmua khĩirjuawai ichta tagam khuuñ khãaijä ürpai am khõsi sim khai, magan ichta warag thumaam khuuñ khãaijä serbiibachanaa sii ich khapeen chogkhaju aai simgui ajim anum.

36 Magnaa chaaidam thär auwia, am dakhĩir chi chaaidam juu ee jiir auwi amag magjim anum:

37 —Muug chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitumjö õor thunum thum mua khõsi chitum. Pärau mu dënjo muug khithëem äb khäijä jäsenkhawia pääch di aig aumun magan pärau muchchata khĩir jäsenkhabarmjö abarm ajim anum. Mag pärau uduraa pääch aig mu baarpi num aiguin magan pärau mu Aaijä khõsi numgui ajim anum, ichdëuta mu püitarr aawai.

*Maach ichaaur khaba simun maach igar siewai
ajaautarr*

(Mt 10:42; Lc 9:49-50)

38 Mag ürwia Juanau, —Maestro ajim anum. Marau woun äb oojim, mag wounau iekhamamua pu thär thürnaa õor mor eem mepeenag öbeerpi jaubaawai chadcha öbeerpäi maajeejim. Mamu maarjö pu däi nurraba aajemuata mag siewai marau irig tag õor mor eem mepeen jürkhüüpiba jaaujimgui ajim anum.

39 Magbaa Jesuu amag, —¿Khanthee pärau irig magjierrä ajim anum, idëu õor juu pürpiba? Mag wounau mu thär gaaita mag õor monaau nurrum khai, magan irua wajaphata nem wau sim khabahab ajim anum, mu eugar khaigba jauba.

40 Maadëu nem wau num oo simjä maach ichaaurjä khaba warag maach juapierr oo sim

wounan, magan maan maach dëi sïewaiu ajim anum.

⁴¹ Maimua ich agjö ãbmua khäijä pääar Cristo khapeen aawai pärag nemdam bürum khäijä deebarm wounan, Ŋwandomaagjö irig nem wa-japham deeb khaba deeju a chirumgui ajim anum.

Nem khaigbam wau n̄muan maach pekau ee burrpiejem

(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)

⁴² Pari magba ãbmua khäijä mu chaai mug mu iek ükha khérumta pekau ee burrpimun, Ŋwandom düita iekkhör pöoma s̄sisju. Mamu mag Ŋwandom düita iekkhör paarpaju khäai, ichdëupai ich ö gaai mokpör pömkham jünaa phūas ee baudukhiin üucha ajugui ajim anum.

⁴³ Maimua agjö puch juaupaita pu pekau waipi sim khai, ag garm juu warag warre thapbapüi. Idëu pu juu bisi Ŋwandom aar barwiajä uu simgui ajim anum, puch juu numwe monakha khimie durr ötdau uu thðojä khaugba wëjom ee maju arr khäai. [

⁴⁴ Mam chan mag ötdau uu thñumjä bürjä thðoba ni ag eem ödömiejä khéchaa khaugba sñerrumgui ajim anum.]

⁴⁵ Wa pu bùu khäijä agjö pu pekau ee burrpi sim khai, magan mag bùjä warag thapbapüi. Bü numwe monakha khimie durr maju arr khäai, Ŋwandom aar bü bisi öbérwiajä üucha simgui ajim anum. [

⁴⁶ Mam chan mag ötdau uu thñumjä thðoba ni ag eem ödömiejä khéchba ich mag sñerrumgui ajim anum.]

47 Wa pu daúa khāijā pu pekau waupi sim khai, magan mag dau warag jēubapüi. Puch dau numwe monakha khīmie durr Ēwandamag puch barpüipiju khāai, dau bese khāijā puuta Ēwandam dēnkhā simmn üucha simgui ajim anm.

48 Mam khīmie durr chan ödömiejā khēchaa khaugba ich mag domkha thmn d*ü*i mag ötdau uu thmnmjā thōba ich mag s*ü*errmgui ajim anm. Maguata muan pāragan, pekau waumaaugau dau chukhumjö oobamjönaa magm nem khaigbam wawaaggā jua chukhumjö abat a chirmgui ajim anm, büarjā wauba.

49 'Mua pārag mag chirmn, chikhamnau pāach thum pāar wajap dau aug waupiju aawaita mag chirmgui ajim anm. Mamu Ēwandamau uduraa mag pāar dau aug waupi nmn, s*ü*pāach ich d*ü*i chadcha ubu wēnrrum khai a khap aagta magpi sim. [Pāar d*ü*i mag sim aig, nemek mod ãrm ugu phö s*ü*ujemjö, mag phithur wēnrrum gaaimua warag pāarjā agjö ich d*ü*i ajapha wēnrramkhūirta pāar d*ü*i mag simgui ajim anm.]

50 Thakharan chadcha nem wajaphamu. Mamu mag sim nakha aadékhii, ¿khaiu magm thakhaar igju khai? ajim anm. Jāg thakharauta nem thum s*ü*pha apiejemjö abat, pāach khapeen d*ü*i nem wajapha wau nmua agdaujö thumaa khōinaa wēnrraag a jaaumajim aajem.

10

*Jesuu jaauwai pōd dich uui puaju khabam aajem
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)*

¹ Jesús mag Capernaum phöbör eemua deeum durr Judeaag mawia jürr döjä Jordán igaaud edau öbeerjemug petajim aajem. Mag amach ee pabaimam khaug auwi ich aig õor pöoma pos aicheewai ichdëu ag na õrag jaaujerrjö mag õor pööm thunumug Êwandam iek jaubaadëjim aajem.

² Mag nüm ee fariseonaan i aig bëejierram aajem. Makhuunaau juau ogthom Jesús imeraa pur awaag awi irig jéeumamua, —¿Chadchata pua oowai maach emkhooinau dich uui püaju aai nu wa püaju khaba nu? a jëeujierram anum.

³ Ichig mag jëebaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Moisheeū Êwandam iek phä püarr gaai, ¿khan a jaau sïwi? ajim anum.

⁴ Magbaa amachdëu, —Moisheeū jaauwain maadëu dich uui püaju aai nüm a jaau püajim aajem. Sïita uui püagpaawai wajapha ësap phännaa ag gaai, “Ya mua pa püa chirum” a jaauju aai nüngui ajierram anum.

⁵ Magbaawaита Jesuu amag, —Päädë khñu ūrbat ajim anum. ¿Pärau khaphu nu, khan gaaimua Moisheeū mag phä püaj? Irua mag phä püatarran, pääch jüg theeg sïsidum gaaimuata mag phä püajimgui ajim anum, chadcha.

⁶ Pari warrgarwe ich Êwandamau maach ompaawaijä emkhooi uui düita ompaajimgui ajim anum.

⁷ Magtarr aawaita emkhooi ich uui däi pabaadëmun ich dënnaan kha ogdëajemgui ajim anum, ya ich uui düita äba närraag.

⁸ Ya magbarm aigmuan warran agdaujö amach appai naajerrta õor äbpaimjö ich mag nüsiejem. Ya

mag n̄uisim chan ya tag amach ãabdö n̄urrjëe aba,
ðor ãbpaimjö n̄uisiejem.

⁹ Mag warrgarwejä ich Êwandumauta mag papi-tarr aawai pöd iwiir ãbmuajä i ichaaur awi dich ðor p̄auju khaba n̄mgui ajim anum Jesuu amag.

¹⁰ Maimua magtarr khur deg paaukhawijä chi khapeen garmuata deeu ich ag iekpai irig jëeu naajim anum.

¹¹ Mag ichig jëebaawaita Jesuu amag, —Ich ህai p̄awia deeum ህita au simun magan pekauta wau simgui ajim anum, ich ህai chaar khabam düita mag s̄ewai.

¹² Wa magba chi ህirau khäijä ich jaai p̄awia deeum emkhooita aumun magan agjö pekauta wau simgui ajim anum, ich jaai chaar khabam düita s̄ewai.

*Jesuu chaain kõit iekhatarr
(Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)*

¹³ Mag n̄um ee ðrau Jesús aig amach chaain waibée th̄n̄uisijim aajem, am gaai p̄urnaa am kõit Êwandumag jëeumkhii. Pari mag jürram kh̄unau chaain waibëækham oowi jürr chi Jesús khapeenauta chi aibée n̄um kh̄unag meeurrau s̄lujierram aajem, tag aibëepimaaugau.

¹⁴ Mam̄ amau mag ðrag meeukha iekha n̄um oobaawaita Jesuu jürr amachigta agjö meeuraunaa, —Idëu ðrag amach chaaindam m̄ aig waibëepibat ajim anum. Ḷ Khanthee p̄rau amag bëepiba jaau n̄? Chi jöoin awiajä cham̄ kh̄un chaainjö m̄ iek ükhakharrisö ükha n̄um kh̄unta m̄ag jēb gaaijä üu wënurrawia ügtharjä onee wënurrabajup ajim anum.

15 Mamu chi ügthar öbérju khüirju nüm khünaujä mükhün chaain dünjö ükhabam chan pöd öbérbamgui ajim anüm.

16 Mag iekhapüinaa, Jesuu am dakhüir warag chi chaain ich jua ee jiirkha auna, am pör ür jua ausüunaa, am küit wajapha Ŋwandumag jüeumajim aajem.

Woun ãb phatkhon paraam Jesüs düi iyüu athurtarr

(Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

17 Maigmua Jesüs chawag maagpam ee, woun ãb i aig khaphig büejim aajem. Mag büewia i khüirphee kanieu phübkachüewia irig magchüjim anüm:

—Maestro, püta chadcha maestro ajapham aawai purug jüwaan büejim: „Mua khani jügju aai chirü ügthar öbüraag? Mürug jaaubá ajim anüm.

18 Magbaawai Jesuu irig, —„Khanthee pua mürug chi ajapham a sü? Ōor ajapham chan chukhum. Ajaphamün ãba Ŋwandumta ich appai ajapha süerrümgui ajim anüm.

19 „Pua khaphü süebá ajim anüm, Ŋwandumau ich iek Moiseeg phüpitarr gaai: “Oob dich ūor khabam düi khapes am; oob ūor thüom; oob nem jügkham; oob chikham eugarjä süukha nem īgkham; oob süukha chikhamnaanjä khügurm; maimua püch dünnaanjä jüsene abá” a sim?

20 Magbaawai chi woun mag irig jüeuchütarrau — Maestro, müch bürkha we mag pua jaaubarm thum mua uürkha chitabahab ajim anüm.

21 Mag wounau mag iekhabaawai Jesuu i dau ee aug khaug paraa eerpanaa irig, —Mamu agtha pua nem khüir ãb wauju waaur wai süebahab ajim

anum. Pach diig mawia, nem thum pachdëu wai sim pérkhüüpäinaa, mag phatkhon jürr dau aphüü khithëem khüunag thum jibapüi ajim anaabá. Maimuan chadau ma ëudee pidú ajim anum, chadcha ma düi chitam khösi chirüm khai. Pua magmun ügthar pawiajä bürjä augchëba phatkhon khääi nem ajapham pömta wai chirsijugui ajim anum irig.

22 Jesuu ichig mag iekhabaawai warre ökhüirjuu ich diig petajim anaabá, chadcha phatkhon paraam arr aawai.

23 Ichdëu mag nem jaaubarm ipierraam amaaugau warag ökhüirjuu petam oowi, ich bigaau narr khüün khüir eerpa phüurdünaa, ich düi ogduba wénurrarr khüunagta, —Keena, päädë oobat ajim anum. Phatkhon paraam khüunta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbéraagan, chadcha thethe simgui ajim anum.

24 Jesuu mag iekhabarm ūrwia warre jägderraam aphöbaadëjim anaabá. Pari magwi deeu ich Jesupai amag, —¡Aay, chaaina! Ar phatkhon ithee wärpa aajem khüunta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbéraagan, chadcha phithur sïerrümgui ajim anum.

25 Phatkhonpanta ügthar Ëwandam chi Pörkha sim aar öbérju khäyau, camello pöm jäg maach wounaan khääijä ürpai sïerrümta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar öbér dichjugui ajim anum.

26 Jesuu mag jaaubaawai chará warag jägderraacha nüm iekhau jürr amach eepai wir aig amach khapeenag, —Mag khai, magan ḡkhaita peerduagawa? anaajim aajem.

27 Magbaa Jesuu amag eerpanaa, —Öragan chadcha phithurgma ajim anum, mag üurwai. Mam Ewandamag chan bürjä phithurg chukhu simgui ajim anum.

28 Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad maach nem wai narrjä ewag khirjuba, thum phephawi pu düi ogdu ba wenrrabma ajim anum.

29 Magbaa jürr ich Jesuu magjim anum:

—Pedro, mua chadcha mag chirum: Ar mu gaaimua wa mu iek jaaum khochgau khäijä amach di, amach eeugpeen, amach üphuin, amach dennaan, amach uui, amach chaain, wa amach nemjir khäijä khuchpaim ithee werphepukham khunagan,

30 mag jeb gaai agtha nuwejä amach eeugpeen, amach üphuin, amach ad, amach chaain, amach nemjirpa thum mu gaaimua okhoomarr khäyaujä ür warag ag atcha deejugui ajim anum. Ajap öraru am dau aug wauwiajä mag wenrrumän chadau, mag atagjä durr iiur gaai much dëita ich mag wenrramkhir much aarchata phë aujugui ajim anum.

31 Pari mag ed ãaur khun ar muig eegar aawai amachta chikham khäijä ürucha nuem aajerr khunta ügthar Ewandam aar paaukhaimaawajä jürr serbiibacha aajerrjoo nuisijugui ajim anum. Maimua jürr ar mu gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khunta jürr warm khun khäijä ürucha nuisijugui a jaaumajim aajem.

*Öraru ich thooju Jesuu jaautarr
(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)*

32 Maigmua phöbör Jerusalenag khädau ma sim ee majim aajem, ich khapeen däi deeum khänna. Mag wëtumua ich Jesuuta pör garcha am na maa ajim anum. Mamu mag chi ëudee wëtmarr khänna thäar paraata wënürrajim aajem, ich Jesuucha ag nawe õrau ich thöoju jaau-tarr ya khaphu narr aawai. Mamu mag am thäar paraa wënürrum Jesuu khaphu sierr aawai, ich däi ogduba wënürrajerr khän doce khïet thürkha auwia Jerusalén phöbör eem khännaich däi khaigba aju jaaumamua magjim aajem:

33 —Pärau khaphu num, maach Jerusalenag wëtum; nau maach mam barbaimaawai much chi Emkhooi Iewaa mug chiruman thethemnaanag mupur deejugui ajim anum. Magbaawai makhunnau jürr maach meeun khabam khänna g muthoopi jaauwi durr chaauram khän juu ee muthasüijugui ajim aajem, makhunnaujä mudäi amachdü ampierr amkhir.

34 Magbaawai makhunnau muwau iekhanaa, mujügadaujä wunaa, mugaaijä ichö thuna, amachdü am aig mudäi awia, äbmiecha paawai amau muthöpüijugui ajim anum. Pari mag amau muthöwiajä khäai thärjup num ee deeu muii phiidujugui a jaaujim aajem.

*Santiago Juan düimua Jesuug amach khir
jäsenkhapi narr
(Mt 20:20-28)*

35 Mag wëtum ee jöoi Zebedeo chaainau, ajapcharan Santiagooma Juan düimua irig, —Maestro, marau purg nemdam jüeum ig

naajimgui ajim anum. ¿Pua maar khiiр jāsenkhawi maachdēu jēeubarmjō abaju khai? ajierram aajem.

36 Magbaa Jesuu amag, —¿Pārau jāgata mua pāach dūi apim khōsi nūma? ajim anum.

37 Magbaawai amachdēu irig, —Marau pārug jaaum ig nūmūn māg atag pāchta thumaam khūn Pörkha bēewi māg durr thum jūabaadeewaijā maar numiim khūnagta pāch bigaau juppiбá ajierram anum, pāch dūi iek theeg amkhiiр: āb pāch juachaar gar, maimua āb pāch juawē gar.

38 Magbaawaita ich Jesúс garmua amag, —Pārau chan sūi pāachdēu nem jēeu nūmjā khaugbata nūmgui ajim anum. ¿Pārau khiiрjuawai mag pāchta warm khūn khāijā ūrpai aag chikhamnau pāach dau aug wau nūmjā mā dēnjo āwatwi mā thōm edjā mā dūi thōju aai nū? ajim anum amag.

39 Magbaawai chi Santiagoou Juan dāimua, —Ëera, marau āwatbajup ajierram anum.

Mamā magbaawaita Jesuu amag, —Pārau chadcha õrau pāach dau aphūw wau nūmjā āwatwi mā thōbarmjō thōma ajim anum.

40 Pari magbarm gaaimuapai chan mag māch juachaar gar wa juawē gar khāijā māch dūi āba juppiju chan mua pōd jaauju khaba chirāmgui ajim anum, Ëwandamauta ichdēu khap jaauju aawai.

41 Mamā mag Santiagoou Juan dāimua amach dakhiiр Jesuug magbaawai chi khapeen diez narr khūnau jūrr am dūita meeukha naajim anaabá.

42 Mamā magbaawai Jesuu amach thum ābam aig thürkha auwia amag magjim anum:

—Pārau meraajā khaba nām, chadcha sīi mug jēb gaai ñor pörkhawi amachdēuta gobernaajem khāunaun amachta chi pörnaan aawai iek theeg nām awia amach khāai juu eegpaim khān dāi amachdēu ampierr aajem.

43 Pari jūrr pārau pōd am dēnjo magju khaba nām, pāach eepai. Magju khāai ābmua khāijā pāach eepai ichta thumaam khān khāai ürū am khōsi sim khai, magan jūrr ich garmuata ich khapeenau nem mag abaawaijā am ipierr nānūuu aju aai simgui ajim anām.

44 Maagwai ar ichta ügthar pawiajā Ÿwandamau ich garcha juppi ahau apim khōsi sim khai, magan sīi ichta parhoobam khān chogkhaju aai simgui ajim anām.

45 Mu pāar khāai Emkhooi Iewaakha chirāmjā mag sīi māch garmua chikham chogaagjā bēebajim. Mu bēetarran, sīi chikhamnag māch chogamkhīrta bēejimgui ajim anām, mag chitāmua chikham juu machgau thōwi mag thōbarm gaaimua ñor pōm sīi amach pekau ee preso sīsidāmjō nām khān öbeerkhapāain.

*Jesuu Bartimeo dau monaaupūitarr
(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)*

46 Mag wētumua Jericó phöbör ee barimajierram aajem. Maig khūchpai naawia deeu am èréubaadēm dāi ñor pōm wētjim aajem. Maimua ya am phöbör eemua öbérwi wētumta khād bigaau woun āb dau khīsu khitām Bartimeo anāmta ñor èréu dich nām khānag nemdam jēeuwai oo khérām ooimajierram aajem. Mag woundam jöoi Timeo anām iewaa ajim aajem.

47 Mag dau kh̄is u khit̄mu a ich dakha Jesú Nazaretpierr dichmam khaug athaawai ääakhamua, —Jesú, p̄uuta rey David khachitarr ag chaain ewagam kh̄un Iewaa marau n̄ narr. Mu ap chit̄m m̄ dau ee aug khaugbahur aajeejim an̄um, ich dau monawaan b̄eemkh̄ir.

48 Mag chi dau kh̄is u khit̄mu a ääa khabaadeewai Jesú d̄ai ðor w̄etmarr kh̄unau irig meeurrarrau aajeejim an̄um, kh̄upamkh̄ir. Mam̄ magbaawai chará warag thet ääakhamua, —Jesú, p̄uuta rey David khakhitarr ag chaain ewagam kh̄un Iewaa marau n̄ narr. Mu ap chit̄m m̄ dau aug khaugbahur aajeejim anaabá.

49 Jesuu mag ääakham ür athaawai d̄un̄isiwia chi dau kh̄is u khitarr awaan mapijim aajem. Magbaawai chadcha i awaan w̄etwi chi w̄ettarr kh̄unau irig, —!Kh̄irdam ub̄u phiid̄ubaad! Jesuu p̄u th̄r s̄ebahab. I aar marrau ajierram an̄um.

50 Ichig magbaawai ich ag b̄urre ich khajüa ür jooth̄u jüa s̄ierr barwerbpäiwi phiid̄u d̄un̄isinaa Jesú aar petajim aajem.

51 Mag chadcha ich aar d̄un̄ubaimaawai Jesuu irig, —?Khani pua m̄rug puch d̄ai apim kh̄osi chirú? a j̄eeujim an̄um.

Magbaa chi daudam kh̄is u khit̄m garmua jürr irig, —Maestro, muan p̄urug m̄uch dauta monaaupüipim kh̄osi chir̄umgui ajim anaabá.

52 Magbaawai Jesuu irig magjim an̄um:
—Chadcha muata puch dau monaauju khaph̄u kh̄irju chirarr gaaimua üu p̄u monaau chirsim. Ya p̄u puch diig maju aai chir̄umgui ajim an̄um.

Irua mag iekhabarm b̄urre chadcha dau eerd̄u s̄isiwi ich bi eem daujö daujā wajaug s̄isijim

anaabá. Mag ich dau monaaubapääiwai warag i
düi petajim aajem.

11

*Jerusalén phöbör ee Jesús dubimatarr
(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Jesús ich khapeen düi mamua durrsí Olivo anum gaai naaimajim aajem, phöbör numí ãba dakha nüm khüirphee. Mag phöbör numí ãba dakha narr thür, ãb Betfagé ajim, maagwai ãbakhai Betaenia. Maig durrsí gaai nümua ich khapeen numí thürkha auwi püyaagpamua magjim aajem:

² —Cha maach khüirphee phöbördam sim ee ëréubaadët ajim anum. Nau chi phöbör ee dub nüm aig päräu burrodam pa gaai jü khérüm ooimaju. Mag burrodam gaai chan agtha ni ãbmuajã waaiduba khitum. Ma päräu ëerwia aipidut ajim anum.

³ Äbmua khäijä bëewi päächig, “¿Khanthee jāg nemchaai päräu ëer arraag ëkha nü?” a jëebaawai, sii ithuu irig, mu igwia, mua ig chiraawaita arrum, mamu deeu ümaai jöpcha deen bëeju a jaaubat ajim anum.

⁴ Maimua chadcha ëréu phöbaadëwia, amachig jaautarrjö burrodam khad bigaau puertdi dub nüm dakha ö jü khérüm oobaimaawai, sii ëer auwimajierram aajem.

⁵ Magbaawai aig õor narr khünnau amag, — ¿Päar khanta jāig jāg nüma, jamag päräu chikham nemchaai ëer arrú? ajierram anum.

⁶ Magbaawai Jesuu amachig jaaupäitarrjö jaubaawai uduraa warag amag arrpijierram aajem.

⁷ Mag chadcha warrwi Jesús sim aar pabaimaawai chi khapeenau amach khajūa ür joothu jūajemua chi burro phōpá ür theer sūjierram aajem. Magbaawai Jesús ag ür waaidubaadëjim aajem.

⁸ Magbaawai õor khapan i däi wēdurarr khūnau amach khajūa ür joothu jūa narr ēerkhanaa, i maju khud ee theerkhamam däi jūrr ãaur khūnaujā khud bigaau papiujöm bubreünaa, agjö i maju ee wērphogkha majierram aajem.

⁹ Mag i mam däi õor pōm i na pos wētmaawai i ēudeejā agjö khapaana pūurthumajim anum. Mag õor pōm sii wētum khūnau serereugmamua mag naajim anum:

“Üucha abarm Œwandam, ich muuta pachdēu pach jūrr pūibarmuu. Ijom khūn chan chukhum.

¹⁰ Pua maar Reikhamkhīir püiju a jaajerr chadcha pierrumgui” aajeejim anum. “;Üucha abarm Œwandam! Warr jöoi David reikha sīrrjö ichta jūrr Reikhaju khaphu nūm gaaimua, purug ūu abarm anum. Ügtharm magwe onee aju aai nūmgi” aajeejim anum, Jesús thö iekha nūmua.

¹¹ Mag wētumua Jerusalén phöbör ee barimajierram aajem. Mag barimawia, Aai i jēeujem diig mawia, ag ee dubwia, dijā thumaa eerpa phūurdupüiwia, deeu öbérbaadëjim aajem. Mag öbérbaadëwia ya edau kheeuraa aadēm ee Betani-aag petajim aajem, ich khapeen doceem däi.

*Jesuu igo phuapitarr
(Mt 21:18-19)*

¹² Ag noram mag phöbör Betania anum eemua Jerusalenag wētumua Jesús jāsöö aadëjim aajem.

13 Mag i jāsöö narrumta warpmua pabü igo anum époo khud bigaau dunum oo athajim anum. Magbaa aar dakha oon majim aajem, ag gaai chi nemjō ya chi wawam nampii awia. Pari ag chee jaar khaba arr aawai ni pör ābjā ag gaai oobajim aajem.

14 Mag ichdēu ag gaai pör ābjā ooba abaawai chi pabüugta wounagamjō, —Puch jäg sim gaaimua mug atagjā ich jäg chëba slerrajugui ajim anum.

Irua mag iekhatarrjā i khapeenau ūrjierram aajem.

*Aai i jéeujem degmua Jesuu õor jürkhuitarr
(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)*

15 Maimua deeu Jerusalén phöbör ee barchëwia, Aai i jéeujem di aar manaa ooimaawaijā, sīi Aai i jéeujem degta nem peerwai õor pöm pos sereu wëjom ooimajim anaabá. Magbaa Jesuu mag nem pér narr khun thum dawag jürkhuitinaa ag ee õrag phatkhon cambie narr khun mes düi dubur pér narr khun mespa jékhut slepüimajim anaabá.

16 Magnaa tag iwiir ābamugjā Aai i jéeujem deg nem inag düi dichpibajim aajem.

17 Maimua amag, —Pārau khapha naabá ajim anum, Ņwandamau ich iek phā pūarr gaai, “Mag diin sīi durrpierram khunau bëewi ag ee Aai i jéeujem diiu” a sim. Mag simta pāachdēuta ag ee nem parhēpag pér nūmua sīi chikham khūguurjem dikha wai naabma a iekhajim aajem, ich Jesuu.

18 Jesuu mag iekhabarm phadnaan pörnaanau Moiseeu Ņwandam iek phā pūarr jawaag chi machnaan düimua ūrbaawai, amach appai biirdawi, iekhawi, “Jäga akhiin maadēu jäg Jesús

thōopüikhamgui” anaajim aajem. Mamʉ irua nem jaau sim ūrwi thumaam khʉʉnau i igar narr aawai ūmaai deeu ăsie khīirjuajeejim anaabá, mag i igar nʉm khʉʉnau jūrr amach dāita meeukhaju khīirjuwia.

19 Mamʉ amau mag khīirju nʉm ee, ya edau khëubaadee Jesús ich khapeen dāi mag phöbör eemua warag amachta chawag wëtjim aajem.

*Jāga Īwandamag jēeuju aai nʉ
(Mt 21:20-22)*

20 Maimua ag noram deeu Jesuu ich khapeen dāi ich ag khʉd ee wëtumua oowai mag irua iekhatarr igo sīi chi khaar aram magwe phuhu thʉnaajim anʉm.

21 Mag phuu thʉnʉm oobaawai Pedroou, — Maestro, pʉdē oobá, pua tag chēpiba jaautarr igo büjā sīi phua thʉnʉmgui ajim anʉm.

22 Magbaawai thumaam khʉʉnagta Jesuu magjim aajem:

—Pāach nem wawaag iekhaawai chadcha Īwandamau pāachdēu jaaubarmjö apiju khīirjunaata iekhabat ajim anʉm.

23 Mua chadcha pārag mag chirʉm: Ābmua khīijā durrsīgta wounagamjö iekhabaawai chadcha ichdēu jaaubarmjö ich ipierraaj aju khīirjunaata “Jāigmua mawia jūrr phūas eeta dʉnʉubaimá” akhiin, chadcha Īwandamau ichdēu mag iekhabarmjö apijugui ajim anʉm, ichdēu mag iekhabarmjö Īwandamau chadcha magpiju khīirjunaata iekha sīewai.

24 Maimua īchab, ’Pāachdēu Īwandamag nem ig nʉm jēeuwai chadcha irua pāachig deeju

khaphhnaa ya pāach juu ee wai nhmjöta jeeumhn,
magan chadcha irua pārag pāachdëu nem ig nhm
deeb khaba deejugui ajim anhm.

25 Maimua pāachdëu Êwandamag jeewaagpaawai
pāach garmua wa pāach khapeenau khāijā pāach
düi khaigba nhm khai, agdaujö perdón jeeuwia,
tag maghm iek igba warag khhir okhoopüiwia,
magba arrjö am düi dau parii abat ajim anhm.
Pārau magmhn ïchab maach Aai ügthar chirhmuajā
pārau pāach pekau chugpaapi jeeubaawai irua chug-
paapüiwia tag pāach düi maghm iek büurjā igba-
jugui ajim anhm. [

26 Pari pārauta pāach khapeen wir aig perdon-
aabam chan, maach Aai ügthar chirhmuajā ich
agjö pāar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aa-
jem amag.]

Jesús juu theeg
(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

27 Maimua deeu Jesúus Jerusalén phöbör ee
barchhwia Aai i jeeujem deg dubjim aajem. Mag
dubwi agtha ierr simta, i aig phadnaan chi pörkha
nhm khhn büejierram aajem, Êwandam iek Moi-
seeu phā püarr jawaag ithee chi machnaan düi
judionaan Asamblea eem khhnnpa.

28 Makhnaau büewia irig, —¿Khai thöwiata
jäg müig nem püer narr khhn pua dawag jäur
wüerppüij? ¿Khaiuta jäg pürug püchta nem iek theeg
apij? Marag jaaubá aichhejierram anhm irig.

29 Ichig mag jeeubaicheewaita jürr ich Jesúus
garmua amag, —Magan muajā ïchab pārag jeeu
ookhimgui ajim anhm. Mua jeeubarm pārau mürug

jaaumhn, magan muajā ich agjö pārag jaauju, khai thöwiata mua jäg nem wau chitá.

³⁰ Maimua ichdëupai, Nacha m̄r̄ag jaaubat ajim anäm: „Khaíuta Juan päijī õor pör choo n̄urramkhīr; Ēwandamauta püijī wa sīi m̄ug jēb gayam kh̄unau ajī? ajim anäm.

³¹ Amachig mag jéeubaawai sīi warag jaaujujā khaugba, amach wir aigpai iyüü n̄umua, —Maadëu irig, “Juan õor pör choomien Ēwandamauta püijim” akhiin, jūrr irua maachig, “Maḡmta, ¿khan jägwia pārau irua jaau n̄errarr ükhabajierrá?” ajugui ajim anäm.

³² Wa magba maadëu irig, “Juanan sīi õrau püwiata jäg n̄urrajim” akhiinjā, jūrr phöbörpienta maach dūi meeukhajugui ajim anaabá, amau chadcha Juan õor pör choomieu Ēwandam iekta jaau n̄orraajerr khaphn narr aawai.

³³ Mag amach appai jaauju khaugba iyüü naawia warag Jesuug, —Marau pōd jaauju khaugbamgui ajierram anäm.

Magbaawai jūrr ich Jesús garmua amag, —Mua pārag nem jéeutarr pārau m̄r̄ag jaauba aawai muajā pārag jaaubamgui ajim anäm, khai thöwiata mua m̄ug nem wau chitá.

12

*Khaibag s̄isid̄mta nemjīr th̄a narr
(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)*

¹ Maimua Jesuu ich aig õor pos th̄anäm kh̄unag m̄ug nem īgkhaadam jaaumamua magjim anäm:

—Woun ābmua uvadö jīirjim aajem. Mag jīirwia ag igaau ajapha thuur ph̄uurdüpäiwi ich agjö aig

di ëu khërjim aajem, ag eegar chi uva chö pi-irjuwaag. Magnaa īchab didamjā nasädjö ügthaan ëu dññññujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phññrdññdñ aag. Mag nem thum aaipa sñuwi, chawag mam khññchkhabaadeewai, chi nemjññirdö deeum khññnag alquilaapññi, ichin jñrr deeum durr warp petajim aajem.

² Mag mam mawi sñi awia, ya uva waaubaadëm khññirjunaa, jñoirau ich chog ãb pññijim aajem, chi thññ narr khññn aar, ich paatëm ich ithee deepññimkhññ.

³ Pari mag irua ich chogdam pññitarr di garm khññnau sñi amach aar barpinaa pññphöbaadëwi, wññ wai nññ awia, sñi deeum ich juu kharraa jñrbapññaiwai, ich juadam parii barjim anaabá.

⁴ Magbaawai ich mag jñoi chi uva papau dewam ich chog pññijim aajem. Mamññ majññ agjö amach aar barpinaa, warm dññ atarr khññaijññ atcha wññ wai nñmuu pñrjññ khññoppññi, sñi i khññir parhooba iekha thññññuwia, īchab jñrpññijerram aajem.

⁵ Magbaawai jñoirau deeum pññijim aajem. Ma paawai chará amach aar barpinaa warre thññopññijierram anaabá. Magtarr khurjññ ich mag ich chognaan khapan pññajeejim aajem, mamññ makhnññjññ warm khññn atarrjö īchab khar sñi mas wauwi pññajeejim anññm; magbajuun warre thññopññajeejim aajem.

⁶ Maimua ya ãbmiecha tag pññijuññ chukhu aadeewai ich iewaa ãbpai khitaawai bññrjññ chig aba aajerrta pññijim aajem. I khññirjukan ich chaai aawai i ögkhaju awiata pññijiebma.

⁷ Mamññ par ich jñoi iewaa ãba sñi amach aar barpinaa amach wir aigpai, “Keena, chamññuta

chi iewaa aawai m̄guata m̄g atagjā jūrr ich aai nemjīir jēaju khabahab” ajierram anām. “Jāg sīpí warre maadēu i thōopüijugui” ajierram anām, m̄g uvadö jūrr maach dēnka awaag.

⁸ Mag, chadcha khapanaam khūunau purphöbaadēwi, thōopüinaa, chi uvadö igaau èudə deethurjierramgui a jaaumajim anaabá.

⁹ Maimua mag nem īgkhaadam öpüiwia ich iek ūr narr khūunag magjim aajem: ’Pārau khīirjuawai īsjā agtha mag uvadö sim anaa chi th̄a narr khūunjā ich akhūunpai akhiin, ḥjāgaju khai ajim anām, magum wounaan düi? Par irua ich chaai äbpai khitum püitarrpata mag thōobapüim oobaawai, mawia warre amach thum khēchpüiwia, ich uvadö jūrr deeum khūunagta jaau puabjējugui ajim anām ichdëupai.

¹⁰ Magnaa amag, ’Pārau Ēwandum iek phā sim gaaí thūurwai ooba aajē ajim anām,
“Di èu narr khūunau isegtarr dibigta jūrr chi dihād jārramkha sīsim” a sim?

¹¹ “Ēwandum maach Pöröuta mag dibig wajaphamjö api s̄lewai õrau oowaijā ūuuta oo n̄m” a phā simgui ajim anām. (*Sal. 118:22-23*)

¹² Jesuu mag nem īgkhaadam jaau simua amachta jaau sim khaug athaawai chi fariseonaanau maestronaan däimua Asamblea eem khūunaupa ãba ich maigwe i p̄ur aum ig naajim anaabá; mam̄ mag i p̄ur athaawai jūrr õrau amachta khaigbaju khīirjuwia warag i dichba amachta èréujim aajem.

*Reígjā deenaa Ėwandamagjā ich paat deepi jaau-tarr
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)*

13 Magbaawai chi pörnaanau Jesús aar fariseon-an püjierram aajem rey Erodes igar narr khun dūi, makhusnau i dūi iyūmamua nem jēumam khāijā khaugba ipeerdu iekhabapäaiwai magum gaaimua i pur awaag ithee.

14 Magbaawai makhusnau ērēuwia i aar bari-mawia irig maguimajierram anum:

—Maestro, marau khaphu nūm, pua nem agchata jaaujem. Pua mag sīi pachdēu oowai magjōo abaawai mag awi parhoobjā nem jaauuba, ante pua chadchata thumaam khunag jaaujemgui ajim anum, jāgata aju aai nu Ėwandamau nem jaau sim eyaa wēnurraag. Pua chan sīi òrau amachdēu nem jaauum aig nem jaau nūmugjā pach khūgurpiba, wa sīi pachdēu oowai magjōo abaawai ag bürre sīi magau aba aajem. Magua marau purug jēum ig nūmgui ajierram anum: ¿Chadchata maach meeun judionaanaaujā durrierram khun rey Roma sīejemugta impuesto phagju aai nu wa phagju khaba nu? ajierram anum.

15 Mamu mag amau sīi ich imeraa pur awaagta mag ichig jēubaichēm khaphu sīerr aawai amag magjim anum:

—¿Pārau khantheeta sīi mu imeraa pur auju īkha nūma? Daaig phatkhon chi dau daí mu aig aipidut; mua pārag oopikhimgui ajim anum.

16 Magbaawai chadcha irig phatkhon chi dau daídām deejierram anaabá. Mag deebaawai jūrr ich Jesús garmua amag, —Pārau chamug phatkhon

gaai, ḡkhai khīrta oo nā, maimua īchab ag gaai khai thärta phā sī? ajim anām.

Magbaawai amachdēu, —Romaam rey César khīr khabahab ich thär dāi ajierram anām.

¹⁷ Magbaawai Jesuu amag, —Pārau mag khaphā nūm khai, magan reíg ich paat deenaa, Ěwandalagjā agjö ich paat deebat ajim anām.

Amachig magbaawai sīi jāgderraa nāisim iekhau warag amachta khīu nāisijim anām.

Maach meebar̄m chadcha deeu iiu phiid̄ju khai a jēeutarr

(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)

¹⁸ Biek āb agjö Jesús aig bēejierram aajem saduceonaan. Makħħunau jaauwai ya maachta meebaaradēm chan tag būrjā maach akhaar iiuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sīerrjēem gaaimua iyūmamua juau ogthom irig magjierram anaabá:

¹⁹ —Maestro, jōoi Moisés khararrau Ěwandalam iek phā p̄arr gaai jaauwai, woun āb uui paraa simta mag uui dāi chaajā chukhu meemān jūrr chi khod ābam wai sim khai, magua ich ag uuipai auju aai sim a sim, ag dāi ich naamāu chaain ooba arr aawai jūrr i ithee oo deeg, mag oo deebarm i chaalinkha nāisimkhīir.

²⁰ Maimua amachdēupai warag irig nem īgħamamua magjierram anām: 'Biek āb ābam khod appai emkhooin siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua uui auwia ich mag chaai chukhu wēnħarrum ee meejim aajem, chi emkhooi.

²¹ Magbaawai jūrr chi eeumāu wir aig ich khojaupai auwi mag dāijā agjö chaai ooba, chi

emkhooita meejim aajem. Magbaa jūrr ich mag սուipai ag eeumւu auwia mag düijā chaai ooba, agjö ich naamkhանյօ meejim aajem.

22 Ich mag ewagjā աբամ սուiraupai mag siete narr thum thegdըստարրյա ni աբամ düijā chaai oobajim anaabá. Maimua ya շուդեecha paawai chi սուիյա agjö meejim aajem.

23 Magua marau պարսկ կապ ագ իթե յիւմ ից նամգու այիրամ այեմ: Khéchtarr khան մաց ատաց Եւանդամ դիւ փիրիւտկա աթամ էջա մաց ամաչ թումամ խանու աբամ սուipai աւտար աաւա, չիհյատա չի յաա կհարքահյամա? այիմ անսմ.

24 Magbaawaita Jesuu ամաց մացյիմ անաաբա:

—Պարաւ չան բայրյա Եւանդամ իէկ փա սիմյա կհացբա, նի յաւ թեցյա կհացբա նամ գաաիմուատա սի արաց կհիրյու չաաւրտա կհիրյու նամգու այիմ անսմ.

25 Օտար կհան դիւ իւ փիւտկա փօբաածմ չան բայրյա յաւ պապար աբայ, յա ամ ացթարմ Եւանդամ չօցնաան թանսմ կհանյօ նասիյ աավա.

26 Mag օօր օտար կհանյա դիւ իւյու կապ ագ չպարաւ Մօիսես Եւանդամ իէկ փա պար գաա թիրբա այյէ? Ag գաա Եւանդամ Մօիսեց, “Մաստա պար յօօն Աբրան կհարր Եւանդամ անա իշաբ յօօն Իսա կհարր աց Եւանդամ, մամա յակ կհարր դէյյա այյօ” ա սիմ.

27 “Եւանդամ չան օօբ մաց սի չի կհէշամ կհան Եւանդամ կհաբամ. Եւանդամ չի իւմ կհան Եւանդամ” ա փա սիմ. Իրիան նաւ կհէշտար կհան ավյայա ացթա իւ նամգու այիմ անսմ. Mag-

naa, Pāachta chadcha sīi chaaurta khīrju nāmgui ajim anām amag.

¿Chijāata mandamiento ajapcha ürūucha sī?
(Mt 22:34-40)

28 Moiseeg Ŋwandamau ich iek phāpitarr iek jawaag chi machnaan eem ābmua mag am ijējēbkham ūr sīi awi, Jesuu ich dakhīr wajapha ag eyaa jaaubapääiwai, jūrr i aig bēewi irig, — *¿Chijāata Ŋwandam iek phā pāarr gaai maachig nem waupi jaau sim eem chi ürūcharam agá?* *¿Khanta ürūucha Ŋwandamau maachig waupim khōsi sī?* ajim anām.

29 Magbaa Jesuu mag wounag, — Ŋwandamau ich iek gaai nem waupi jaau sim chi ürūcharamān māgta phā simgui ajim anām: “Ürbathü keena, israelnaan: Maach Pör Ŋwandaman ichta ābpai thumaam khān Pörkha sīerrām.

30 Maach Pör Ŋwandam sīi par iiupai khaba, pāch thārauchata khōsinaa pāchdēu wauju ayaampierr ichdēu khōsimjö abá” a sim. Maata Ŋwandamau nem jaau sim chi ürūcharamāugui ajim anām.

31 Maimua ābakhai ag garm ich agjöpaimān sīebahab ajim anām. Ma sīi, “Pāch khapeenjā wir aig pāchjö daupii abá” a simgui ajim anām. Ŋwandamau nem waupi jaau sim gaai chamā khān numiim khāai ürpaim chan chukhumgui ajim anaabá irig.

32 Magbaawai mag chi machdamau jūrr irig, — Maestro, ūu pua ag eyaa jaaubapūim, jāan chadaugui ajim anām. Maach Ŋwandaman ich appaita sīerrām; ijōm chan tag chukhum.

33 Ŋwandumta dich thāraucha khōsinaa dich khapeenjā daupii n̄mta Aai i jēeujem deg mawia nemchaain khapan thōonaa phaa n̄mua ügthaag jēeu n̄m khāijā ajapcha simgui ajim anum.

34 Jesuu oowai mag wounau chadcha agcha ich iek ükhabaawai irig, —P̄un p̄om waaurba chirumgui ajim anum, Ŋwandumta p̄uch Pörkhapieg.

Bigaum khūnau mag oobaawai ābmuajā tag irig jēubajierram aajem.

¿Mesías khai iewaa ajī?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

35 Jesús Aai i jēeujem deg Ŋwandum iek jaau s̄iewia jūrr ich garmua aig narr khūnag magjim anum:

—¿Khan jägwia Moiseeu Ŋwandum iek phā p̄uatarr jawaag chi machnaan iek mag Cristo rey David khararr ag chaain ewagam khūn dēn aajē? ajim anum.

36 Ich Daviuchajā Ŋwandum Akharau ichig iekhapibaawai ich ag Mesías igwiapai “maach Pör” abajieb. Ante irua phā p̄uarr gaai mag simgui ajim anum:

“Maach Pör Ŋwandamau maach Pörög ‘M̄ch iek theeg chirumjō aag m̄ dāi āba m̄ juachaar gar jupbá ajim, p̄uch oomapha aajem khūn thum mua p̄uch jua ee p̄urkha dee n̄m ora.’
”

(Sal. 110:1)

37 Mag ich David khararrauchajā Ŋwandamau p̄uiju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, ¿jāga pāar iek í David chaain ewagam khūn dēnpai aju aajē? Mag sī ich chaaipai aju akhiin, ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim anum amag.

Mag i ijējēbkham õor pōm aig thunarr khunau i iek ūrm khōsi ūr naajim aajem.

*Jesuu chi machnaan igwia iekhatarr
(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸ Jesuu Ēwandam iek jaaumamua magjim aajem:

—Moiseeu Ēwandam iek phā p̄atarr jawaag chi machnaan düi khai, khīir khaphā abat ajim anum. Jākhūnan sīi khajūa bū duurg jūanaa kaaijā ee õrau amach saludaawaijā amach thō iekhapim khōsita sīerrjēem ajim anum.

³⁹ Jākhūnan amach Ēwandam i jaaujem deg weetwaijā amachta pōr garcha thumaam khunag khīir jürkha juupjem, amachta warm khun khāaijā wajapcha nūm awia. Maimua õor chaauram khunau amach aar thach khömkhīir thūrwaijā, parhooba jupba, amachdēuta khāidu wajapcharam jüa au sīerrjēemgui ajim anum.

⁴⁰ Khoopaa uin dau aphūm dijā khechthug aumaajerram. Mamū mag sīerrjēemta chadcha amach magba chithēem amkhīir, Ēwandamag jēeuphōbaadēmjā p̄a chuuu aphōbaadeejemgui ajim anum. Pari amach jäg sīerrjēem paran Ēwandamaujā am gaai jua khūaba deejugui a jaaumajim aajem.

*Khoopaa uin ofrenda
(Lc 21:1-4)*

⁴¹ Biek āb Jesús Ēwandamag jēeujem deg am phatkhon phiejem khīirphee oo sīejim aajem. Mag oo simua jūrr bēe thunum khunau ag ee phatkhon p̄apüi ērēu dich thunumta eerpa oo sīejim anaabá.

Irua oowai riknaanaun phatkhon pöm dee naajim anum.

⁴² Mamu riknaanau mag phatkhon dürrcha dee pua nüm ee, khoopaa üui äb aphüü khitüm bëejim aajem. Mag bëewi phatkhon chi dau daídam numpai wai sîerr warre mag numwe ag ee dee püpüijim anaabá.

⁴³ Mag khoopaa üyau phatkhon bürüü wai khérarrdam thum deebarm oowia Jesuu ich khapeen ich aig thürkha auwia, —Keena, mua pârag jaaukhimgui ajim anum. Jäg khoopaa üui dau aphüü khitümua phatkhon bürüü deejieb mamu, Ëwandam dakhíiran tagam khüün khääijä ürüuchata deebarmgui ajim anum.

⁴⁴ Warm khüunaun sii amach dën sobtarr eemta Ëwandamag dee naabahab. Mamu jäg khoopaa üui aphüü khitümua chan magba, ich dën äbmiecha agua ich thach khöju arrdamta warre thum deebarmgui a jaaujim aajem.

13

*Aai i jëeujem di õrau pogueupüiju Jesuu jaautarr
(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)*

¹ Mag Aai i jëeujem deg siewia öbérbaadeewai i ogduba wënurraajerr khüün eem äbmua chi Jesuug, —Maestro, pädë oobá ajim anum, mokpör dapkhamua sii di ooimü joothüthüud ëu dñum.

² Magbaawai Jesuu irig, —Ar jäg di dap dñumidäm pua oo chirabá; jäg thünäm chan mok pör äbjä äbam ür ich jäg ajapha joothüthüud sîerrabam. Jäg thünäm sii thumaa õrau pogueupüijuuta jäg dñumgui ajim anum.

*Ēwandamau maach i agkhaimuu paawai nem oomaju
(Mt 24:3-28; Lc 21:17-24; 17:22-24)*

3 Maigmua ërëubaadeeu mag Aai i jëeujem di khñirphee durrsí Olivo anum gaai sñejmajim aajem, ich khapeen dñi. Maimua barwi ya i jëkhñt jupbaimaawai Pedroou, Santiago, Juan maimua Andrés dñimua amach jayapam khñnau irig jëeumamua magjierram anum:

4 —Pü iek mag jäg mokdau joothñthñud thñnum thum õrau pogueupäiju anum, ¿ma jäägwaichata magjuma? ajim anum. ¿Khan jäg nñm gaaimua cha pñchdëu jaau simjö Ēwandamau ijaauryö oopijuma ajierram anum, mag Aai i jëeujem di pogueupäimuu pam?

5 Magbaawai Jesuu amag, —Magan mua pñrag jaaukhimgui ajim anum. Maimua jaaubaadéwia, Keena, khñir khaphñ wññrrathñ; oob chikhamnag pñach uduraa khñgurpimiet ajim anum.

6 Mua pñrag mag chirumun, mag atag paawai õor khapankham khñnau amach iekpai mü iek gaai thñwia, “Mñta ag Cristoou Ēwandamau päiju aajerr” awia, õor põm khñgurmaju aawaita mag chirumgui ajim anum. Pari makhnñnau pñachig magwia khñjä oob pñrau am iek ükhamiet ajim anaabá, am wawimamua.

7 Juurhi phiidñju theega jajaaukhamjä pñrau ûrjugui ajim anum. Mamü pñachdëu mag ûurwai oob jñphiermiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju. Magjup mamü ma chan agtha Ēwandamau pñar i agkha nñm khabamgui ajim anum.

8 Magbaadëm däi īchab durr mæg wëjöm ee amach eepai jürr durr chaauram khæn däi wérbjurau, amachta jürr chikhamnaan khäyau ürpai am khöchgau. Mag nám däi īchab durrpierr uuur theega duuimam däi jädau theegjä burrju. Mamæ mag nám sii warrpem Jöoirau õor dau aug waipi simugui ajim anum.

9 Pääch mordam wir aig uarkhabathä. Thethem khænag pääar pär deewi judionaan Ëwandam iek jaaujem degjä pääar gaai amau mas deemaju. Mæ gaaimua pääar khaibag waumkhïir amau pääar gubernadornaan aarjä warrwi reinaan aarjä warrmaju. Mamæ magum khæn aar pääar warrwaita warag päärau mæ iek jaauwímu cha amag jaaujugui ajim anum.

10 Ëwandamau mæg durr i agkhaju nawe mæg õor peerdu aaujem iekhan ichiita thumaa durr warpham magwe meupierr jaaudubjugui ajim anum īchab.

11 Mag pääch pär aauwai, thethemnaan khïirphee iekhaagpaawai, oob päärau, “¿Khan ata mæ iekhajuuta mugbaadëma?” a khïirjumiet ajim anum. ¿Khan jägwi mua mag chiru? Ya maig chan pääar pääch khïirjugdamaupai iekhabam; magbaadëm aiguin ich Ëwandam Akharauta päärag iekhamkhïir khïirjug deeju aawaita mua mag chirabahab ajim anum.

12 Mag jaran wir aig khod äbam khænjä chi ükhaba sim garmua üu mæ iek ükha khërüm thethemnaanag jaaupüimaju, ich khodpai wir aig thõomkhïir. Amach dënnaanjä mæ gaaimua thõomkhïir thethemnaanag jaaupüimaawai chi

dënnaanaujā ich agjö ajugui ajim anum, amach chaain däi wir aig.

13 Päächdëu mä iek ükha durrum gaaimuajä thumaam khunau pääar oomapha aju. Mamä magum gaaimua phithur dau aug wau nümjä igba mä däi ubä khérumän üu peerdujugui ajim anum.

14 Êwandam i jaaumie Daniel khararrau jaattarrjö, Aai i jeeuem deg ierr phadnaankha nüm khunjä dubba aajem aarta woun äb bëewia ichta maig ierr sleichäm oobaawai, Judea durr nüm khun pabü ee durr dapag ee därbat ajim anum. (Mag iek phä sim gaai oonaa thär simua wajapha khaphä abä.)

15 Ich maagwai juu üuiwai ich dihëu ür khäijä sim khai, ich nem phë awaan awi oob tag ierrag dubam.

16 Wa magba di chaur ich phidag ee khäijä sim khai, oob tag degag mam, ich khajüajöm khäijä juraan.

17 Mamä jë, apdurr ajim anum, magbaadëm jaar ar uuin jõor khithëem khun, maimua ïchab uuin ar chaaindam daumeraa jüd döpi wai durrum khun!

18 Magju nave pärau Êwandamagta jeeubat ajim anum, eeu dëgölp magbaadëwia edau khõrg jaar khäijä pääch dau aphä wënurradukham.

19 Mag jaarta wajappa õor dau aug waujupa. Mag jaar õor dau aug waujujö chan Êwandamau mag jëb ompaaju navejä ooba, ni ag khurjä agjö chan abaju ajim anum.

20 Mamä magbaadëm ich Êwandamau büürjä khäai eeg buchdu auba ich mag warag apikhiin,

ni ãbjā peerdabaju. Pari ar ich iek ükha nãm khãun daupigau, irua khääi khapan deeju atarr äu magcha deebajugui a jaumajim aajem.

21 Magbaadëm ee õrau päächig, “Oobat, chamüta warrgarwe Œwandamau püiju aajerrauwai” aawai, oob ükhamiet. Wa magbam khai, “Ar simta ichiuwai” aawaijä, oob ükhamiet ajim anum.

22 Mua mag chirumän amach iiupai amta Œwandamau püijim anum khãun däi Œwandam i jaaumien anum khãunjä sii sëukha chikham khügur wënurraju aawaita mag chirumgui ajim anum, khap amkhïir. Makhuunaun chadcha Œwandamauta amach püijim amkhïir, ag na õrau nem ooba aajempa õor dauderra wau wënurraju. Mag nem wau wënurrumua ich Œwandamaucha jür auwi ich iek ükhapi autarr khãunpa khügur ëkhajugui ajim anum.

23 Magnaa amag, Mua ya pârag jaaubarmgui ajim anum, magju nawe khap amkhïir; maagwai pârag much bëeju nawe khïir khaphu abat a chirumgui ajim anum.

*Jäga Emkhooi Iewaa deeu bëeju
(Mt 24:29-35; Lc 21:25-36)*

24 Mag õor ajappha dau aug wau dichtarr khur ïchab ãsdawam edaujä khïwia edaram edau argjä khïjugui ajim anum.

25 Magbaadëm däi phïdagjä edjä eemua khibaadeewai tagam nem Œwandamau nem waumatarr edjä ee sïsidumpata sii parhooba amach sïsid arr chaaur aaidu jörrjëe thunisijugui ajim anum.

26 Magbaawaita thumaam khuunau mach chi Emkhooi Iewaa chadcha edjä baug ee dau daau urum oojurau. Ya maig mug jeb gaaim khuun thum chachbaadem aawai muchta nem jua theeg thumaam khuun Pörkha beejugui ajim anum.

27 Mag mach pierrum dui mua mach chognaan durrpierr aadapüijugui ajim anum, machdeu

mach ithee jur autarr khuun thum abam aig biirdu aumkhir.

28 Mag jajawagmamua, 'Parag khap amkhir mua jaaukhimgui ajim anum: Parau khaphu num, muig Israel durr igo kher khukhuur aademan thumaam khuunau ya chadcha döchumie burruu dakpapakham aajem.

29 Ich agjöta ajugui ajim anum īchab, mach chi Emkhooi Iewaa beeju gaai paawaijä. Cha mua nem jaau chirum thum ich ag ee öbebergmam paach daua oobaawai, khaphu abat ajim anum: ya mach chi Emkhooi Iewaajä deeu beeimuu chirum.

30 Mua parag mag aai i jeeujem di õrau pogueupüiju a chiruman, cha õor thunam khuun khechju nawe, cha machdeu

jaau chirumjo thumaa chadcha ajugui ajim aajem.

31 Edaujäjä mug jeb dui thum chukhu aadeju, mamu cha mua parag jaau chirum chan seukhaawai khabam; jaan thumaa ich ag ee öbebergmajugui ajim anum.

32 'Mamu mag mu beeju ed chan ni abmuajä khaugbamgui ajim anum. Īwandum chognaan ügthar thunam khuunaujä khaugba, ni machdeujä khaugba, aba ich mu Ayaupaita mag mu beeju orajä khaphu simgui ajim anum.

33 'Mag pāachdēu m₄ bēeju orajā khaugba naawai muan pāragan, nem parhoobam nem wauba Ŋwandalampaita jēeu n₄u abat a chirumgui ajim an₄m.

34 Mag m₄ bēejuun, woun āb deeum durr maagpaawai ich chognaanag chi morkh₄ dēnjo ich di th₄amkh₄ir jaaunaa, amachpierr phidagjā jaaukhawi, chi puertdi th₄ajem₄gjā ajapha oopaar jaau p₄awi petarrijöta simgui ajim an₄m. Maagwai pāar chi di gar nem th₄a n̄isierrjöta n₄mgui ajim an₄m ich khapeenag.

35 Mam₄ pāraru ni ābmuajā mag m₄ bēeju khaugba naawai sīi wajaphata kh₄ir khaug n̄uisit ajim an₄m, m₄ bēewaim ithee. Pāraru khaugbam, khan orata m₄ bēeju: kheuraa aadēm ee, edachanaa, āspa urumua āthārr b̄lebaadēm ee, wa edpherre khāijā, ni ābmuajā khaugbamgui ajim an₄m.

36 Eeu sīi dēgölp m₄ d₄n₄ubaicheewai m₄ dāi wētaag pāar agtha kh₄ir khaugba khāi n₄mjö n₄m khāijā oochēdukham.

37 Cha mua pārag mag jaau chirum chan sīi pāragpajā khabam; maan thumaam kh₄un itheeta mag jaau chirumgui ajim an₄m. Maguata muan p₄aba, kh₄ir khaugbath₄ a chirumgui ajim an₄m, m₄ bēewaim ithee.

14

*Jesús p₄r awaag ibēptarr
(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)*

1 Jesuu mag ich khapeenag ich mawia deeum bēeju jaauwai nemkhoo pōmaam burraag khāaidam numpai waaur s̄ejim aajem. Mag

phiesta īchab Pascua a thüürjem; ajapcharan maar meeun judionaanau pan sīi ich jäg levadura chukhu wauwia seman ènter khoojem ag semanma. Mag phiesta burruj khääi khapan khaba waaur nām ee, phadnaan chi pörnaanau Moiseeu Êwandam iek phā p̄uatarr jawaag chi machnaan däimua äba biirdüwi khüirjug jär naajim anaabá, nemdam büür abarm gaaimua Jesús imeraa pur auwi thöopüyaag.

² Amach ödegpain mag i thöopüju khüirju naajieb mam, jūrr tagam khüünau, “Keena, mug nemkhoo ee maadēu i thöoba s̄luju. Magba akhiin õor pōm mug wējom maach däita meeukhaju” aajeejim anum.

*Uuirau Jesús pōr ee jügdeeu chootarr
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)*

³ Mag nām ee Jesús Betania phöbördam ee mawi woun Simón anum deg thach khö s̄ejim aajem. Ich mag Simón ibūr wauwi “phie paraa khitarr” a thüürjeejim aajem. Maig i thach khö simta, üui äb jügdee didam durrkhudau alabastro anum dēn boteedidam wau khitum dëi dubchëjim aajem. Mag ee jügdee narrdo anum dēn thüpaaga sim ipir aibëejim aajem. Mag jügdee khüir nem parhëpag s̄ierrum. Mag sim dëi jua ee dubchëwi, chi boteedidam ö khöorpnaa, õor dakhüir Jesús pōr ee choopüijim anaabá.

⁴ Mes gaai i dëi äba thach khö narr khüünau amach daúa mag jügdee parhëpagkhamta sīi i pōr ee choobapüim oobaawai äaur khüünau wir aigpai amach khapeenag, —Keena, ¿khantheeta jäg jügdee

parhēpag simta sīi jāg ār choobarma? ajierram anum,

⁵ **jāg sīi par ār chouju khāai, parhēphu pērpāiwiia ag phatkhonau ūu dau aphūm khūn khīrdam jāsenkhaju aai sīerrtā.**

6 Mag bigaaum khūnau magbaawaita jūrr ich Jesuu amag, —¿Khantheeta pārāu mag uhi khīir naau iekha nāma? ajim anaabā. Jāgbarmua irua mū dāi ūu abarm khabahab; idēu i sīi khajapha sūbat ajim anum.

7 Dau aphūm khūndaman pārāu pāach ee ich jāg oo wai wēnūrrajugui ajim anum. Maagwai pāachdēu nemdam deem khōsim aig pārāu amag deeju aai naabahab; pari mū chan pārāu pāach ee ich mag mū oo wai wēnūrrabaju.

8 Mūg uuirau ichdēu khīrjuawai ajapcha simjöta abarbahab mū dāi. Mūg mū pōr ūr jūgdeeu choobarmua mū meeabaadeewai aukhēraan arrju nawe ya irua mū kha phuur sim khabahab ajim anum.

9 Magnaa, Ís mua chadcha pārag mag chirāmgui ajim anum: Mūg atag pawiajā durrpierr Êwandamau ðor peerdu aaujem iek jaau wēnūrrum dūi īchab mūg uuirau mū dāi mūgbarmjā jaaub khaba jaauju. Mag, ooba arr khūnaujā īchab i iigjeejugui ajim anum.

*Judaau Jesús pērpāitarr
(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)*

10 Mag phadnaan chi pōrnaanau Moiseeu Êwandam iek phā pūatarr jawaag chi machnaan dūimua ich Jesús dakhāu wai nūm ee, ich dūi doce wēnūrrajerr eem āb Judas Iscariote a thūr sīrrau phadnaan chi pōrkha nūm khūn dūi iekhaan

majim aajem, jāga ichdēu amag Jesús pär deeju a jawaag.

11 Maimua mawia chadcha Judaau amachig Jesús pär deeju a ūrbaawai chi phadnaan pörkha nūm khān oneeu phöbaadēwia chi Judaag phatkhonpa deeju ajierram anaabá. Ichig mag phatkhonpa deeju abaawai chará ãba i imeraa pär auwia warre amag amach juu ee deeju khīrjugaita wai sīsijim anaabá.

*Jesús ābmiecha ich khapeen dāi thach khötarr
(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

12 Pan levadura chukhu wauwia warrpem phiesta burr nām edcha judionaanau nemkhoo jaram ithee ovejadam thōwia edau khēubaadeewai khoojem. Magua ich mag edcha Jesús khapeenau irig, —¿Jampaita marau pū na phiejāb wauwimaju aai nāma? ajierram anām.

13 Mag ichig jēebaawai ich khapeen eem numí ich aig thürkha auwi püyaagpamua amag, — Pāar maar na Jerusalén phöbörög ēréubaadét ajim anām. Nau pāar ya phöbör ee paaukhabaimaaawai pārau woun ãb döthūr ee dō jōi arrum ooimajugui ajim anām. Mag woun döthūr dāi mam oobaawai i ēudee wētwi,

14 i dubbaimam deg dāi dubwia, chi dikhāug mā imeerba, “Maestroou pūrug jēeupijim, ¿jamta í ich khapeen dāi ãba nemkhoo jaram thach khöju aai chirú?” a jēeubat ajim anām.

15 Magbaawai mag wounau pāar ügthaa warrwia dijā pöoma sīi wajappha jar sim pārag jaauju. Maigta phiejāb wauwia sīi maar na wajapha nem

khñir khaug sñubat ajim anñm, mag ich khapeen ichdëu pñiju khñunag.

¹⁶ Jesuu amachig magbaawai, chadcha i ipierr Jerusalén phöbörög ërëuwia ooimaawai, chadcha amachig jaautarrjö ooimajierram anaabá. Mag oobaimaawai maig mag nemkhoo jaram ovejadam wai narr wauwia sñi i baraata oo nñisijim aajem.

¹⁷ Mag ich na numí pñitarr aawai ya kheearaa Aadém ee, tagam khñun dñi barjim aajem, warm khñunau phiejäb wau wai narr aar.

¹⁸ Mag barbaimaawai thach thöikhawia ya ãba mes gaai khö nñmua Jesuu amag, —Keena, mua warre pñrag jaaukhimgui ajim anñm: Mu cha iekha chirñm iekhau maach khapeer muig maach düi ãba thach khö simuapai thethem khñunag mu par deejogui ajim anñm.

¹⁹ Jesuu amachig mag iekhabarm ûrwia warre ökhñirjuu nñisijim anaabá. Mag ökhñirjuu nñm iekhau jñrram khñunau irig jëjëeu aajeejim anñm, chijäguata magju khap aag awi.

²⁰ Mamu par mag ichig jëjëukhamjä amag chi thürjä jaauba, sñi, —Päach mug doce nñm eem ãb mu khö chirñm thëp ee ich panau sñkhö sim wounauta mu khaibag waujogui ajim anñm.

²¹ Mu dñi magbarmua Emkhooi Iewaan Êwandam iek phä sim gaai jaausimjö ich ag eyaata õbëbërgmam. Mamu jé, apkhiitü chi mag mu përpüi sim woun! Ante magju khapnaa thaababa arr amuan üucha akhamgui ajim anñm.

²² Maimua mag iyñu thach khö nñmua Jesuu pan jua ee auwia, Êwandamag üu ajim anaa khõreunaa

amag սապէինա, —Մաց պան խօբատ. Մւ մա մօրօւգու ային անսմ.

²³ Maimua իշ այժոյ յարդամյա յա է աւայա, այ պար Էվանդամաց նա ային անա, ծեւ ամաց սապէիյիմ այսմ. Magbaawai թումաամ կհսնաւ այ ըմ ծոյիերամ այսմ. Mag սապէիւյա իշ Jesuu-pai մայիմ անսմ:

²⁴ —Ճայ ծօբարման մա բայա, վարրգարաւ Էվանդամաս օօր ճայ իշ ծեյյու այսյար. Mam մաց իշխան իշ իւրիւգու ային անսմ. Mag պար իթի մա բայ մաց վինոյոյ կհիտմ արբարմատա Էվանդամաս, իսմա ատան չադաւ պար պէրդաւ վենրայ աա նսմ այսաւ սիմգու ային անսմ.

²⁵ Maimua, Mua վարր պարաց յասուկհիմգու ային անսմ: Mag վինո ծօբարմ այմաս մա չան տագ ծօբա, աբա Էվանդամատա թումաամ կհսն Պօրխա սիսմ էտա ծեւ այ կհայոյայա այպշարմատա ծոյուցու ային անսմ.

Jesuu jaauwai Pedroou bսսրյա i khaugbam aju jaautarr

(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁶ Jesuս մայ իշ կհապէն ճայ աբա մես գայ իտի թահ կհ նաայա, մեսկհարյայա Էվանդամ իշ Սալմոս անսմ գայմ աւայա, Olivo դուրրսից էրէյիմ այսմ.

²⁷ Mag վետա մամ պաբայմաաւա իշ Jesuu ամաց մայիմ անսմ:

—Նաս պաչ թումաամ կհսնաւ մա մաշ ապ- պայ բարպայ. Ճայ մաց չիրա? Ich վարրգարաւ Էվանդամ յա յասմինաւ Էվանդամ իշ փա պար գայ իշ մաց այս սիւմա. Mag ամաս փա պար գայ յասուա, Էվանդամաս սդարա չի նեմշաան պա-

õrag thõopiju a sim, m✉ igwia. Mag m✉ thõopüyaag p✉r athaawai pāar sīi nemchaainjö parhoob pāach papjā khaugba, chawag aaid✉ju a phā simgui ajim an✉m.

²⁸ Pari mag m✉ thõopüiwiajā deeu iiu phiid✉wia m✉chta pāar na majugui ajim an✉m, Galileaag. Mamta deeu pāar dūi oojugui ajim an✉m ich khapeenag.

²⁹ Jesuu mag iekhabaawai Pedroou irig magjim an✉m:

—Mu khapeenau p✉ ogd✉wia chawag aaid✉khawiajā m✉ chan būurjā p✉ aigmua chawag ogd✉bamgui ajim an✉m.

³⁰ Pedroou ichig magbaawai Jesuu irig, —P✉ mag iekha chirab mam✉, cha m✉ iekha chirum iekhau nau ãspajug ãthārr biek numí bīeju nawe õrau pachig jēebaawai pua biek thārjup m✉ khaugba chit✉m ajugui ajim an✉m ichigcha.

³¹ Magbaa Pedroou jūrr irig, —P✉ thõbaimam aar thõimaju awiajā mua chan p✉ kha ogd✉abajugui ajim an✉m.

Pedroou mag ijējēb khaawai tagam kh✉naujā ich agjō, “Maraujā p✉ kha ogd✉abaju” a iekha naajim aajem.

Nemjīirdö Getsemaní an✉m ee Jesús oraatarr

(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)

³² Jesuu ich khapeen ich dūi phē arrwia nemjīirdö Getsemaní an✉m ee barwia amag, — Mu chum Ŋwandamag jēwaan mamich, pāar m✉ig naisit ajim an✉m tagam kh✉nag.

³³ Magpet awi thārjuppai ich dūi phē arrjim aajem: Pedro, Santiago maimua Juan. Maimua amach appai aphöbaadēm aig, Jesús nem

ökhñirjuuga aadëmua gaai machaaga aadëjim aajem.

34 Ich magbaadeewai ichdëu amag magjim anum:

—Muun dëgölp gaai machgau ökhñirjuuga aadëm; ãba mœch thõjuuta khñirju chirumgui ajim anum. Päar mœig nœisit, mamœ daukhana abat. Oob khäimiet ajim anum amag.

35 Magpet awi ichin ag atgajärpai kanieu phöbkhanaa, jëb gaai dagau durnaa, Ŋwandalamag jëeumamua i gaai machag ãwatpibaju akhiin üu akham a jëeumajim aajem. Magnaa,

36 —Tata, pu ithee chan bœurjä phithurm nem chukhum. Pua khöö chirum khai mu peerdu athä ajim anum, mu dau aphuu aju nawe. Purug mua jëeu chirum, mamœ mœchdëu khösi chirumjö khaba pœchdëu khösimjöta abá mu düi a jëeumajim aajem.

37 Mag jëeu sœawi am aig bœewi oocheewai am khäi nœmta oochëjim anaabá. Magbaawai jürr Simonagta, —Puun sœita khäi chirabma. Pu chan oradam äbjä pöd daukhana aju khabahab ajim anum.

38 Sœi jäg khäi nuu aju khäai Ŋwandalamagta jëeubat ajim anaabá, dösätag uduur pääch thu aupim ugua. Mua oowai pääch ödiiwan chadcha pârau jëeum khösi durrumta pari daphökgauta pödba nœmgui ajim anum.

39 Mag iekha puawi deeu am aigmua petajim aajem. Maimua Ŋwandalamag ichdëu nacha jëeu sœerrjö ich ag iekpai iekhamamua deeu jëeumajim aajem.

40 Mag jëeu sīi awia deeu oon bëewaijā, i khapeen daphökgau pödjā dau ëeba, sīi khäidatkhā thñumta oochedjim anaabá. Mag daphökgau pödjā dau ëepiba thñunaawai Jesuu amachig iekhabaichëmjā pöd i iek ükhaju khaugba naajim anum.

41 Mag biek thärjupam gaaijā agtha khäidatkhā thñum oobaicheewaita deeu amag, —¿Agtha pääar sīi khäai gaaita nu? Khäigap nem paabat ajim anum. Pekau pöm s̄isidum khñunag maach chi Emkhooi Iewaa pur deeju ora pabaichëbab.

42 Phiidatkhabat, maimua maach khapeen aar wëttarau ajim anum. Mu oomapham khñunag mu pur deeju wounan ya dakpa urumgui ajim anum.

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

43 Jesús agtha mag iekha dñum ee, ich khapeenpai mag doce narr eem äb Judas anumta õor pochag urajim anum. Mag wëdurum khñunan äaur khñun sīi espaar jua panhapha bëe thñunaawai tagam khñun sīi pa dëijā bëe thñuaajim aajem. Makħñun phadnaan chi pörkha nūm khñunau Ěwandam iek jawaag chi machnaanau tagam khñun jöoin chi pörnaan dëimua püitarr khñun ajim aajem.

44 Mag chadcha õor pochag bëewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua mawia pääach dakhñir khñir üu athamta pur auwia athaadët” a jaau wai sierr aawai,

45 chadcha ich däi wëññrrum khñun dakhñraa ichdëu jaautarrjö Jesús däi äba dñññuwimawia irig, “Maestro, ¿jägpai chirá?” anaa i khñir üu athajim anaabá.

46 Magbarm bürre chi soldaaunau Jesús phuar thuur auwia i purphöbaadëjim aajem.

47 Mamu chi khapeen i däi wenharrarr khuunau amach dakhir mag amach khapeer purphöbaadëm oobaawai ãbmua ich eshaar chi baindegam sur a jeu aunaan waa phadnaan thumaam khuun pör ag chog kachta bis abarmun oorthu werbpüijim anaabá.

48 Mag ich purphöbaadeewai Jesuu amag, – Pärau oowain muun sii ðor nem jigkhanaa ðor thoomiejöta chirab ajim anum, jäg pärau sii mu aig juu ee jierrnem panhappai bëeg ithee?

49 Ag na ed ëepierr pärag mua Aai i jeeujem deg Êwandam i jaaujeeawai büurjapärau mu pur auba arrta ïsta chadcha pärau mu pur auju ed ajimgui ajim anum. Pari pärau mu däi mugbarmun, jääan mu igwia ich Êwandam iek phä sim gaai jaau sim thumaa ich ag ee öbëberg mamkhirta chadcha mugbarmgui ajim anum amag.

50 Chi khapeenau mag amach dakhir amach Pör purphöbaadëm oobaawai tag irigja ooba, sii warag khaphig phöbaadëwia ich appai barpuajim anaabá.

51 Mamu mag amau ich appai i werpuawia athaadëm ee, ëwan ãb síerraute sii börrjöoupai öpuurnaa däi i ëudee maa ajim aajem. Mamu chi soldaaunau mag woun däi mam oo athaawai i pur awaag ëkha naajim anum.

52 Pari mag ich gaai purbaichee sii warag am juu ee chi börrjö jeu puawi ich jäg mor kharr khaphigbaadëjim anaabá.

*Jesús judionaan Asamblea ee warrtarr
(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)*

⁵³ Soldaaunau mag Jesús p̄ur auwia ãb mag phadnaan thum th̄n̄m kh̄un̄ p̄orkha sim aar warrjierram aajem. Mag mam i wai dubphöbaadeewai aig pos aimajierram anaabá: tagam kh̄un̄ chi phadnaan p̄orkha n̄m kh̄un̄, judionaan Asamblea eem chi p̄ornaan, maimua agjö Moiseeu Ēwandam iek phā p̄uarr jawaag chi machnaanpa thum ãba.

⁵⁴ Mag i p̄ur athaadém ëudee īchab Pedroou s̄i warppaimua oopüpüig mawia phadnaan p̄ör s̄iejem ag di ûjärr däi dubwi jupimajim aajem, guardianaan Aai i jëejem di th̄ajem kh̄un̄ bigaau. Mag jupimawi i iek õt uu th̄n̄m bigaau düi chi guardianaanpa ãba õt khääi oo chirsijim aajem.

⁵⁵ Maagwai phadnaan chi p̄ornaanau judionaan Asamblea eem kh̄un̄ däimua chi Jesuu nem wauba arrta s̄ækha i gaai th̄püju ëkhaajeejim anaabá, magum gaaimua i th̄opäaig. Mamu chadcha irua būurjä nem khaigba wauba s̄ierr aawai

⁵⁶ parii i khaibag waupi jaau n̄m kh̄un̄naujä s̄ækha nem īgkham khōchgau amach iekpai parhoob jaaubaadëphumjä pöd i p̄ur auba aajeejim aajem, mag ihâbajä khaba s̄i aaiphur nem jaauphöbaadëp aawai.

⁵⁷ Warm kh̄un̄nau mamagkham ee, jûrr deeum kh̄un̄ bëjäau paaukhabaadëwi chi thethemnaanag ich kh̄ircha,

⁵⁸ —Marau maachdëucha i iekha sim ûrwain, irua m̄g Aai i jëejem di õrau da ëu auba ar-

ṛjā sīi thum pogueupäiwia, ñor juajā igba, khāai thārjuppaim ee deeu ēu dānūuju a iekha sim ūrjimgui aajeejim anaabá jūrram khūnau.

59 Mamū par jūrram khūnau mamagkhamjā ihābajā deeba, sīi warag maadēujā khaugbata jaauphöbaadējim anum.

60 Magbaa chi phadnaan pörōu sīi mag ñor pos thānum ee phiidubaadēwi Jesuug, —¿Pua am iek ūr chirū? ¿Khan jāgwi jāg pū iekhamapha sī? ajim anum. ¿Pua chadcha mag iekhajī wa iekhabajī? Jaaubá ajim anum.

61 Mamū magumjā Jesuu būurjā jūejā aba, sīi warag khīuu sīsijim anaabá. Mag ich iek ūkhaba abaawaita deeu chi phadēu pūaba jēeumamua irig, —¿Pūuta chadcha Ēwandam Iewaa ichdēucha jūr auwi pūiju jaaujerrá? Marag jaaubá ajim anum irig.

62 Magbaa Jesuu, —Ēera, chadcha mūugui ajim anum. Mūg atag pārau mū Ēwandam thumaam khūn khāaijā jua theeg ūrpai sīerrūm bigaau i juachaar garcha jup chirūmjā oowi ügtharmua edjā baug ee urumjā pāach daúacha deeu mū ooba-jup ajim anum.

63 Jesuu ich dakhīir mag iekhabarm ūrbaawai chi phadnaan pörōu ich khajūa mor gaai jūa sīrrta sūrr abarmūn warre jēbpūijim anaabá, khīir machgau. Magwia ich khapeenag, —Keena, ¿khan atchata maadēu deeum khūnau jaau nūmta ūrm ig nūma? ajim anum.

64 Ya irua ich iiucha jaau sīebahab ajim anum. Pārau thumaam khūnau i iekhabarm ūrbarm, chadcha irua Ēwandam dau na khaigba

iekhabarm. ¿Pārau mág woun däi jāga aju khīirju nū keena? ajim anum ich khapeenag.

Magbaawai thumaam khūnau ihāba, —Jāan iekkhōr pōm siewai ichiita thōopüijugui ajierram aajem.

⁶⁵ Magphöbaadëwi ãaur khūnau warag i khīir gaai ichöoujā thunaa, putiujā i dau phāarjünaa, i gaai mas waunaa, juajāaujā khīidadcha deejeejim anum. Magnaa oghom irig, —¿Khaíuta pū gaai mas deejī? Magan jaaubá aajeejim anum.

Mag jūrram khūnau i mag wai naawai chi Aai i jēejem di thūajem guardianaanaujā däi i khīidadcha deejeejim aajem.

Pedroou būrjā Jesús khaugba chitum a iekhatarr

(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18,25-29)

⁶⁶ Mam ierr Jesús däi mamag khaawai Pedro iek i di ūjārr chirajim aajem, daaugajär. Maig i chirumta i aig ūi ãb bēejim aajem, phadnaan thumaam khūn pörkha sim ag chog.

⁶⁷ Mag ūirau Pedro õt khāai sim oobaicheewai i khīir eerpa wai dñanawia awia irig, —Pūjā īchab Jesús Nazaretpierr däi nūrraajem khabahab ajim anum.

⁶⁸ Ichig magbaawai i iek irua, —Mu khabam, mua khaugbam pua khaita jaau sim khai a chirajim anum.

Magwia warag dawag mawia puertdi daaugajārm aar i oothēu chiirbaimamta, ãthārrta kekerkee aadëjim aajem.

⁶⁹ Maimua deeū ūmaai chi ūirau ichdēu i oobaawai aig õor thūnarr khūnag, —Chamug

woun chadcha Jesús däi nərraajerr khabahab ajim anäm.

70 Mag, biek numiim gaaijā Pedroou irua magäm Jesú s khaugba chitäm ajim anäm. Mamä ag khur nuupai awia deeu ūwaai aig narr khüunau, —Chadcha püan īchab Jesús khaperau. Pü Galileapierr khabahab ajim anäm. Maguata pü iekha sim ūurwaijā pü iek gaai merag chukhu s̄isim khaphöbaadëjim anäm irig jūrram khüunau.

71 Pari ichig mag nüu paawai Pedro iek warag irua chi Jesús igwia, —Chadcha mua magäm woun khaugab chitämta mürug mag naab. Mä sëukha chiräm khai, Ëwandamau mä gaai jua khüaba deeju aai simgui a chirajim anaabá.

72 Pedroou mag irua chan büürjā Jesús khaugba chitäm a iekhabarm ee, deeu ūmaai chi äthärrta kekerekee ajim anaabá. Mag äthärr biek numí bie dichdimaaawaita Pedroou warre Jesuu ichig iekhamatarr khïir eyaa aadëjim anäm, “Äthärr biek numí bieju nawe pua biek thärjup õrag büürjā mä khaugba chitäm a iekhaju” ichig Jesuu jaattarr. Ichig magtarr thumaa khïirju athaawaita warre ökhïirjug machag aadëmua icharaucha öjäsehne bie chirüu ajim anaabá.

15

Jesús Pilato aar arrtarr
(Mt 27:1-2,11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

1 Maimua ag äspaa edpherre thum chi thethem-naan äbam aig podpajierram aajem, khïirjug jürwi Pilato aar paawai Jesús khaibag waupiju jaau

khaph^h jawaag. Maig naajim aajem: phadnaan chi pörkha n^{um} kh^{un}, Moiseeu Êwandam iek phā puarr jawaag chi machnaan, judionaan eem jöoin chi thierrnaan maimua tagam kh^{un} agjö chi Asamblea eem kh^{un}npa th^{un}aajim aajem. Makhuunauta amach thumaam kh^{un}nau Jesús ju a jükhanaa Pilato aar arrjierram anaabá.

² Mag ich aar wai barbaimaaawai Pilatoou ich Jesuug –¿Chadcha p^uta judionaan Reí? a jëeujim an^{um}.

Magbaawai Jesuu irig, –Pua khabá khaph^h jaaubap^uim ajim an^{um}.

³ Mag warag chi phadnaan pörkha n^{um} kh^{un}nau ich kh^uircha iek pöm amachdëu jaaum aig sëukha iekhamatarr igwia

⁴ deeu ūmaai Pilatoou irig, –¿Khan jāgwi p^u iekhamaphamjö sⁱ? ajim an^{um}. ¿Pua ūrbahab, jūrram kh^{un}nau p^uch kh^uircha p^uch khaibag waupi jaaum n^{um}?

⁵ Mam^h parii Pilatoou ichig mag jëeu ahaukhamjā sⁱ warag kh^uuu abaawai ich ödegpai, “Wounaan mag oohba chit^{um}” ajim an^{um}.

*Warre Jesús thōopi jaautarr
(Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:6)*

⁶ Pilatoou ag nawejā añopier mag phiesta Pasqua an^{um} burrwai presonaan eem ãb parhoobam chi phöbörpienau jëeubarm öbeerpääijeejim.

⁷ Maagjerr aawai ich mag jaar woun ãb Barrabás an^{um}ta deeum kh^{un} d^{ui} cárcel deg preso sⁱejim, ichdëu gobierno d^{ui} õor meeukhapiwia ag meeukhaa ee õor thōotarr gaaimua.

8 Mag nemkhoopierr preso ãb sīi öbeerpääijerr aawai chi phöbörpien ãbam aig biirduwia ag na Pilatoou ichdēu aajerrjö preso ãb öbeerpuimkhīir irig jajaau aajeejim anum.

9 Ichig magbaawaita Pilatoou amag, –¿Pārau judionaan Rey Jesuuta mārug öbeerpuipi nā? a jēeujim anaabá jūrr amag.

10 Irua mag Jesuuta öbeerpuim khōsi sīerran, phadnaan chi pörkha nām khūnau sīi amachdēu Jesuu nem wau nārrarrjö pōd nem waubam gaaimua iekkhōr wau nām iekhauta mag i pār dee wai nām khaphū sīerr aawaita mag iekhajim aajem.

11 ¡lh! Mamū Pilatoou mag iekhabaawai chará chi phadnaan pörkha nām khūnau sīi warag ðor wawikha thānāujim anum, thumaam khūnau āba Barrabaata sīi ich jāg weeupüipi jajaau amkhīir.

12 Mag Barrabaata sīi öbeerpuipim khōchkha nām ūrbaawai deeu Pilatoou, –¿Mag judionaan Rey anum dūi mua jāgajuma? ajim anum.

13 Magbaawai warag serereukhamua Jesús warre pakuls gaaita meerphēpi jajaau aajeejim anaabá.

14 Magbaa jūrr Pilatoou amag, –¿Pari khan nemta irua khaigba waujīma ajim anum, pārau mag warre i thōopi jaau nām?

Mamū irua magbaawai chará warag ich mag pakuls gaaita meerphēpi jajaau aajeejim anum.

15 Mag warag serereukhamjā pāaba aawai, ðor pōm mag thānām jūrr ich dūita meeukham ugua, chadcha am ipierr Barrabaata weeupüipi jaaujim anaabá. Maimua chi Jesús jūrr wāpi jaaunaa

pakuls gaai meerphëpüimkhñir warre amach jua ee deepüijim aajem.

¹⁶ Magbaawai chi soldaaunau Pilato s̄iejem ag di ñujärr chi Jesús warrwia soldaaun thum ābam aig thürkha aujierram aajem.

¹⁷ Mag warrnaa, irig khajüa khichphë khñir jüapinaa, ich agjö miu dën wérjüch ph̄urthu wau-naa, pör gaai pörsirkha jüapipüijierram aajem.

¹⁸ Mag jüapipüinnaa juau ogthom chi soldaaunau-pai i wau iekhamamua, –jāgpai chirú judionaan Rey? aajeejim anum.

¹⁹ Mag wai n̄umua i pörchajǟ paau w̄naa, khñirchajǟ ichöou thunaa, s̄ii i wau n̄um iekhau i khñirpheejǟ kanieu phōbkhakha aajeejim anum, amach rey anumua.

²⁰ Mag i dau aphuu wau wai n̄uu awia, amachdëu irig khajüa khichphë khñir jüapitarr deeu ēer auwia, ich khajüa chaardamta deeu jüapipüinnaa, pakuls gaai meerphëpääin athaadëjierram aajem.

*Jesús pakuls gaai meerphëpüitarr
(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)*

²¹ Mag Jesús pakuls gaai meerphëpääin arrum ee, am khñirpheewoun āb Simón anum ich phidag eemua ich diig urajim aajem. Mag woun Cirenepierr ajim aajem, Alejandro d̄ei Rufo anum am aai. Chi soldaaunau mag Simón oobaawai jürr ajués irigta Jesuu pakuls arrmaa atarr arrpijier-ram aajem.

²² Mag ērēu phōbaadëwi buchagdam Gólgota anumag arrjierram aajem. Maach meúan mag Gólgota anumān Pörpá Durrsí a simuu.

23 Maig Jesuug vino mirra ee waaurëu sim döpiju ēkhajierram anaabá, khaparr aadëmua gaai machag thunam ãwatamkhñir. Mamu Jesuu bñurjä dobajim aajem.

24 Mag dee nñmjä döba abaawai ich mag pakuls gaai meerphëpüijierram anaabá. Mag meerphëpüiwia, khaíuta i khajüa wai sñsiju khai awi, chi soldaaunau i khajüa jñajerr ür phatkhon bar jemkha nñmua amachpierr agdaujö gan aumajierram aajem.

25 Mag amau i pakuls gaai meerphëpääwai ya edaupherr garm las nueve thñnaajim aajem.

26 Mag i meerphë wai narr pakuls gaai i pör ür ësapdau phä sñejim anaabá. Mamu mag nem khaigbam wautarr jaauju chukhu arr aawai sñi “Judionaan Rey” a phä sñejim.

27 Mag i meerphëbäpäim dñi ïchab agjö nem jñgkhaajem khñun numí amach khñkhñetdö i bigaau pakuls gaai meerphëgkhapüijierram aajem: äb i juachaar gar, maagwai äbakhai i juawë gar. [

28 Mag nñm aiguin warrgarwe Ëwandam i jaau-mienau phä pñarr gaai, “Chi khaigbam khñun jñrr wai naaju” a iekhatarrjä thum chadcha ag eyaata öbér sim.]

29 Mag i pakuls gaai meerphë wai nñm aig dich nñm khñunaujä i wau nñm iekhau irig eerpanaa, üiphñurphñurnaa, “Wa jãgum khabá, puan mag Aai i jñejjem dijä thum pogueupüinaa ñeeu khñai thñrjuppaim ee ëu ñeññuju aajerrta,

30 jãg pua wir aig pñchpai peerdu auwia jãg pakuls gaaimua eeg ñurbabáma” aajeejim anñm, dich nñm khñunau.

31 Sii dich nám khúunaujá irig mag iekha érëu dich thúnaawai ich agjö phadnaan chi pörnaanaaujá Moiseeu Êwandam iek phâ püarr jawaag chi mach-naan däimua amach ee wir aigpai, “Bigaaum khúunan peerdü autarrta jürr wir aig ichpai chan pöd peerdü auba sim” a iekha naajim anaabá, i waauwai.

32 Magnaa ichigcha iekhamamua, –Israelam Rey, ¿puuch khabá õor peerdu aumkhíir Êwandamau püitarr? Magan pakuls gaaimua eeg úurbabaad anaajim aajem. Pü chadcha maar dakhíir eeg úurbamán, maach daúacha oobaawai marau pü iek ükhaju anaajim anum irig.

Ich däicha mag ába õor numí agjö pakuls gaai narr khúunaujá irig iek khaigba iekha naajim aajem.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Ich mag ed edausëe thunum ee dëgölp edau khíbaadëm abarmán sii warre edaramjöta jöisijim anaabá. Mag khí thunuu awia edau phuhibaajér las tres naata deeu edau aardubaadëjim aajem.

34 Ich mag edau khíbaadëm ee Jesuu thet äa a khitawia, “Eloi, Eloi, ¿lema sabactani?” ajim anum. Mag sim aig maach meúan: “Aay Êwandam, ¿khan-theeta pua mæ mæg dau aphuu chirumjá mærug oobamjöö aadëma?” a simuu.

35 Magbaawai aig õor narr khúunau Jesuu mag iekhabarm úrbaawai jürr amach khapeenag, – Keena, päädë úrbat. Maguan warrgarm Êwandam i jaaumie Elías khararrta ich aig thür simwai ajier-ram aajem.

36 Magbaawai ãbmua khaphigbaadëwia, putjö ūüpphe khitum gaai vino adchuchúu simta dorrdunaan aibëewi, pa gaai bürnaa, i i aig ua aujim aajem, ag gaaaim bereu dömkhíir. Magnaa ichdëupai warm khüunag, —Jägnaan chad idëu sii ootarraugui ajim anum, daau chadcha Eliaau bëewi i eeg jiirbapüichëju.

37 Pari mag nüm ee deeu Jesuu thet äa a khitawia warre chaaupabaadëjim anaabá.

38 Magbarm bürre īchab Aai i jëeujem deg ierr dijä garcha put nem parrg sim ëu wëjorrta sii ügthaamua eeg surr abarmun warre järrcha thoophem numí jijirar jöisijim anum.

39 Mag Jesús äa awia meebaadëm oobaawai chi soldaan am capitán chi Jesús jiir wëjöm khüirphee oo dunarau, —Chadchata jägan mug wounan Êwandum Iewaaugui ajim anaabá.

40 Maig īchab uinjä naajim aajem. Makhuun uainau sii warppaimua eerpa durruu ajim anum. Chi maig narr khüun, María Magdalena ajim aajem, äb agjö María a thür sierpa. Mag María Santiago äd anaa īchab José äd ajim aajem. Maig deuum uai Salomé anumjä dui siejim aajem.

41 Ich makhuun uainauta i Galilea ee nürraawaijä i dui wénarrumua irua nemdam iigwaijä thumaa irig au dedee aajeejim aajem. Maagjerr aawai Jerusalenagjä i dui bëewia dui aig naajim anaabá. Pari makhuun appajä khaba, mag tag uin khapan am dui bëetarr khüunjä īchab aig naajim aajem.

Jesús aukhërtarr

(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

42 Amau mag i dau aphuu wai khëumaa arran sii nem thum kхиir khaug siiujem ed ajim, juu üi kheeujem noram.

43 Mag ya kheearaa aadëm ee, woun ãb judion-aan Asamblea eem José Arimateapierr majim aa-jem, Pilato aar. Mag woun īchab chi thethem ajim anaabá. Mag wounaujā īchab Êwandamau maach peerdu aumkhñir püiju jaaujerr bëeju anumta nüajeejim aajem. Ich mag wounauta Pilato aar mawia

44 irig jëeuwimajim aajem, chi meemdam ar-rwi aukhëraan maag. Mag Jesús meebaaradëm a ūrbaawai Pilato warre jügderraa aadëjim anum, irua khïirjuawain Jesús meebara agtha iiu sïeju aai simta mag meebaaradëm a ūrbaawai. Magbaa Pilatoou chi capitán mag dëi meerphë nûm aar sïerrjä thürpüijim aajem, magug khap jëeu oog.

45 Maimua chi capitán bëewia chadcha mee-baادرëم a jaubaawai Pilatoou Joseeg arrmkhñir jaaujim aajem.

46 Magbaawai Joseeu dïesdam për auwia, mawia, mag Jesús chi meemdam pakuls gaaaim eeg jiir aunaag agua ajapha pürüpüijim aajem. Magnaa ag nawe jëbdi durrbü khöpag ee chi khörm sïerr ee aukhërwia chi jëbdi i ee ajapha mok pör pöm simua joothu puajim aajem.

47 Mag chi binaandam jëbdeg aukhërbarm uuin numiim khuunau warppaimua oo naajim aajem. Makhuun uuin ãb María Magdalena ajim anum, maimua ãbkhai José ãd agjö María a thüurjerr ajim aajem.

16

*Jesús iiu phiidħtarr
(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)*

¹ Mag thumaam khun Juan Jua ëi kheeujem ed khëubaadeewai María Magdalena, ābakħai María Santiago ād maimua Salomé dui amach thärjupam khunau jügdee pérkha sūjierram aajem, agua Jesús kha phuraan maag.

² Maimua ag noram domighed āspa ēebaadeewai edaupherre õor mor dawaa Aadém ee, i aukħertarr jebdi aar oon wētjierram aajem, mag jügdeeu i kha phuraag.

³ Mag wētwi amach appai khud ee, —Keena ḥkhaúta chi jebdi ürħm mok maachig chawag puręu deejuuta mag wētúma? a iyuu wēnurrajim aajem.

⁴ Mamu mag iyuu wētmamua barimanaa ooimaawai, chi jebdi i ee mok pör pōm simua joothu sierr jūrr chawag puręupüi thunum ooimajierram anaabá.

⁵ Magbaawai warag ierr dubwi ooimaa, woun āb ēwanaa khitħmta sii khajua bæpphā khajua bü etherr jūa simta mag jebdeg juachaar gar jup oo sim ooimajierram aajem. Amachdēu mag oobaawai warre jāphierr phöbaadējim aajem.

⁶ Mag uin jāphierr phöbaadēm oowi chi woun khajua bæpphā jūa sierrau amag, —Oob jāphierrmiet ajim anum. Mua khaphu chirħam, pārau Jesús Nazaretpierr ar pakuls gaai meerphē thōtarra ja wēnurħam. Pari i mhiġ khaba sibahab ajim anum, ya iiu phiidħwi petarr aawai. Pāadē oobat i aukħertarr ee sii khāidu parii simgui ajim anum.

7 Maimua amag, Ŋréubaadëwi i khapeen tagam khuuñagjä jaauwi Pedroogjä jaaubat ajim anum: “Ichin ya päär nawe Galileaag petam. Nau jamta i ooimaju” a jaaubat ajim anum, ichdëu amachigcha ag nawe jaautarrjö.

8 Amachig magbaawai jãphierri nãm iekhau bü duui durrumta eerpamjö dawag öberdætkhawi khaphig phöbaadëjim aajem. Maimua chi Jesús khapeen aar bardætkhaimaawajä, agtha jãphierri narr aawai, bürjä iwiir ãbam khuuñagjä jaaubajierram aajem.

*Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr
(Jn 20:11-18)*

[**9** Maimua mag domighed ãspaaú Jesús iiu phiidæwia María Magdalenaagta nacha ich oopijim aajem, i aig öberchëwia. Ich mag uai mor eem ajim aajem, ag nawe ich Jesuu meepen khaibgam khuuñ siete dau daau järkhuuipäitarr.

10 Ichdëu mag oobaawai chi Jesús däi wénurraajerr khuuñ gaai machgau bie durrum aar mawia amag jaauwimajim anaabá.

11 Mamä mag amachig ich daúacha Jesús iiu phiidæwi nem moná narrum ooijim a jajaaukhamjä i iek ükhabajierram aajem.

*Jesús òor numí khud ee wëtmarr khuuñ aig
öberchëtarr
(Lc 24:13-35)*

12 Magtarr khur deeu ūwaai deeum khir thegnan aich khapeen numí phöbör eemua khud ma sim ee wëtmarr khuuñagjä ich oopijim aajem.

13 Mag amachig ich oopibaawai makhuunaujā agjö deeu ewag wëtwi ich agjö chi i däicha ogduba wénurraajerr khüunag jaauwimajierram aajem. Pari makhuun iekjā bürjā ükhabajim anaabá.

Jesuu ich khapeen once narr aig bëewia ich oopitarr

(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

14 Maimua äbmiecharam gaai paawai Jesuu ich khapeen once äbam aig thach khö narr aig bëewia ich oopijim aajem. Maimua iyüumamua amag meeurrau sijim anaabá. Mag meeurrau sütarran, maan ich iiu phiidüwi nərram ootarr khüunau jaau nəmjā amach jüg theegau bürjā ükhaba arr gaaimuata mag meeurrau sijim aajem.

15 Maimua ich Jesuu magjim anum amag:

—Jäimua örëu phöbaadëwi Ëwandamau ðor peerdu aaujem iekta durrpierram magwe thumaam khüunag jaaupetat ajim anum.

16 Chi mä iek ükhawi ich pör choopi sim khü üu peerduju. Mamä chi mä iek jaau nəm ūr simjā ükhaba sim chan Ëwandamau i peerdu auba warag i isegpüijugui ajim anum.

17 Chi mä iek thäraucha ükha nəm khüunau mächdëu aajerrjö, mua mäch juapá deebar mua ðor mor eem mepeerjā öbeerpi jaubaawai chadcha dau daau öbeerpuimajugui ajim anum. Mag-naa īchab deeum meu ich meu khabamta ag nawe iekhaajerrjö iekhaju.

18 Nemkhör benen paraam gaai juau purbaawai khaakhiunjā bürjā chig abaju. ðor thoojem pakhér khäijā ñrau döpüpüiwiajā bürjā chig abaju; mag nəm däi īchab ðor mor masim

khuun kõit Êwandamag jeeunaa am gaai juadamau purbarmuapai monaaupüimaju a jaaujim aajem. Mua pârag mag nem waipi chiruman, mag pâachdeu wau num gaaimua õraujã mu iekta pârau jaau num khap amkhiraugui ajim aajem.

*Jesús ügthar matarr
(Lc 24:50-53)*

¹⁹ Jesuu ich bü ogdubba aajerr khuunag mag jaau aaipabaadeewai ich Êwandamaucha maach Pör Jesus ich aar aujim anaabá, ügthar. Mag Jesus ügthar pabaimaawai warre ich Êwandam bigaau i juachaar garta jupimajim aajem, ag nawe ichdeu amag jaaujerrjö.

²⁰ Magbaawai i khapeenau wettwi chadcha amachig jaautarrjö durrpierram magwe maach peerdueajem iek õrag jaau wenrrajim aajem. Mag amau jaau wenrrampierr ïchab ich Jesuu am juag oojeejim anaabá, ag na õrau ooba aajem nempa amag waipi sim gaaimua. Magum gaaimuata õrau chadcha khaphu aajeejim aajem, amau i iekta jaau num.]

Éwandam Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9